

ΤΕΥΧΟΣ 179

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΧ. 3

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Δ ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'

27 ΜΑΪΟΥ 1928

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΛΛΗΝΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
PROBUS

K...

ΓΕΩΡΓ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ

ΜΑΡΙΟΥ ΚΑΡΑΤΣΙΟΛΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΕΝ

"ΑΤΤΙΚΟΥ,"

N. Λ. ΤΡΑΚΑ

K. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

W...

ΑΘΑΝ. ΣΙΩΚΟΥ

Αί λεπτομέρειαι τῆς πολιτικῆς κρίσεως. — Ἡ ἀρθρογραφία
τοῦ ξένου τύπου.

- Ὁ ὑπὲρ πάντων ἀγών!
- Ἀπὸ ἐβδομάδος εἰς ἐβδομάδα
- Ἐξωτερικὴ ἐβδομάς
- Ἐσωτερικὴ ἐβδομάς
- Τὰ αἷτια τῆς παραιτήσεώς του.
- Οἱ σύμμαχοι ἐν Ἑλλάδι
- Ἡ Μακεδονικὴ ἐκστρατεία
- Ἡ Νῆσος «ΣΕΡΙΦΟΣ».
- Ἡ δυναστεία τῶν Παλαιολόγων.
- Οἰκονομολογικαὶ περιπέτειαι.
- Τὸ Λαϊκὸν κόμμα.
- Ναυτικὴ ὑπεροπλία καὶ νέα ὅπλα.

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Δρ. 150

ΕΞΑΜΗΝΟΣ " " 75

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικῶς) λ. 1

" ΑΜΕΡΙΚΗΣ δολλάρια 5

Ἐξάμηνοι συνδρομαὶ Ἐξωτερικοῦ καὶ τρι-
μήνιοι Ἐσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

— Διὰ δημοσιεύσεις ἀγγελιῶν ἰδιαίτεραι
συμφωνίαι.

— Τὰ ἐμβάσματα ἀπευθύνονται δι' ἐπιτα-
γῆς πρὸς τὴν διεύθυνσιν.

— Διὰ πάσαν ἀνωμαλίαν περὶ τὴν ἀποστο-
λὴν τοῦ φύλλου οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ παρακα-
λοῦνται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τηλεγραφική Διεύθυνσις : «ΟΙΝΟΒΟΥΤΡΥΣ»

Εταιρικὸν κεφάλαιον ὀλοκλήρως καταβεβλημένον Δρχ. 10.000.000.—
Αποθεματικὸν μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1922 » 11.616.111.—

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΝΑΠΟΘΗΚΑΙ

Ἐν Μύλοις (Ἀθηνῶν), Ἐλευσίνι, Καλάμαις, Θεσσαλονίκῃ, Ἀχαΐᾳ,
Πάρῳ, Κύμῃ, Βολίᾳ, Γαστιούνῃ, Βραχατίῳ, Δευκάδι, Σάμῳ, Ἀλιβερίῳ,
Μαργοπούλῳ (Ἀττικῆς).

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Οἶνοι : Λευκοί, Ἐρυθροί, Γλυκεῖς, Μοσχάτοι.

Οἰνόπνευμα Καθαρόν διὰ ποτοποιεῖν καὶ μετουσιωμένον διὰ φω-
τισμὸν καὶ θερμάνειν.

Οἶνοι εἰς φιάλας : Ἐπιτραπέζιοι, τονωτικοί, θρεπτικοί.

Βερμυὺτ (ἐκ φυσικοῦ Μοσχάτου).

Ἀπόσταγμα οἴνου : Μεγάλη παρακαταθήκη παλαιῶν ἀποσταγ-
μάτων οἴνου, παραγωγῆς τοῦ ἐν Μύλοις Ἀποσταγματοτοκείου.

Κονιάκ ἀρίστης ποιότητος ἐκ παλαιοῦ ἀποστάγματος.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Δέχεται καταθέσεις ἐπὶ προθεσμίᾳ μὲ τοὺς κάτωθι τόκους :
ἀπηλλαγμένους τελείως παντὸς φόρου.

ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

Διὰ τρεῖς μῆνας	Δι' ἑξ μῆνας	Δι' ἓν ἔτος καὶ πλέον
8 ο/ο	8 1/2 ο/ο	9 ο/ο

ΕΙΣ ΔΙΡΑΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ἢ ΔΟΛΛΑΡΙΑ ἢ ΧΡΥΣΟΝ
7 ο/ο 7 1/2 ο/ο 8 ο/ο

Κατὰ τὴν μετὰ τοῦ Δημοσίου σύμβασιν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 80 φύλλον τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, τῆς 5 Μαρτίου 1926, αἱ παρὰ τῇ Ἐταιρίᾳ καταθέσεις εἶναι προνομιοῦχοι ἀπαλασσομένης τῆς προσόδου τούτων ἐπὶ δέκα πέντε εἰς παντὸς φόρου δημοσίου, ἀπλοῦ ἢ οἰουδήποτε ἄλλου δημοτικοῦ ἢ τοπικοῦ παρόντος ἢ μέλλοντος.

Αἱ καταθέσεις χρησιμοποιοῦνται ἐξ ὀλοκλήρου, δυναμει τῆς ἰδίας συμβάσεως, πρὸς παροχὴν λιπασμάτων ἐπὶ πιστώσει εἰς τοὺς γεωργοὺς ἐπὶ τῷ αὐτῷ τόκῳ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΜΑΪΟΥ 1928

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΤΟΣ Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 179

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

Ο ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΩΝ ΑΓΩΝ

Ἴδου καὶ πάλιν ἡ Ἑλλὰς ἀποπνιγομένη ὑπὸ τὸν πολιτικὸν ἐφιάλτην τῆς, τὸν Ἐλευθέριον Βενιζέλον. Ἴδου καὶ πάλιν ἡ σκιά τοῦ ἐγκληματικοῦ αὐτοῦ τέρατος διαγραφομένη εἰς τὸν μόλις ἀρχίσαντα νὰ αἰθριάζῃ πολιτικὸν τῆς ὀρίζοντα, ἀπελθοῦσα νὰ ἐγκλείσῃ αὐτὴν εἰς ἀδιαπέραστον ἕρπον. Ἴδου καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς Πολιτικῆς σκηνῆς τὸ ἐγκλημα ἢ προδοσία, ἢ ἀτιμία, ὁ ἠθικὸς βόρβορος, ἢ ἀνομία, ἢ τυραννία, ὁ βιασμός, ἢ παραφροσύνη. Ὁ ἄνθρωπος τῆς Ἑθνικῆς καταστροφῆς, τῆς πολιτικῆς ἀναρχίας, τῆς εὐτελοῦς ἐγκληματικότητος ἐπιπτεῖ καὶ πάλιν κατὰ τῆς ἀνυχτοῦς αὐτῆς χώρας κατὰ τῆς ἀνυχτοῦς αὐτῆς φυλῆς, διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸ ὀλεθρικὸν τοῦ πρόγραμματος, διὰ νὰ θάψῃ ὑπὸ τὴν λύσσαν νέου ἐμφυλίου πολέμου, ὅτι ἀπέμειναν ἀκόμη ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῇ ἀπὸ τοὺς καιροὺς τῆς πρώτης κυβερνητικῆς θεομηνίας του. Δολοπλοκεῖ, ἐκβιάζει, προκαλεῖ, ὑπονομεῖ, τροπιδιάζει, ἀνατρέπει καταστάσεις, τάξιν, λαϊκὰ καὶ ἔθνικα συμφέροντα, πολιτικὰ κόμματα, συνειδήσεις πολιτικὰ θέσμια, ἀναρριπίζει μόλις συγκερατοῦμενα καὶ κατὰ κοινὴν ἀνάγκην καὶ συνεννόησιν ἀτονήσαντα φρονεῖα καὶ ἐπικίνδυνα πάθη, ἀναισθητεῖ, πρὸς τὰ φοιτὰ ἐνδεχόμενα τῆς τοιαύτης ματαικῆς εἰσβολῆς του εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς χώρας. Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, οὗτος ὁ μέγας ἔθνικος δῆμιος, ὁ πλήρης ψυχικῆς ἀπαισιότητος, ὁ περιλάλητος προδότης, τὸ ὑποζύγιον ξένων συμφερόντων, τὸ μοναδικὸν αἶμας ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Νέας Ἑλλάδος, ὁ δολοφόνος, ὁ καταστροφεὺς χιλιάδων ἐντίμων συμπολιτῶν του, διὰ τῶν ἀπαισίων διωγμῶν, διὰ τῶν φαιδρῶν ὀργάνων του, διὰ τῶν ξένων ὀργα-

νώσεων καὶ μισθοφόρων, ἐννοεῖ νὰ συμπληρώσῃ τὸν κύκλον τῆς μαύρης διαδρομῆς του διὰ τοῦ τόπου αὐτοῦ. Δὲν ἐκορέσθη, δὲν ἐξήντησεν ἀκόμη ὅλον τὸ πρὸς τῆς κακουρίας του, πάσχει βλέπων διὰ ἀρχίζει ὅπως δὴροτε νὰ κινήται ἡ πατρίς του πρὸς τὰ ἐκτὸς τῆς σκιάς τοῦ θανάτου, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν εἶχε προωθήσει, ὅπως ὁ Σατανᾶς διὰ δὲν δύναται νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν προορισμὸν τοῦ τῆς κακοποιίας. Ἀποκαλύπτεται πλέον πανηγυρικώτατα ἄλλην μίαν φρον. Θέλει νὰ δώσῃ τὴν ὀριστικὴν μάχην κατὰ πάντων, ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων συνειρηματιῶν του καὶ μερικῶν οἰκτρῶν νέων συρφετῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐτάσσοντο προθυμώτατοι καὶ ὑπὸ τὸ Ἰσλάμ, χάριν εὐτελῶν συμφερόντων, μάχην κατὰ πάντων καὶ ὑπὲρ πάντων.

Δεχόμεθα τὴν πρόσκλησιν αὐτὴν, αὐτοῦ τοῦ ἀπόλυτον, πολιτικῆς, πολιτευτικῆς, ἠθικῆς, κοινωνικῆς. Θὰ ἀντιμετωπίσῃ σήμερον, μέχρι τῶν ὀσχάτων, τὴν πρόσκλησιν αὐτὴν ὁ Ἀντιβενιζελικὸς κόσμος, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται ν' ἀνοίξουν πολλὰ πολεμικὰ μέτωπα ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος. Διότι, ὡς εἴμεθα βέβαιοι, ὁ Βενιζέλος δημιουργεῖ σήμερον διὰ τῆς ἀπαίσιας καὶ προάφρατος στάσεως του μέτωπα πολέμου πολιτικῶν κομμάτων ἐναντίον ἄλλων τοιοῦτων Δημοκρατικῶν κατὰ Βασίλοφρων Στρατοῦ ἐναντίον Στρατοῦ, προσφύγων κατὰ ἐνστάτων, Ἀναρχικῶν διὰ τῶν ἐναντίων νομιμοφρόνων πολιτῶν. Ἀλλὰ ἡ μάχη πρέπει ἐπὶ τέλος νὰ δοθῇ. Νὰ δοθῇ οἰκτική, ἐκκαθαριστική, ἐλευθερωτική. Πρέπει νὰ γνωρίσωμεν ἐπὶ τέλος, εἴαν θὰ ἀπολαχθῶμεν ὀριστικῶς ἀπὸ τὴν βενιζελικὴν Μάφιαν, ἀπὸ τὴν Δημο-

κρατικήν Μάφριαν, από την Στρατοκρατικήν Μάφριαν, καθώς και από την άλλην εκείνην Μάφριαν την οποία αποτελούν οι πρόσφυγες δουλεύται και οι διάφοροι και ποικίλοι γνωστοί καπηλικοί αντιπρόσωποι του Προφυγικού κόσμου. Ή εάν εἴμεθα κατὰ δικασμένον να ζώμεν αἰωνίως ὑπὸ αὐτάς. Εάν θὰ ῥηθῆτε τὸ τελευταῖον, θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ ἐξαφανισθῇ ἐξ ὁλοκλήρου ἡ Ἑλλάς ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς καὶ τῆς ἱστορίας. Καὶ εἰς πρόκειται νὰ λυτρωθῇ ὁ φυσικῶς ἡ Ἑλλάς ἀπὸ τὰς Λεοναίας αὐτάς Ὑδρας, τὸ κέρας θὰ ἦτο μέγιστον, πολιτικῶς, κοινωνικῶς, ἠθικῶς, πολιτικῶς, ἔθνικῶς, ἔστω καὶ εἰς τὴν ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων ἦθελον ἐξοντωθῇ ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ. Αὐτὴν τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος πρέπει πρὸ παντός καὶ ἀποκλειστικῶς νὰ ἔχῃ πλέον ὑπ' ὄφιν τοῦ ὁ Ἀντιβενιζελικός κόσμος, πολιτικῶς καὶ μὴ. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο πρέπει νὰ ἀνασυνδεθῇ ἐν ἐαυτῷ καὶ νὰ ἀναλάβῃ τὸν ἀγῶνα.

Πρέπει νὰ κηρύξῃ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῆς κομμότητος, ἐκ τῆς τιμῆς, ἐκ τῆς ἐθνικότητος ἐκ τῆς οἰκίας τὸν Ἑλευθέριον Βενιζέ-

λον καὶ πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ συνεργαζομένους καὶ ὁμοφρονούντας σήμερον, νὰ ἀποκηρύξῃ προκαταβολικῶς πᾶσαν οἰανδήποτε κατάστασιν, πολιτικὴν, κοινωνικὴν, πολιτικὴν, ἢ ὅποια ἦθελον προέλθῃ ἀπὸ τὰς κινήσεις καὶ τὴν ἐνέργειαν τοῦ Βενιζέλου. Πρέπει νὰ κινήσῃ κατὰ κράτος τὸ κακόν, αὐτὸς μάλιστα νὰ κινήσῃ ἀρχὴν τῆς ἐπιθέσεως. Διότι τοιαύτη ἐπιθεσις εἶνε μόνον ἄμυνα ὑπὲρ ἱερῶν, ὁσίων, ὑπὲρ ἀρετῆς καὶ ἐλευθεριῶν, ὑπὲρ ἀνθρωπισμοῦ καὶ στοιχειωδῶν συμφερόντων. Τὸ Βενιζελικόν τέρας καὶ πᾶσα παραφύς του πρέπει κατὰ τὴν περιστάσιν αὐτὴν νὰ κατατεμαχισθῇ διὰ νὰ ζήσουν ἐπὶ τέλους καὶ οἱ Ἑλλήνες ὡς ἄνθρωποι ἀνθρώπων, καὶ ὅχι ὡς ἀγγέλι δουλῶν καὶ παράταξις κνωδάων, ἄς οργανωθῇ μὲ ἐνιαῖαν τάξιν, μὲ ἐνιαῖαν θέλησιν, μὲ ἐνιαῖαν φιλοτιμίαν, ἐνιαῖαν σκοπιμότητα σήμερον ὅλος ὁ Ἀντιβενιζελικός κόσμος καὶ ἄς ἐπιπέσῃ σύσσωμος κατὰ τῆς παρατάξεως, τῆς ὁποίας ἡγεῖται ὁ Ἑλευθέριος Βενιζέλος.

ΕΛΛΗΝ

ΑΠΟ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΙΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Η πολιτικὴ αὐτονεκρανάστασις τοῦ κ. Βενιζέλου, ἡ νέα ἐξ ἐδρας ἐνσκηπὶς του εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν καὶ κίνησιν τῆς χώρας εἶνε βεβαίως μεγάλη κατὰ μέγας ἐθνικῶς, ἠθικῶς καὶ κοινωνικῶς κίνδυνος. Ἀλλὰ ἀγόμεθα εἰς τὸ νὰ εἴπωμεν, τὸ διετυπώσαμεν μάλιστα καὶ ἄλλοι, διὰ θὰ ἡδύνατο αὐτὴ καὶ νὰ ἀποβῇ πρόξενος μεγαλειότητος καλοῦ, ἢ κακοῦ. Ἄς μὴ φανῇ τόσο παρὶδοξὸς ὁ συλλογισμὸς οὗτος. Θὰ ἦ ὁ πρᾶγματι πολὺ μεγαλειότερον τὸ καλὸν ἐκ τῆς νέας ἀναμίξεως τοῦ κ. Βενιζέλου εἰς τὴν πολιτικὴν, ἀπὸ τὰ δεινὰ, τὰ ὅποια πάντως, κατὰ φυσικὴν ἀναγκαιότητα, εἶνε αὐτὴ προωρισμένη νὰ ἐπ' φέρῃ εἰς τὸν τόπον, εἰς τὸν ἦθελον γίνεαι ἀφορὴ νὰ ἀνανήψῃ τέλος ἐκ τοῦ ληθάρου τοῦ φρόνημα τῶν ἀντιπάλων πολιτικῶν κομμάτων, τοῦ βασιλοφρονος κόσμου τῆς Ἑλλάδος. Καὶ θὰ ἀνανήψῃ, ἵνα ἀντιμετωπίσῃ σήμερον

τελειωτικῶς, καὶ τελεσιδικῶς, τὸν μέγαν καὶ ἀπονενοημένον ἐγκληματιαν, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ κυλίσῃ μὲ τὰς χεῖρας του καὶ τὸν τελευταῖον λιθὸν ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ παρ' αὐτοῦ ὀρυχθέντος! Δὲν ὑπάρχουν πλέον λόγοι, ἢ καὶ προσχήματα ἔστω, ἀνοχῆς, μετριοπαθείας καὶ περὶ ἐκείνης. Δὲν ὑφίσταται πλέον ἡ ὑποχρέωσις τῆς συνεννοήσεως καὶ μερικῆς συνεργασίας μὲ τὸν νεοβενιζελικὸν κόσμον, πρὸς δυνατὴν περισσῶν τοῦ τόπου. Αὐτὴ ἐισορπιλλισθὴ ἀντεθνικῶτα παρὰ τοῦ κ. Βενιζέλου. Ἄς τορπιλλισθῇ λοιπὸν ἐπὶ τέλους παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ αὐτοῦ, μὲ ὅλας ἐκείνας τὰς καταστάσεις, αἱ ὁποῖαι προήλθον παρ' αὐτοῦ, διὰ νὰ ἰδῇ καὶ ἡ Ἑλλάς πολιτικὴν καὶ πολιτικὴν αἰθρίαν. Καὶ θὰ τορπιλλισθῇ ἀσφαλῶς πλέον τὸ ἐγκληματικὸν καὶ ὀλεθρικὸν βενιζελικὸν συγκρότημα, μετὰ τοῦ δη-

μιουργοῦ του, μεγάλου καὶ ἀπαισίου πάντοτε ἐχθροῦ τῶν ἐλευθεριῶν, τῆς γαλήνης καὶ τῶν συμφερόντων τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Κ. Καφαντάρης, ἐν τῷ ζητήματι τῆς διαφωνίας καὶ τῆς ρήξεως μετὰ τοῦ κ. Βενιζέλου, ἐπέδειξεν ἀληθῶς φιλοτιμίαν, ἀνδρισμὸν καὶ ἠθικότητα. Εἶνε ἄξιος εὐφημίας διὰ τοῦτο. Το ῥάπισμα, τὸ ὁποῖον ἔδωκε πρὸ ἡμερῶν εἰς τὰς παρειὰς τοῦ ἀναισθήτου ἀρχηγοῦ του, διὰ τοῦ ἀνακοινωθέντος τοῦ κήρυγματός του, διὰ δὲν θὰ ἐπιτραπῇ παρ' αὐτοῦ καυμία ἀνάμιξις εἰς τὰ Κοινὰ ἀνευθύτου καὶ ἐξωκοινοβουλευτικοῦ πολιτικοῦ παράγοντος, ἀπήχησεν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ κόσμου εὐνοϊκῶτατα διὰ τὸν κ. Γ. Καφαντάρην. Τὸ ῥάπισμα αὐτὸ προὐκάλεσε τὴν μανίαν τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ τὴν παράφρονα περιπλοκὴν τῶν κυβερνητικῶν καὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Καὶ ἡ μὲν μανία τοῦ κ. Βενιζέλου θὰ σιγαφῇ τάχιστα κατ' αὐτοῦ, ἡ δὲ θέσις τοῦ κ. Καφαντάρη διαγράφεται μὲ ἰδιαίτερον ἠθικὸν φῶς εἰς τὰς συνειδήσεις καὶ αὐτῶν τῶν ἀντιπάλων του.

Ο ξένος τύπος μετ' ἀποσιροφῆς καὶ φόβου εἶδε τὸν ἐπανεμφάνισιν τοῦ κ. Βενιζέλου εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνήν. Ὅχι μόνον οἱ Ἕλλητες ἀλλὰ καὶ οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἀγγλοὶ μετὰ δριμύτητος ἐξεφράσθησαν κατὰ τοῦ κ. Βενιζέλου. Αὐτοὶ οἱ «Τάϊμς» τονίζουν διὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ θὰ ἐπανανοίξῃ τὰς πληγὰς τοῦ ἔμφυλου πολέμου ἐφόσον εἶνε καὶ γνωστὸν ὅτι κατὰ 1917 ἡ ἐπικράτης αὐτοῦ ὠφείλετο εἰς τὰς ξενικὰς λόγχας καὶ οὐχὶ εἰς τὴν λαϊκὴν πλειοψηφίαν. Οἱ «Τάϊμς» μὴ λησμονοῦντες τὰ πρᾶγματα τὰ ὅποια οἱ ἐν Ἀνδρίῳ γνωρίζουν πολὺ καλὰ, ὑπερθυμίζουσιν εἰς τὸν κ. Βενιζέλον τὰς συνεπείας τῆς τότε καὶ τῆς σημερινῆς του στάσεως. Εἶνε τοῦτο ἡ ἐπιβεβαίωσις τοῦ ἀγῶνος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ κατὰ τοῦ κακοποιοῦ Κρητός, ὅστις ἐκ πείσματος ἐπιμένει νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν Χώραν εἰς τὴν ὁδὸν τῶν παθῶν καὶ τῆς διχονίας, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν οὔτε τῶν ξένων τοὺς φόβους οὔτε τὰ δεινὰ τὰ ὅποια δύναται νὰ ἐπισωρεύσῃ πάλιν εἰς τὴν πατρίδα του.

Εὰν ὁ ἐνσκήψας λαομίσητος τύραννος ἀποτύχῃ εἰς τὰ σχέδιά του καὶ ἐγκα-

ταλείῃ τὴν Ἑλλάδα, ἡ τιμὴ τῆς θύρας αὐτῆς νίκης θ' ἀνήκῃ κυρίως εἰς τὸν ὁμόφρονα τύπον. Τὸ ἐπιδειχθὲν μέγα σθένος τῶν ὁμοφρόνων δημοσιογράφων καὶ ἡ ἐντονωτάτη παρ' αὐτῶν ἀνάπτυξις τῶν περὶ Βενιζέλου ἀληθειῶν, ἀνεπτέρωσαν ἐπὶ τοσοῦτον τὸ ἠθικὸν τοῦ ὁμόφρονος κόσμου, ὥστε εἰς ὅλας τὰς τάξεις νὰ δημιουργηθῇ ρεῦμα ἀκατάσχετον πρὸς ἀντίδρασιν κατὰ τοῦ ἐπιδρομέως.

Ο δὲ ὅσον καὶ θαρραλέος ἀγὼν τῆς «Ἀθηναϊκῆς» τοῦ ἀγάπητοῦ συναδελφου κ. Ὁμ. Εὐελπίδου, ὁ ἐνθυμίζων τοὺς ὀραίους ὅσον καὶ σθεναροὺς καὶ κινδυνώδεις αὐτοῦ ἀγῶνας κατὰ τὴν πρὸ τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1920 περιόδου, συνεχίζεται ἀμείωτος ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἀναμίξεως τοῦ λαομίσητου τυράννου εἰς τὴν πολιτικὴν. Ὁ κ. Εὐελπίδης ἀπεκλήθη «δημαγωγός». Ἰδοὺ ἕνας τιμητικὸς τίτλος, ὅν ὁποῖον ὑπερφηφάνως θὰ ἔφερε κάθε ὁμόφρων δημοσιογράφος καὶ πολιτευτὴς, προκειμένου περὶ ἀγῶνος ἐναντίον τοῦ κ. Βενιζέλου.

Ο ὁμόφρων κόσμος οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ ἐξέλιξις τῆς ἐσωτερικῆς κρίσεως, ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τοῦ διὰ τοῦ Βενιζελισμοῦ ἀγῶν ἐσσεῖται ὁ τελευταῖος. Ἀκριβῶς δὲ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὀφείλει νὰ συσσωματωθῇ εἰς μίαν ἐνιαῖαν καὶ ἰσχυρὰν παράταξιν διὰ νὰ νικήσῃ. Καὶ ἡ Νίκη μας θὰ εἶνε ὀρασιότερα τῆς νίκης τῆς 1 Νοεμβρίου 1920.

Εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, τοποθετήσας ὡς Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τοῦ τῆς προσωπαρχίας τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς κ. Ἀνδρ. Παπαδημητρίου ἀποτελεῖ μίαν ἀναμφισβήτητον ἐπιτυχίαν, δι' ἣν οἱ κ. κ. Διομήδης καὶ Τσουδερὸς δικαιούνται νὰ ὑπερηφανεύωνται. Ὁ κ. Ἀνδρέας Παπαδημητρίου ἐπὶ ἔτι πολλὰ, ἐπιθεωρητὴς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, καὶ τελευταίως προσωπαρχίας αὐτῆς, ὁ ἐπὶ ἔτι διοικητὴς καὶ δημιουργικὸς Πρόεδρος τοῦ Συνλόγου τῶν Ὑπαλλήλων τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ἐκλήθη ἤδη ἐν τῇ Ἑκδοικῇ Τραπεζῇ νὰ συνεχίσῃ τὴν ἀποστολὴν τοῦ πρὸς πληρεστέραν ὁργάνωσιν τοῦ κέντρου τῶν ἐργασιῶν τοῦ νέου Ἑθνικοῦ Ἰδρύματος. Τὸ φῶτεινόν παρελθόν του ἀποτελεῖ τὴν ἐγγύτησιν τῆς πλήρους ἐπιτυχίας του.

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Αί βουλευτικά εκλογαί εν Γερμανία, μετά πείσματος διεξαχθείσαι, ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἡτταν τῶν πολιτικῶν ὁμάδων τῆς δεξιᾶς. Οἱ ἐθνικισταὶ φιλομοναρχικοὶ ἀπώλεσαν ἱκανὸν ἀριθμὸν ἐδρῶν ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ὁμάδων τῆς ἀριστερᾶς, αἵτινες ἐπαρκῶς ἐνισχυθεῖσαι, καθίστανται ἀπὸ κοινοβουλευτικῆς ἀπόψεως κυρίαρχοι τῆς καταστάσεως. Ὡς πρώτη καὶ ἀμεσος συνέπεια τοῦ ἀποτελέσματος τούτου εἶνε ἡ ἀνάγκη κυβερνητικῆς μεταβολῆς. Ἡ Κυβέρνησις Μάρξ δὲν δύναται πλέον νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἀρχὴν, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἐνεστώσαν σύνθεσιν αὐτῆς. Δέον ἢ νὰ μεταρρυθμισθῇ, προσαρμοζομένη πρὸς τὸ ἐκλαγικὸν ἀποτέλεσμα, ἢ νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν τῆς εἰς ἑτέραν Κυβέρνησιν, ἀποτελουμένην ἐκ τῶν ἐπικρατοῦσων ὁμάδων. Ὡς ἑτέρα συνέπεια δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς γερμανικῆς Δημοκρατίας. Ἐνισχυμένης οὕτω τῆς θέσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Στρέζμαν, καθίσταται μᾶλλον πιθανὴ ἡ πρὸς τὴν Γαλλίαν προσέγγισις τῆς Γερμανίας τὸ δὲ λεγόμενον πνεῦμα τοῦ Λοκάρνο ἐλπίζεται ὅτι πρόκειται ν' ἀποκτήσῃ μείζονα ὑπόστασιν ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ πολιτικῇ. Ὡς δείγμα τῆς νέαν ταύτης τροπῆς τῶν πραγμάτων δύναται ν' ἀθεωρηθῇ τὸ γεγονός ὅτι ὁ γαλλικὸς τύπος μετὰ προφανοῦς εὐχαριστήσεως ἐσχολίσατο τὸ ἀποτέλεσμα τῶν γερμανικῶν ἐκλογῶν, διαβλέπων προφανῶς εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀριστερᾶς ἐν τῇ γερμανικῇ Κοινοβουλίᾳ ἐν ἐγγύσει ὑπὲρ διατηρήσεως τοῦ ἤδη καθιερωθέντος εὐρωπαϊκοῦ καθεστώτος. Γενικῶς δὲ ἡ ἡττα τῶν Γερμανῶν ἐθνικιστῶν ἀποσελεῖ ἐξαιρετικὸν κέρδος διὰ τὴν εἰρήνην τῆς Εὐρώπης, ἀσχετῶς πρὸς τὴν διὰ τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Γερμανίας σημασίαν αὐτῆς.

Αἱ ἐπιστήμως ἢ ἀνεπιστήμως διεξαγόμεναι διαπραγματεύσεις διὰ τὴν συναμολόγησιν εἰρηνοφίλων τάσεως διπλωματικῶν πράξεων μετὰ τῶν νοτιοευρωπαϊκῶν Κρατῶν εἶνε λίαν πιθανόν ὅτι θὰ ὑποστώσι χαλαρωτικὴν ἐπίδρασιν λόγῳ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐκτραγείσης κρίσεως. Ἡ Κυβέρνησις τοῦ κ. Ζαΐμη εἶχε διεξαγάγῃ μετὰ προσοχῆς τὰς σχετικὰς διαπραγματεύσεις, ἀκολουθοῦσα τὰς καταστάσεις

τῆς ὅλης εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς, ἥτις ἀπὸ τινος χρόνου κατέχεται ὑπὸ ζωντᾶς ἐπιθυμίας εἰρηνοφίλων ἐκδηλώσεων. Δὲν γνωρίζομεν κατὰ τὸ παρὸν ποίαν ἐξέλιξιν πρόκειται νὰ λάβῃ ἡ ἐν Ἑλλάδι ἐσωτερικὴ κρίσις. Πάντως ὅμως πρὸ τῆς ὁριστικῆς διαμορφώσεως μιᾶς νέας καταστάσεως δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἐνισχύσεως τῶν διεξαγόμενων διαπραγματεύσεων. Ἡ ἰταλικὴ πολιτικὴ, ἐνδιαφερομένη διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν μετὰ τῆς Τουρκίας συνεννοήσεων πρὸς ὑπογραφήν τοῦ ἰταλοτουρκικοῦ συμφώνου, δὲν πρόκειται θεαίως νὰ παραιτηθῇ αὐτοῦ. Ἀλλὰ παρὰ τὴν ἀλήθειαν πρὸς ταύτας διεξάγονται καὶ διαπραγματεύσεις μετὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἑλλάδα, ὡς καὶ μετὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Τουρκίαν, αἵτινες δὲν εἶνε δυνατόν ἢ νὰ ἐπιβραδυνθῶσιν ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς ἐλληνικῆς κρίσεως. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῇ καὶ περὶ τῶν ἀνεπιτήμως διεξαγόμενων ἐλληνοσερβικῶν συνεννοήσεων.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειάν των ἐβδομάδα οὐδὲν ἕτερον ἄξιον λόγου γεγονός ἔχομεν νὰ σημειώσωμεν. Τὴν μετὰ τῶν τριῶν Δυνάμεων Μ. Βρετανίας, Γαλλίας καὶ Ἑνωμένων Πολιτειῶν διεξαγόμενὴν διπλωματικὴν συζήτησιν πρὸς καθορισμὸν τῶν βασικῶν ὅρων ἐνὸς γενικοῦ Συμφώνου περὶ ἀφοπλισμοῦ ἀπεφύγομεν νὰ μνημονεύσωμεν μέχρι τοῦδε, θεωροῦντες ὅτι αὕτη, μέχρις ὥρας τοῦλάχιστον, δὲν ἔχει εἰμὴ θεωρητικὴν ἀπλῶς ἀξίαν. Ἀποτελοῦσα ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων, αὐτὴ καταλήξασα εἰσέτι εἰς οὐδὲν τὸ ὁριστικόν, χαρακτηρίζεται ὡς προσπάθεια τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε ὅλως ἀπρόβλεπτον. Ἡ τηλεγραφηθεῖσα πληροφορία περὶ πλήρους καὶ ἀνεπιφυλάκτου ἀποδοχῆς παρὰ τῆς μιᾶς ἡ τῆς ἄλλης ἐκ τῶν ἀνωτέρω τριῶν Δυνάμεων τῶν ἀπόψεων τῆς ἑτέρας, δὲν φαίνεται ἐπιβεβαιωμένη.

Τὰ γεγονότα τῆς Ἀπὸ Ἀνατολῆς προσλαμβάνουσιν ἐκ νέου σημασίαν διεθνή. Τὰ στρατεύματα τῶν Νοτίων, ἀνήκοντα κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἐθνικιστικὴν Κυβέρνησιν τῆς Καντῶνος καὶ παρ' αὐτῆς διατασσόμενα ἢ ἐπηρεαζόμενα, κατόπιν σειρᾶς ἡττῶν τὰς ὁποίας εἶχον ὑποστῇ, φαίνεται ἀναλαμβάνοντα νικηφόρον προέλασιν, ὑπάρχουσι δὲ πληροφο-

ρίαι ὅτι ἀπειλοῦσιν ἤδη σοβαρῶς τὸ Πεκίνον, τοῦ ὁποίου δὲν ἀπέχει ἡ πτώσις. Ἐξ ἄλλου τακτικὰ ἰαπωνικὰ στρατεύματα ἀπροόπτως ἀναμειχθέντα προέβησαν εἰς διαφόρους πολεμικὰς καὶ πολιτικὰς πράξεις, ἐπιχειρήσαντα ἐχθροπραξίας καὶ κατοχὴν ἐδαφῶν. Μέχρι ποίου σημείου δύναται νὰ προβῇ ἡ ἰαπωνικὴ

παρέμβασις δὲν δύναται νὰ ὑπολογισθῇ. Πάντως ἡ Ἀπὸ Ἀνατολῆς φαίνεται προωρισμένη νὰ παρώσῃ σοβαρὰς ἐκπληξείας εἰς τὴν διεθνή διπλωμασίαν, λόγῳ τῆς πολεμικῆς καταστάσεως ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς ἀναμειξέως τῶν Ἰαπώνων ἀφ' ἑτέρου.

PROBUS

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

24 Μαΐου 1928

Ἡ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ἐπὶ τὸσον χρόνον ἀγῆκε μοιραίως νὰ ἐξελιχθῶσιν εἰς βάρος τῆς τὰ πράγματα ἀντράπη εἰς τὴν ὥθησιν, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Βενιζέλος καλοῖ περὶ αὐτοῦ ἐπιτελεῖς, πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοί, ἤσκησαν κατ' αὐτῆς. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν καπνῶν τῆς ἀνατροπῆς ἡ μορφή τοῦ Κρητὸς πολιτευτοῦ ἐπινῆλθεν ὡς ἀπειλὴ καὶ ὡς φόβητρον κατὰ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Αἱ μηχανορραφαί, ὡς οὗτος ἐξέφαινε κατὰ τοῦ διαδόχου τοῦ κ. Καφαντάρη καὶ αἱ σκευωρίαι του καὶ αἱ ὑπονομεύσεις του ἔσχον ἀποτέλεσμα. Ὁ κ. Καφαντάρης, παρ' ὅλα τὰ ἐλαττώματά του, ἔδειξεν ὅτι δὲν στέργει πλέον νὰ παρακολουθῇ τὸν γέροντα Κρῆτα εἰς τὰ πείσματα καὶ τὰς ἐγωπαθείας του. Ἐδειξεν ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ γίνῃ ταπεινὸς δοῦλος τῶν θελήσεών του καὶ ἀντετάχθῃ κατὰ τῶν σχεδίων του, παραιτηθεὶς τῆς ἀρχηγίας τοῦ κόμματος του, διὰ νὰ ἀφῇσῃ αὐτὸν ἐλευθερον εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν αποφάσεών του. Ἡδύνατο ἔσως ὁ κ. Καφαντάρης καὶ πέραν τούτου νὰ προβῇ, ἐξαιρούμενος εἰς ὕψος ἀληθοῦς πολιτικοῦ ἀνδρός. Ἡδύνατο νὰ ζητήσῃ τὴν ἐντολὴν τῆς Βουλῆς πτῶσιν του, ἐκθέτων ἐν αὐτῇ καὶ τοὺς λόγους τῆς πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον ἀντιθέσεως, ὅποτε ἡ Βουλὴ θὰ παρείχεν ἀσφαλῶς εἰς αὐτὸν τὰ μέσα ν' ἀντιστῇ κατὰ τῆς Βενιζελικῆς ἐπιβουλῆς. Δὲν ἠθέλησαν ὅμως ὁ κ. Καφαντάρης τὴν κοινοβουλευτικὴν ταύτην πρῆσιν νὰ βασίσῃ. Παρητήθη τῆς ἀρχηγίας καὶ παρέδωκεν εἰς τὴν πτώσιν καὶ ὁλόκληρον τὴν Κυβέρνησιν τοῦ κ. Ζαΐμη, ἀφῆκας ἐλευθερίαν κινήσεων εἰς τὸν κ. Βενιζέλον.

Ὁ σάλος ὅμως ἐπῆλθεν ἀμέσως. Βουλὴ, Τύπος, Λαὸς, οἱ πολῖται ἅπαντες ἐξηγέρθησαν εὐθὺς ὡς εὐρέθησαν πρὸ νέας ἐπιβουλῆς πρὸ νέων κινδύνων κατὰ τῆς ἐσωτερικῆς γα-

λήνης. Καὶ ἠκούσθη πανταχόθεν ὁ κῶδων τῆς συγκεντρώσεως πάντων πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κινδύνου. Ὁ πολιτικὸς κόσμος ἠγέρθη καὶ πάλιν σύστημα πρὸς στήριξιν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, πρὸς αἰῶνα ὑπὲρ τῆς γαλήνης.

* * *

Ἡ Βουλὴ συνελθοῦσα τὴν παρελθούσαν Τρίτην, ἤκουσε τὴν παραίτησιν τῆς Κυβερνήσεως Ζαΐμη, ἣν ἀνήγγειλεν ὁ Πρόεδρος κ. Σοφοῦλης. Ἐνῷ δὲ ἦσαν παρόντες 95 βουλευταὶ καὶ ἠθέλησαν νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις διὰ νὰ ἐκτεθοῦν οἱ λόγοι τῆς παραίτησεως τῆς Κυβερνήσεως, ὁ κ. Σοφοῦλης, λησμονήσας ἑαυτὸν καὶ ἐνθουσιάζων μόνον τοῦ κ. Βενιζέλου τὴν ζωὴν, ἐπέδωκε νὰ λύσῃ τὴν συνεδρίαν. Ὁρθοὶ οἱ βουλευταὶ διεμαρτύραντο ἰδίως δὲ οἱ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος καὶ τῶν Ἐλευθεροφρόνων καὶ ἐζήτησαν νὰ γίνῃ συζήτησις. Τέλος ὁ κ. Σοφοῦλης ἐγκατέλειψε τὴν ἑδρὰν του, ἀντικαταστάσας ὑπὸ τοῦ ἀντιπροέδρου κ. Κανάκου, ἀνέστησαν δὲ διαμαρτυρηθέντες διὰ τὴν παραβίασιν τοῦ Κανονισμοῦ οἱ κ. κ. Τσαλδάρης, Βοζίκης καὶ Μεταξᾶς, ὡς καὶ ὁ κ. Κακουλίδης. Ἡ διαμαρτυρία αὕτη τῆς Βουλῆς ἔσχεν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν Βενιζελικῶν, ἐκλήθησαν δὲ καὶ οἱ στρατιωτικοὶ παράγοντες πρὸς βιάσαν διάλυσιν τῶν συνεδρίων βουλευτῶν.

Συγχρόνως ἐκυκλοφόρησαν προκηρύξεις συλλαλητηρίου ἐναντίον τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ ὑπὲρ τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Τοῦτο ὅμως ἐματαιώθη συνέπεια ἀπαγορεύσεως τῶν ἀρχῶν, διότι κατεβλήθη προσπάθεια νὰ πνιγῇ πᾶσα λαϊκὴ ἐκδήλωσις κατὰ τῶν σχεδίων τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ τῶν περὶ αὐτῶν στρατιωτικῶν.

* * *

Ἡ παραίτησις τῆς Κυβερνήσεως καὶ αἱ δυσχερεῖαι πρὸς καθάρτισιν τῆς νέας τοιαύτης συνήνωσαν τὸν πολιτικὸν κόσμον εἰς καὶ

νήν προσπάθειαν ὅπως ἀμυνθῇ κατὰ τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ ὑπὲρ τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Οἱ κληθέντες εἰς τοῦ κ. Κουντουριώτη ἀρχηγοὶ τῶν πολιτικῶν κομμάτων ὑπέδειξαν τὴν ἀνάγκην τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κοινοβουλίου. Διὰ τοῦτο μάλιστα ἐγένοντο συνεννοήσεις ὅπως ὑποδειχθῇ ὁ κ. Τσαλδάρης ὡς Πρωθυπουργὸς καὶ ὑποστηριχθῇ ὑφ' ὅλων τῶν κομμάτων, ἐφ' ὅσον οἱ κ. κ. Καφαντάρης καὶ Μιχαλακοπούλος ἤρνοῦντο νὰ ἐνισχύσουν τὸν κ. Σοφούλην πρὸς καθαρτισμὸν Κυβερνήσεως. Τέλος ἐπροτάθη ἡ λύσις τῆς συγκροτήσεως Κυβερνήσεως ὑπὸ τὸν κ. Ζαΐμην, τῇ συμμετοχῇ καὶ τοῦ κ. Τσαλδάρη, πρὸς ἀποτροπὴν τῆς πραξικοπηματικῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς καὶ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ κ. Βενιζέλου, ὅστις ἐφαίνετο ἐρρωδῶν ν' ἀναλάβῃ τὰς εὐθύνas τῆς νέας ἀνωμαλίας. Ἐν μέσῳ τῶν προπαθειῶν τούτων τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ὁ κ. Βενιζέλος ἐδημοσίευσεν ἀγκοίνωσιν, δι' ἧς προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐπ' αὐτὸν ἐκτεταμένην ἐν τῇ πολιτικῇ, ἔχρυσαν οὕτως :

«Ἡ παρὰ τῆς τοῦ κ. Καφαντάρη ἀπὸ τῆς ἀρχηγίας τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων μὲ φέρει εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀναθεωρήσω τὴν ἀπόφασίν μου ὅπως μὴ ἐπανέλθω τοῦ λοιποῦ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς.

Ἡ ἐνδεχομένη ἄρνησίς μου ὅπως ἀναλάβω καὶ πάλιν τὴν ἀρχηγίαν τοῦ κόμματος τούτου, ἀποτέλεσμα θὰ εἴχῃ τὴν διάλυσίν του. Ἀλλὰ τοῦτο οὐδαμῶς θὰ ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς χώρας, ἅμμεσον δὲ συνέπειαν θὰ εἴχῃ τὴν ἐμφάνισιν τῶν κινδύνων, οἵτινες, ἐδηλώθη ἐπανειλημμένως, ὅτι ἀποτελοῦν τὴν προϋπόθεσιν τῆς ἐπ' αὐτὸν μου εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνήν.

Ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ ἄλλως τε τῶν πολιτικῶν μερίδων ἢ συγκροτήσεως ἰσχυρῶν καὶ ἐδραίων Κυβερνήσεων κατέστη ἤδη δυσχερὴς. Διάλυσις τοῦ μεγαλειτέρου τῶν ὑπαρχόντων κομμάτων θὰ καθίστα αὐτὴν ἀκόμη δυσχερέστεραν καὶ θὰ ἔθετεν εἰς κίνδυνον τοὺς ἐλευθέρους τῆς χώρας θεσμούς.

Χωρὶς νὰ παραγνωρίζω, ὅτι τὰ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα διέρχεται κρίσιν εἰς πολὺν χώρας, εἶμαι πεπεισμένος ὅτι κατάλυσις τῶν ἐλευθέρων θεσμῶν καὶ ἐπ' αὐτοῖς τῆς δικτατορίας ἀποτέλεσμα θὰ εἴχῃ νὰ ὁδηγήσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς μεγάλας συμφοράς.

Πεποιθὼς ὅτι ἡ δύναμις καὶ συνοχὴ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ ἡ προσωπικὴ μου ἐπ' αὐτοῦ εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνήν ἀποτελοῦν μίαν τῶν κυριωτέρων ἐγγυήσεων κατὰ οἰασδήποτε ἀποπειρᾶς πρὸς κατάλυσιν τοῦ ἐλευθέρου πολιτεύματος, ἀπεφάσισα μετὰ ὁρμῆς νὰ ἀναλάβω πάλιν τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἐν λόγῳ κόμματος.

Δὲν παραγνωρίζω, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐκ νέου ἀνάμειξις μου εἰς τὴν ἐνεργὸν πολιτικὴν παρουσιάζει καὶ τὸ μειονέκτημα ὅτι θὰ ἐξάψῃ πάλιν τὸν πολιτικὸν ἀνταγωνισμόν. Ἀλλ', ἐγὼ θὰ ἤμην διατεθειμένος, ὅπως καὶ ἄλλοτε ἐδήλωσα, καὶ νὰ ἐγκαταλείψω ὅκνην τὸ πάτριον ἔδαφος, ἐὰν διὰ τῆς θυσίας αὐτῆς ἐπρόκειτο νὰ ἐξαγοράσω χάριν τῆς χώρας τὸν τερματισμὸν τοῦ καθεστωτικοῦ ἀγῶνος, πιστεύων ὅτι ἐφ' ὅσον ὁ ἀγὼν οὗτος δὲν περματίζεται, ἡ διαίωσις δὲ αὐτοῦ ἀπειλεῖ τὴν χώραν μὲ συμφορὰς οὐδαμῶς μικροτέρας τῶν συμφορῶν τῆς δικτατορίας, τὸ καθήκον μου εἶνε νὰ ἐπαναλάβω τὴν θέσιν μου ἐπὶ κεφαλῇς κόμματος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον ὄχημα καὶ κατὰ τοῦ καθεστωτικοῦ κινδύνου καὶ κατὰ τῆς ἀπειλῆς τῆς δικτατορίας καὶ κατὰ τὴν ἐκ τῆς ἀκυβερνήσεως δυνάμεν νὰ προκύβουν κοινωνικῶν διαταράξεων».

25 Μαΐου 1928

Παρά τὰς προσπάθειας τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν ὅπως δημιουργήσουν ὁμαλήν κατάστασιν καὶ ἀποσοθήσουν τὰ εἰς βάρος τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ πραξικοπήματα, τὰ ὁποῖα μελετᾶ καὶ ἀπεργάζεται ὁ κ. Βενιζέλος καὶ οἱ παράγοντες, ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Κρητὸς πολιτευτοῦ ὅπως ἡγηθῇ τῆς νέας Κυβερνήσεως ὥσθι τὰ πράγματα πρὸς τὴν μοιραίαν λύσιν τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπὸ νέαν πολιτικὴν Δικτατορίαν.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Δημοκρατίας πρόσκλησιν τοῦ κ. Βενιζέλου, πᾶσαι αἱ μέσαι λύσεις ἐτέθησαν κατὰ μέρος καὶ ἡ πρὸς τὸν ἐκ Κρήτης πολιτευτὴν φορὰ τῶν πραγμάτων κατέστη ἀναπόφευκτος. Οἱ βενιζελικοί ἤλπιζαν ὅτι ὁ κ. Τσαλδάρης καὶ τὸ Λαϊκὸν κόμμα δὲν θὰ ἐδέχοντο νὰ συμμετάσχουν τῆς νέας Κυβερνήσεως Συνασπισμοῦ, ἵνα οὕτω δοθῇ εὐκαιρία νὰ ἐπιρριφθῶσιν ἐπ' αὐτῶν αἱ εὐθύναι τοῦ ναυαγίου τῆς προσπάθειας ταύτης.

Ἀφ' ἧς ὁ κ. Τσαλδάρης ἐδέχθη τὴν σύμπραξιν, εὐρέθη ἀφ' ἐνὸς μὲν ὅτι διέρρευσαν πάντες οἱ βουλευταὶ τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον καὶ ἐμειώθη οὕτω ἡ πλειοψηφία, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὅτι αἱ ἐπιφυλάξεις τοῦ κ. Τσαλδάρη ἐπὶ τοῦ καθεστωτικοῦ ζήτηματος δημιουργοῦν νέαν ἀφορμὴν ἀνακινήσεως τοῦ Πολιτειακοῦ προβλήματος καὶ συνεπῶς δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνῃ ἡ νέα Κυβέρνησις καὶ νὰ παραμείνῃ πάλιν ἐν ἀμφιβολῇ τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα.

Κατόπιν τῆς τοιαύτης τροπῆς τῶν συζητήσεων ἐματαιώθη καὶ ἡ συνάντησις τῶν κ. κ. Τσαλδάρη καὶ Καφαντάρη, ἐγένοντο δὲ τὴν νύκτα συναντήσεις τῶν κ. κ. Μετσεῶ, Μιχαλακοπούλου καὶ Καφαντάρη, ἵνα εὐρεθῇ λύσις συμβιβαστικὴ, διευκολύνουσα τὴν συγκροτήσιν Κυβερνήσεως Συνασπισμοῦ καὶ ματαιώσῃ τὰ σχέδια τοῦ κ. Βενιζέλου.

Φαίνεται ὅμως ὅτι καὶ αἱ τελευταῖαι αὗται ἐνέργειαι δὲν ἔφερον ἀποτέλεσμα, ἡ δὲ σύσκεψις τῶν Φιλελευθέρων εἰς τὴν Λέσχην, παρουσίᾳ τοῦ κ. Βενιζέλου, ὑπῆρξεν ἡ τελευταία βαθμὶς ἣτις ὡδήγει τὸν κ. Βενιζέλον πρὸς τὴν ἐξουσίαν. Κατ' αὐτὴν ἐδόθη ἐξουσιοδότησις εἰς τὸν κ. Βενιζέλον νὰ διαχειρισθῇ τὰς ὑποθέσεις τοῦ κόμματός του καὶ νὰ ἀποδεχθῇ τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας, πρὸς «σωτηρίαν» αὐτῆς καὶ τῆς Δημοκρατίας. Αἱ πρὸς τὸν κ. Κουντουριώτην ἐπικλήσεις τοῦ Τύπου καὶ ἰδίως τῆς «Καθημερινῆς» καὶ τῆς «Πρωΐας» δὲν ἤκησαν ἐπιδραμεῖν καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, κομματικὸν ὄργανον τοῦ κ. Βενιζέλου, ὑπήκουσεν εἰς αὐτὴν καὶ παρέσχε τὰ μέσα πρὸς διάλυσιν τῆς Βουλῆς καὶ ἀνοδὸν τοῦ εἰς τὴν ἀρχήν.

Ἡ Ἑλλὰς καὶ πάλιν μετὰ 15ετίαν ἐπανερχεται εἰς νέαν στάδιον ἐσωτερικῶν διχονομιῶν καὶ ἐρίδων. Οὔτε ἡ ἐπικλήσις τῶν ξένων, οὔτε τοῦ ἀγγλικοῦ Τύπου ἢ ἐντονος ἀρθρογραφίας, οὔτε αἱ διαμαρτυρίαι τῶν ἀντιπάλων καὶ τοῦ Λαοῦ τῶν ἐπαρχιῶν ἔσχον ἐπιδραμεῖν τινα πρὸς ἀναχαίτισιν τῆς νέας βενιζελικῆς ἐπιδρομῆς κατὰ τῆς χώρας.

Ὁ κ. Βενιζέλος ἔρχεται καὶ πάλιν εἰς τὴν ἀρχὴν διὰ νὰ ἀναζωπυρώσῃ τὰ πάθη, διὰ νὰ σπείρῃ τὴν ἀναρχίαν, διὰ νὰ δημιουργήσῃ νέας συμφοράς.

ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΑΠΟ ΤΟΥ 1224

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Πέμπτος Σουλτάνος Μωαμεθανός. Ὁ Μωάμεθ Α' ἐξακολούθησας τὰς κατακτήσεις τῶν πρὸ αὐτοῦ Σουλτάνων κατέστρεψε τῷ 1414 τὴν Βοδονίτζαν ἐξανδραποδίσας 1600 κατοίκους λεηλατήσας τὴν Εὐβοίαν καὶ τὰς Κυκλάδας. Ἀλλὰ τῷ 1421 ἀποθνήσκει ὁ Μωάμεθ Α' καὶ διαδέχθη τὸν πατέρα του εἰς τὸν Μουσουλμανικὸν θρόνον ὡς Ἐκτος Σουλτάνος Μωαμεθανός ὁ Μουράτ Β' βασιλεύσας ἀπὸ τῷ 1421—1451. Κατὰ τὴν βασιλείαν του λεηλατεῖ τὴν Πελοπόννησον καὶ πολιορκεῖ τὴν Κωνσταντινούπολιν τῷ 1422 περιορίσας ταύτην μέχρι τῶν τειχῶν τῆς κυριεύσας ἐπὶ Μανουήλ Β' αὐτοκράτορος καὶ τὰ περίε φρούρια τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἴτα εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν κυριεύσας ἐξ ἐφόδου τὴν Θεσσαλονίκην ἀπὸ τοὺς Ἑνετοὺς, οἵτινες εἶχον ἐξαγοράσει ταύτην ἀπὸ τὸν Ἀνδρόνικον ἀδελφὸν τοῦ Μανουήλ καὶ πατέρα τοῦ Ἰωάννου ΣΤ' αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁρμήσας καθυπέταξε πολλὰς πόλεις ἐν Αἰτωλίᾳ, Φωνίᾳ καὶ Βοιωτίᾳ. Τὴν πολιορκίαν κατὰ τὴν Κωνσταντινουπόλεως ἔλυσεν ἀναγκασθεὶς ἐκ τοῦ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐπαναστάντος ἀδελφοῦ του Μουσταφᾶ, ὃν κατέβαλεν ἐγκαίρως καὶ κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1423 ἐπατήληεν εἰς Εὐρώπην ὅτε αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦτον ὁ Ἰωάννης Ζ' υἱὸς τοῦ ἀπεσιώσαντος Μανουήλ Β'.

Ἐξ ὁμοῦ Σουλτάνος Μωαμεθανός. Τὸν ἀποθανόντα τὴν 3ην Φεβρουαρίου 1451 ἐν Ἀδριανουπόλει Μουράτ διαδέξατο ὁ υἱὸς του Μωάμεθ Β' ἀναλαβὼν ὡς Σουλτάνος (1451—1481) εἰς ἡλικίαν 21 ἐτῶν. Ὁ Μωάμεθ Β' συνεπλήρωσεν ὁριστικῶς τὸ ἔργον τῶν προγόνων του. Σουλτάνων κυριεύσας καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ μόνον ἐναπομείναν προπύργιον τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας, τὴν 29ην Μαΐου 1453, ἡμέραν Τρίτην τῆς ἐβδομάδος ὅτε ἐπεσεν ἐνδόξως καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντίνος ΙΑ' Παλαιολόγος ὁ τελευταῖος ἐκ τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἰς τὴν Πύλιν τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ, ὑπὸ τοῦ ἐξόμου Μωάμεθανοῦ Σουλτάνου ὁ ἐξόμος αὐτοκράτωρ τῶν Παλαιολόγων.

Κ.

Ν. Α. ΤΡΑΚΑΣ

ΑΡΘΡΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΤΟ ΛΑΪΚΟΝ ΚΟΜΜΑ

Τὸ Λαϊκὸν Κόμμα, τὸ μόνον ὑπάρχον καὶ ἀπομένον εἰς τὴν Ἑλλάδα Πολιτικὸν κόμμα ἠθικῶν καὶ φιλελευθέρων ἀρχῶν τὸ μόνον περικλείον τὸ πνεῦμα τῆς νομιμοφροσύνης καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἀνθρωπισμοῦ, εἶνε προωρισμένον νὰ συγκεντρώσῃ ἤδη περὶ ἑαυτοῦ, μὲ τὴν ὀξείαν καὶ ἀνώμαλον ἐξέλιξιν τῶν πραγμάτων τῆς χώρας, — ἀπόρροϊαν τῆς ἀρχικῆς ἀνελευθέρου καὶ ἀνατρεπτικῆς τακτικῆς τοῦ Βενιζελισμοῦ, — ὅλας τὰς μεγάλας καὶ ἀναγεννητικὰς δυνάμεις αὐτῆς, ὅπως τὴν ἀποκαθάρσιν τέλος ἀπὸ τὴν πολιτικὴν κόπρον τοῦ Αὐγείου, τὴν ἐπισωρευθεῖσαν εἰς αὐτὴν ἐπὶ τόσα ἔτη ὑπὸ τοῦ βορβορώδους Βενιζελικοῦ ρεύματος, μὴ ἔχοντος σχεδὸν σήμερον ἄλλην κοίτην διαρροῆς, παρὰ τὴν προσφυγικὴν.

Τὸ Λαϊκὸν κόμμα, δημιούργημα τῆς φωτεινοτάτης πολιτικῆς διανοίας τοῦ ἀειμνήστου Δημ. Γούναρη, ἀντιμετώπισε μέχρι τοῦδε τὴν ἀντίπαλον ἔκνομον πολιτικὴν παράταξιν ἐπὶ ὅλων τῶν ἐπαλξεων. Καὶ ἐπάνω εἰς τὴν Ἑθνικὴν ἐπαλξιν ἔδωκεν ὡς θυσίαν τὸ οἶμα τοῦ Ἀρχηγοῦ του, ἀφοῦ ὡς πρῶτον ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, ἀνασεύλαν ἀποτελεσματικῶς τὴν παράφρονα δρμὴν τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου εἰς τὸ νὰ ἐπιρρίψῃ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς καὶ τὴν Ἑλλάδα ἐν μέσῳ τοῦ Ἑρωπαϊκοῦ πυρός, χάριν ξένων ἀναγκῶν καὶ δι' αὐτοσφαγισμοῦ τῆς ἑθνικῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητός της.

Σήμερον καλεῖται ν' ἀντιμετωπίσῃ ἀποτελεσματικῶς αὐτὴν εἰς τὴν ἐσχάτην μαζικὴν προσπάθειάν της, νὰ ἐμπεδώσῃ τὰς νόθους πολιτειακὰς καὶ πολιτικὰς καταστάσεις τὰς ὁποίας πραξικοπηματικῶς καὶ ἐγκληματικῶς ἐδημιούργησεν ἐν συνεχείᾳ, ἀπὸ ἐτῶν, ἐν Ἑλλάδι ὁ Βενιζελισμός, — διὰ τῆς δημιουργίας ἐμφυλίου ἀλληλοσπαραγμοῦ. Καὶ καλεῖται, ἐπὶ πλέον, νὰ ἀποκαταστήσῃ ἐν τῇ χώρᾳ τὸν ἀνατραπέτα ὑπὸ τῆς Βενιζελικῆς θυέλλης υθμὸν τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς ζωῆς αὐτῆς. Ἡ ἀποστολὴ εἶνε ὀψία, ὅσον καὶ πλήρης ἀγωνιῶν καὶ μόχθων.

Ἀλλὰ οἱ ἐθύνοντες αὐτὸ σήμερον, κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην κεφαλαιώδη ἄποψιν τῆς ἐξελίξεώς του, πρέπει νὰ θέσωσι ἐν ἑαυτοῖς, τὴν θέλησιν καὶ τὴν ἀπόφασιν, νὰ ἰσομετρηθῶσι πρὸς τὸ μέγα ἠθικὸν καὶ ψυχικὸν ἀνάστημα τοῦ δημιουργοῦ του. Μόνον οὕτω θά θωρηθῶσιν ἄξιοι νὰ μείνωσιν ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῆς καθοδηγήσεως τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Δυνάμεθα νὰ θεωρησώμεν ὡς δυνατὸν τοῦτο; Εὐτυχῶς ἡ πολιτικωτάτη καὶ ἀνδρικωτάτη στάσις τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος τούτου κ. Π. Τσαλδάρη, κατὰ τὴν θεμελιώδη πολιτικὴν κρῖσιν, μᾶς πείθει ἤδη, ὅτι δι' αὐτοῦ δύναται ν' ἀναγεννηθῶσιν οἱ μεγάλοι καὶ εὐγενεῖς ἄγωνες τοῦ Δημ. Γούναρη.

W,

Ο ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΕΝΙΖΕΛΙΚΗΣ ΕΠΙΔΡΟΜΗΣ

Οἱ ἄγγλοι δημοσιεύουν μακρὸν κύριον ἄρθρον, εἰς τὸ ὁποῖον σχολιάζουν τὴν ἐκ νέου ἐμφανὴ ἀνάμειξιν τοῦ κ. Βενιζέλου εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς δημιουργηθεῖσαν ἐν Ἑλλάδι κρίσιν.

«Ἡ εἰδησις — γράφουν — περὶ τῆς ἐπανάδου τοῦ κ. Βενιζέλου εἰς τὴν πολιτικὴν, συνεπα-

γομένης ἤδη τὴν πτώσιν τῆς Κυβερνήσεως συνασπισμοῦ τοῦ κ. Ζαΐμη, ἐγένετο ἐνταῦθα δεκτὴ μὲ μίχτὰ συναισθήματα εὐγνωμοσύνης διὰ τὰς ὑπηρεσίας, ἃς παρέσχε πρὸς τοὺς Συμμάχους κατὰ τὸν Μεγάλον Πόλεμον, καὶ ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς τοῦ ἐξελεχθέντος ἐκ τῆς ἐν

Κρήτη ὀπλαρχηγίας εἰς τὴν δικτατορίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς τὴν διεθνὴ διπλωματικὴν περιωπὴν.

Ἀλλὰ ἐγείρεται τὸ ἐρώτημα : ἡ ἐπιστροφή του θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ συμφέροντα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ;

», Ἀνεξαρτήτως τῆς ἀνικανότητός του ὡς ἀντιμετώπιση τοῦ κόπου τῆς πολιτικῆς, ἡ ἀπόφασίς του καθ' ἑαυτὴν ἔσχεν σημαντικὰς ἐπιδράσεις καὶ θὰ ἔχῃ ἀσφαλῶς καὶ ἄλλας. Ἡδὴ προεκάλεσε τὴν παραίτησιν ἱκανοῦ καὶ ἐπιτυχῶς ἐργασθέντος ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, θέπει δὲ τέρμα εἰς τὴν συνεργασίαν τῶν μετριοπαθῶν βασιλοφρόνων μετὰ τῶν δημοκρατικῶν.

», Ἐπὶ πλέον, οὐδεμία ὑπάρχει ἐνδείξις ὅτι ἡ ἀπόφασίς περὶ ἐπανάδου του συμβάλλει εἰς τὴν ἐσωτερικὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν ἡτυχίαν τῆς χώρας, καθ' ἣν στιγμὴν αὕτη ἤρχιζε νὰ λησμονῇ τὸ μῖτος τῶν παρατάξεων τοῦ Βενιζέλου καὶ τοῦ Κωνσταντίνου, δὲν ὑπάρχει δὲ καὶ ἡ ἐλπίς ὅτι θὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα Κυβερνήτην καλλιτέραν τῆς δημοφιλούς Κυβερνήσεως Ζαΐμη.

Συνεχίζων ὁ ἀρθρογράφος ἐξιστορεῖ τὰς προσπάθειάς καὶ τὴν μετριοπάθειαν τοῦ κ. Ζαΐμη, ὅστις ἐκληρονόμησε κατεστραμμένα οἰκονομικὰ παρὰ τῆς Παγκυλικῆς δικτατορίας καὶ εὐρέθῃ πρὸ τῆς Βουλῆς ἀπαρτιζομένης ἐκ κατατεταγμένων κομματικῶν δυνάμεων, ἐν τούτοις, ὅμως, κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ κυβερνητικὴν σταθερότητα, ἐπέτυχῃ τὴν ἀπικατάστασιν τῆς εὐθυμερίας καὶ τοῦ γοήτρου τῆς χώρας καὶ ἐπέτελεσε τὸ οἰκονομικὸν κατώρθωμα τῆς σταθεροποιήσεως.

Ἐν τέλει ὁ ἀρθρογράφος ἀναφέρει τὰς ἀτελεστέρας παλινωδίας τοῦ κ. Βενιζέλου, «ἀπέχοντος — λέγει — ἀλλ' ἐν τούτοις συνεχῶς ἀνεμυγνυμένου καὶ ἀπροσκλητῶς συμβουλευόντος καὶ προσπαθοῦντος νὰ διεθύνῃ τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς χώρας».

«Ἡ παραίτησις τοῦ κ. Καφαντάρη — συνεχίζει — ἀπεκάλυψε τὴν πραγματικὴν ἐπιθυμίαν τοῦ κ. Βενιζέλου ὅπως ἐπανεῖλθῃ εἰς τὴν πολιτικὴν, ἥτις ἐπιθυμία συντόμως θὰ συμπληρωθῇ. Τὰ ἀποτελέσματα εἶνε οἷα ἀνεμνούντο : Ὁ κ. Μεταξὰς ἀρνεῖται νὰ ὑποστηρίξῃ βενιζελικὴν Κυβέρνησιν, αἰσθανόμενος ὅτι ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἀντιπάλου τοῦ Κωνσταντίνου, οὕτως ἡ ἐπικράτησις τῇ 1917, ἀλλ-

θὼς ὀφείλετο μᾶλλον εἰς τὰς ξενικὰς λόγους παρὰ εἰς τὴν λαϊκὴν πλειοψηφίαν, θὰ ἐπαναοίξῃ τὰς πληγὰς τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, αἵτινες ἔτεινον νὰ ἐπολυθούνην».

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν στάσιν τοῦ λοιποῦ πολιτικοῦ κόμμου, ὁ ἀρθρογράφος ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι κατὰ τοῦ κ. Βενιζέλου θὰ ἀντιταχούνη καὶ οἱ νεοδημοκρατικοὶ ἀρχηγοί, ἰδίως δὲ οἱ κ.κ. Κονδύλης καὶ Παπαναστασίου, καθὼς καὶ οἱ ἀνεξάρτητοι, οἱ ἀηδισμένοι ἀπὸ τοὺς πολιτικούς ἀνδρας, οἵτινες ἄλλοτε ἠνέχθησαν τὸν Πάγκαλον.

«Ἀκόμη καὶ οἱ πολιτικῶς σκεπτόμενοι — καταλήγει — δικαιολογημένως φοβούνη τὴν ἐκ νέου ἐπικράτησιν συστημάτων φατριασμοῦ, ὅτινα κατέστησαν ἐξαιρέσιν διὰ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐπὶ ἐξάμηνον καὶ πλέον διατήρησιν τῆς Κυβερνήσεως Ζαΐμη. Οἱ Βρετανοὶ καὶ οἱ ξένοι φιλέλληνες καὶ θαυμασταὶ τοῦ κ. Βενιζέλου συμμερίζοντι τοὺς φόβους τούτους, συμφωνοῦντες μὲ ὅτι ὁ κ. Οὐίλλιαμ Μύλλερ ἔγραψε περὶ τοῦ κ. Βενιζέλου : «τὸ ὄνομα του εἶνε σύμβολον δόξης διὰ τοὺς μὲν, μίσους διὰ τοὺς ἄλλους, διχονοίας δι' ὅλους».

Ἡ «Ἐσπερινὴ Σημεία» γράφει ὅτι ἡ ὀποχή του ἐκ τῆς πολιτικῆς οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἐκουσία καὶ ὅτι ἡ ἐκ τῶν παρασηνίων ἀνάμειξις του εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα εἶχε κατὰ τὴν ἐπ' ἐσχάτων λίαν ἐνεργὸς.

«Ἡ ἐπανεμφάνισίς του, λέγει, μᾶς κἀμνεῖ νὰ ἀντιβάλλωμεν περὶ τῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος. Μολονότι κατὰ τὸν Μεγάλον Πόλεμον ὁ κ. Βενιζέλος προσέφερεν ὑπηρεσίας εἰς τοὺς Συμμάχους, ὁ μεταπολεμικὸς ὑπερλαϊσμός του ὑπῆρξε καταστρεπτικὸς διὰ τὴν Ἑλλάδα.

«Εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὴν εἰαίαν ἐχθροπάθειάν του ἐναντίον τῶν βασιλοφρόνων — τονίζει — ὀφείλονται τὰ διάφορα πραξικοπήματα, τὰ ὁποῖα τὸτον ἐξημείωσαν τὴν Ἑλλάδα».

Καταλήγουσα ἡ ἀγγλικὴ ἐφημερίς, ἐξαιρεῖ τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως Ζαΐμη, ἰδίως δὲ τὴν οἰκονομικὴν τῆς προσπάθειαν, καὶ ἐκφράζει τὸν φόβον ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος «θὰ καταστρεφῇ τὰ συντελεσθέντα καὶ θὰ ἐπαναρρίψῃ τὴν χώραν εἰς τὸν πολιτικὸν φανατισμὸν, εἰς τρόπον ὅστε τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐμφανίζεται ὑπὸ φῶς ἀπαισιόδοξον».

Καὶ αἱ λοιπαὶ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες σχολιάζουν δυσμενῶς τὴν ἀνάμειξιν τοῦ κ. Βενιζέλου εἰς τὰς παρούσας στιγμὰς εἰς τὴν πολιτικὴν

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ ΑΓΘΡΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ

Εἰς τὸ προηγούμενον μὲν τῷ τευχὸς γράφοντες σχετικῶς μετὰ τὴν ἰδρυτὶν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν διὰ νόμου σταθεροποίησιν τῆς δραχμῆς διειπλώσαμεν τὴν εὐχὴν ὅπως ὁ καλὸς θεὸς τῆς Ἑλλάδος ἀποτρέψῃ τὰς ἀντιξοὺς περιπτώσεις, αἵτινες, ἐὰν θὰ ἦτο τότεν ἀτυχὴς ἡ χώρα μας, ὥστε νὰ ἐπισυμβῶσι, δύναται νὰ παρασύρουν ὡς κάρφος ἀχύρου τὴν σταθεροποίησιν καὶ νόμους καὶ ὅπερ τὸ χεῖριστον, τὴν οἰκονομικὴν αὐτοτέλειαν τῆς χώρας. Ἄλλ' ἰδοὺ δυστυχῶς πρὶν παρέλθῃ ἀκόμη μία ἐβδομάς ἄνεμοι σφοδρὰς ταραχῆς ἤρχισαν νὰ πνέουν εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς χώρας. Καὶ δὲν πρόκειται περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς θύελλης ὡς ἀπλοῦ πολιτικοῦ γεγονότος. Πρόκειται κυρίως περὶ τῆς ἐκτάσεως, τὴν ὁποίαν αὕτη ἐνδέχεται νὰ λάβῃ καὶ τῶν συνεπειῶν, τῶν οἰκονομικῶν πρωτίτως, τῶν ὁποίων τὴν οὐδύτητα θὰ αἰσθανθῇ ὁ διὰ τῶν θύελλων διαβιώσας ἀτυχὴς καὶ ἀναξιοπαθὼν λαὸς μας.

Δὲν θέλομεν νὰ προτρέξωμεν τῶν γεγονότων. Εὐρισκόμεθα ὅμως πρὸ μιᾶς πολιτικῆς κατὰστάσεως, ἥτις ἐγκυμονεῖ σοβαρὰς ἀποκλίσεις, ὅχι μόνον πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ οἰκονομικῆς κυρίως λόγῳ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ παρούσα πολιτικὴ ἀντιστάσις εὐρίσκει τὴν χώραν εἰς τὸ μεταίχμιον τῆς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεώς της. Διότι εἶνε γεγονός, ὅτι ἡ χώρα οἰκονομικῶς ἔχει ἐξαντληθῇ πλέον. Δημοσιονομικῶς δὲ κατεβλήθη πᾶσα προσπάθεια, ὥστε νὰ κατισχύσῃ διὰ τὸν ἐργαζόμενον λαὸν δυσάσταντως ἐπαχθῇ τὰ φορολογικὰ βάρη. Δεδομένοι δ' εἰσι πᾶσα πολιτικὴ ἀνωμαλία συνεπάγεται καὶ οἰκονομικὰς ζημίας μεγίστας εὐλόγως γεννᾶται ὁ φόβος, ὅτι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν διαιρέχουμεν τὸν κίνδυνον ν' ἀντιμετωπίσωμεν τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν, ἥτις θ' ἀποτελέσῃ τὴν ἀπαρχὴν καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀναστατώσεως τῆς χώρας.

καὶ προβλέπουσι νέας διαταραχὰς καὶ ἀνωμαλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐπίσης ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἔγραψαν ἰταλικά καὶ γαλλικά ἔφημερίδες.

Εἶνε γνωστὸν, ὅτι αἱ πολιτικαὶ ἀνωμαλίας καὶ αἱ κοινωνικαὶ ἀναστατώσεις δημιουργοῦν τὸν ψυχολογικὸν παράγοντα, ὅστις ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς διακυβάνσεως τῆς τιμῆς τῶν νομισμάτων. Δι' ἡμᾶς βεβαίως, οἵτινες σήμερον μόνον ἀρχίζομεν τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διὰ νόμου σταθεροποιήσεως τῆς δραχμῆς, δὲν πρόκειται νὰ ἔχῃ ἀμέσους τὰς τραγικὰς συνεπείας τῆς ἡ ἐκδηλωθεῖσα πολιτικὴ ἐκφυγία. Τὸν ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου καθορισθέντων ὁρίων περιορισμὸν τοῦ συναλλάγματός μας, εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐπιβάλλῃ τὸ νοσηρὸς ἐνδοτικὸν ἴδιον. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἔχει εἰς τὴν διάθεσιν τῆς μεγάλα ποσὰ συναλλάγματος ἐπὶ Λονδίνου, καὶ διὰ τούτων δύναται νὰ συγκρατῇ τὰς τιμὰς ἐντὸς τῶν νομίμων ὁρίων. Ἡ τοιαύτη ὁμῶς συγκράτησις θὰ συντελεῖται, ἐφ' ὅσον βεβαίως ἤθελε παραταθῇ, ἢ ὅπερ τὸ χεῖρότερον, ἤθελεν ἐπιδεδεικθῇ ἡ πολιτικὴ κρίσις, διὰ θυσίαν εἰς ἔαρος τοῦ εἰς ξένον συνάλλαγμα καὶ χρυσὸν ἀποθέματος τῆς Τραπεζῆς. Πρόχειρον δ' ἀπόδειξιν τούτου δύναται νὰ παραστήσῃ οἱ πίνακες τῶν ἡμερησίων ἀγορῶν καὶ πωλήσεων συναλλάγματος ὑπὸ τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον ὁ κίνδυνος οὗτος ὁ μέλλων ν' ἀπειλήσῃ τὸ ἐκδοτικὸν ἡμῶν ἔδραμα ἐν ἡ περιπτώσει ἤθελε παραταθῇ ἢ ἐπιδεδεικθῇ ἡ πολιτικὴ ἐκφυγία. Θεσπίσαντες τὴν σταθεροποίησιν τοῦ ἐθνικοῦ νομίσματος ἀπεβλέψαμεν νὰ ἐδραιώσωμεν τὴν οἰκονομικὴν πίστιν τῆς χώρας καὶ νὰ ἐνθαρρύνωμεν τὴν εἰσοδὸν τῶν ξένων κεφαλαίων ἢ τοῦλάχιστον τὴν παλινόστησιν τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀποδραστάντων ἐλληνικῶν τοιούτων. (Ἰὺτος δ' ἦτο ἴσως ὁ σπουδαιότερος λόγος, δι' ὃν ἐπεσπεύθη ἡ νόμος σταθεροποιήσις τῆς δραχμῆς, ὥστε ἡ ἐκτέλεσις τῶν μεγάλων ἔργων καταστάσῃ μάλιστα τελευταίως ἐπιτακτικὴ καὶ ἐπείγουσα, νὰ μὴ συναντήσῃ δυσχερείας εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ἀπαιτούμενων σημαντικῶν κεφαλαίων. Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ δεύτερος, ἐξ ἴσου σοβαρὸς, κίνδυνος, τὸν ὁποῖον ἐπιφέρει ἡ ἐκτραγικὴ πολιτικὴ ἀναστάσις.

Τὸ ξένον κεφάλαιον, φύσει διστακτικὸν, ἀν-

τικρῶζει σήμερον, τὴν ἡμέραν τούτῃ τῆς διὰ τῶν θυσιῶν ἐφαρμογῆς τοῦ οἰκονομικοῦ προγράμματος τῆς σταθεροποιήσεως καὶ τῆς δημοσιονομικῆς ἐξυγιάνσεως τῆς χώρας, πολιτικὴν κατάστασιν ὅπως ἐπισφαλὴ καὶ κοινωνικὴν τοιαύτην ἐγκυμονοῦσαν κινδύνους. Πῶς ἤδη θὰ ἐπιτευχθῇ ὁ δεύτερος ὡς ἄνω σκοπὸς τῆς ἐπιβληθείσης σταθεροποιήσεως; Καὶ χωρὶς νὰ θέλωμεν νὰ γίνωμεν μάντις κακῶν ἐρωτῶμεν. Ἐὰν ἤθελε παραταθῇ καὶ ἐπιδεδεικθῇ μάλιστα ἡ ἐκδηλωθεῖσα ἀνωμαλία καὶ ἐπὶ τὴν χώραν ἐκ τίνων πηγῶν δύναται ν' ἀνέλθῃ τὰς ἀπαιτηθησάμενας δυνάμεις ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος διὰ νὰ φανῇ συνεπὴς πρὸς τὸν νόμον τῆς σταθεροποιήσεως, ὅστις καθώρισεν ἤδη ἐπικριβῶς τὴν εἰς χρυσὸν περιεκτικότητα τῆς δραχμῆς; Καὶ ἐν ἡ περιπτώσει ἡ πολιτικὴ ἀνωμαλία ἤθελεν ἐπιφέρει μείωσιν τῶν δημοσίων εἰσπράξεων λόγω ἀδυναμίας ἢ δυστροπίας τῶν φορολογου-

μένων νὰ ἐκπληρώσῃ μετὰ προθυμίας τὰς φορολογικὰς τῶν ὑποχρεώσεις καὶ ἤθελε παρασιωσθῇ ἔλλειμμα εἰς τὸν δημόσιον προϋπολογισμόν μετὰ τῆς τρόπου θ' ἀντιμετωπίζετο ὑπὸ τοῦ Κράτους τὸ ἀπρόβλεπτον τοῦτο ἔλλειμμα, ὥστε ἔσοδα καὶ δαπάναι νὰ ἰσοσταλισθῶσιν ἐκ νέου;

Ἀκροβυθῶς μόνον ἀπτόμεθα σήμερον τῶν ἀνυπολόγιστων οἰκονομικῶν περιπετειῶν, πρὸς τὰς ὁποίας ὠθεῖται ἡ χώρα ὑπὸ τῶν ἀνέμων τῆς ἐκτραγικῆς πολιτικῆς θύελλης. Εὐχόμεθα ἡ θύελλα αὕτη νὰ μὴ παραταθῇ καὶ νὰ μὴ ἐπιδεδεικθῇ βεβαίως. Ἄλλως πρέπει νὰ παύσωμεν ἐλπίζοντες πλέον εἰς τὸ μέλλον καὶ ν' ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι ἡ νῦν πολιτικὴ ἀντιστάσις δημιουργεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς τραγικωτέρας περιόδου τῆς χώρας. Καὶ ὡς τοιαύτην ἀρχὴν οὐδὲν πρέπει νὰ πενθήσωμεν ἀσφαλῶς διὰ τὴν ματαίωσιν πάσης προσπάθειας προόδου εἰς τὸν τόπον.

ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΚΡΙΣΙΝ 1915-1918

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ ΜΑΡΙΟΥ ΚΡΤΣΙΟΛΟ

Η ΑΝΑΜΙΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

ΚΑΙ Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΜΑΧ. ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

Εἶδομεν ὅτι ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος διὰ νὰ καταδείξῃ τὴν καλὴν του πίστιν καὶ τὴν εὐμενίαν τοῦ πρὸς τοὺς συμμάχους διαθέσειν, προσέβη εἰς διαφόρους παραχωρήσεις κατὰ τὰς συνομιλίας τοῦ μετὰ τὸν γάλλον βουλευτὴν Μπεναξέν. Ἐπὶ μᾶλλον, λέγειν ὁ Ἰταλὸς συγγραφεὺς, ὁ Βασιλεὺς συγκατένευσε νὰ παραχωρήσῃ τὰ πυροβόλα, τὸ ὑλικὸν πολέμου, τὸν στόλον, ἀλλὰ, ὑπὸ δύο ὅρους:

α') Ὅτι τὸ ὑλικὸν αὐτὸ θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις ἐναντίον τῶν Βουλγάρων καὶ δὲν θὰ ἐδίδετο εἰς τοὺς ἐπαναστάτας Βενιζελικούς οἱ ὁποῖοι θὰ τὸ ἐχρησιμοποιοῦν ἐναντίον του.

β') Ὅτι ἡ κυβέρνησις θὰ ἐνέκρινε τὴν ἀπόφασίν του.

Ἡ ἐκτέλεσις ὅλων αὐτῶν θὰ ἐννοεῖται ἐν πάσῃ μυστικότητι διὰ νὰ μὴ φανῇ παραβίασις τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ σημεῖον τῆς διαπραγματεύσεως τοῦ Μπεναξέν, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὰ ὅπλα, πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ ἰδιαίτερος, διότι εἰς αὐτό, εἴτε λόγῳ ἀγνοίας, εἴτε λόγῳ περιφρονήσεως τῶν ὅρων εἰς τοὺς ὁποίους θὰ ἐβασίζετο ἡ παραχώρησις τῶν ὁπλῶν, ὀφείλεται ἡ διχογνωμία ἡ ὁποία ὠδήγησεν εἰς τὴν τραγικὴν τῆς 18ης Νοεμβρίου (1ης Δεκεμβρίου). Ἐν πάσῃ περιπτώσει, λαμβάνων τίς θ' ὀφείλῃ τὰ τότε γεγονότα, ἦδυνάτο νὰ προΐδῃ ὅτι οἱ Βενιζελικοὶ καὶ ἡ πρεσβεία τῆς Γαλλίας θὰ παρενέβαλλον ἐμπόδια εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς συμφωνίας Μπεναξέν διότι ἦτο προφανές ὅτι ἔστω καὶ ἐν μέρει τὸ ὑλικὸν πολέμου θὰ ἐ-

χρησίμευεν διὰ τὸν ἐπαναστατικὸν στρατὸν τοῦ Βενιζέλου.

Ὁ Μπενάζε εὗρε δυνατὴν τὴν συμφωνίαν ἐπὶ τῶν ἔρων τοὺς ὁποίους ἐπρότεινεν ὁ Βασιλεὺς. Καὶ αὐτῷ ἀντηλλάγησαν ἐπιστολαὶ ἀποτελοῦσαι ὑποχρέωσιν διὰ τὰ συμβαλλόμενα μέρη. Ἡθέλησεν ἐν τούτοις νὰ ἐπιχειρήσῃ συμφιλίωσιν μεταξὺ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Βενιζέλου καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν μετέβη εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Ἐπέσπρεψεν ὅμως κάπως ἀπογοητευμένος, ἀφοῦ ἤκουσε τὴν γνώμην τοῦ Σαράιγ καὶ τοῦ Βενιζέλου ἐπὶ τῶν βασιλικῶν προτάσεων. Ἐπεσκέφθη καὶ πάλιν τὴν Αὔλην καὶ ἐδημιούργησε δι' ὅλους μίαν καλλιτέραν ἀτμοσφαῖραν. Ἡθέλησε πρὸς τοὺς ἄλλους νὰ παρουσιάσῃ τὸν ναύαρχον Νταρτίξ ντὲ Φουρνέ, τὸν ἄριστον συντάκτην τῶν διακρινάσεων πρὸς τὸν Βασιλέα. Ὅταν ἡ παρουσίασις ἐπραγματοποιήθη καὶ αὐτὸ ὁ Φουρνέ κατεπεύσθη περὶ τῆς καλῆς θελήσεως τοῦ Κωνσταντίνου. Ὁ Γάλλος ναύαρχος διὰ νὰ δώσῃ τότε τὸ δείγμα τῆς συμπαθείας του, ἀπέσυρεν ἀπὸ τὸ Ζάππειον ἓνα τῶν δύο λόγων καὶ ἀφῆκε μόνον τὸν ἓνα. Τέλος συχνὰ συνμιλάει τοῦ Ἀγγλοῦ πρεσβευτοῦ σὲρ Ἐλιοτ, μετὰ τοῦ Βασιλέως, συνεπλήρωσαν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐνεκαίνισθησαν καλλιτέρας σχέσεις. Τὴν 10ην Ὀκτωβρίου, ἐδημιουργήθησαν ἀνησυχίαι τινές, διότι ὁ Γάλλος στρατιωτικὸς ἀκόλουθος Μπουσκιέ, ἤθελε καὶ αὐτὸς νὰ χάσῃ τὴν οὐρανὸν του καὶ ἐνεφανίσθῃ ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως νὰ ἀναπτύξῃ τινὰς τῶν ἀξιώσεων του. Τὸ ἐπεισὸδιον ἐξωμαλύνθη διὰ τῆς διπλωματικῆς ἀδοῦ καὶ ἡμιεπίσημον ἀνακοινωθὲν δημοσιευθὲν ἔλεγεν ὅτι ὁ Μπουσκιέ ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Βασιλέα τῇ αἰτήσῃ Τούτου. Ἀλλὰ τὸ γαλλικὸν στρατιωτικὸν στοιχεῖον διὰ τοῦ διαβήματος τούτου κατέδειξε τὸ σύστημά του.

Ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τῶν συμφωνιῶν καὶ τὰς συνεπειὰς αἱ ὁποῖαι ἠλπίσθη ἐν Γαλλίᾳ πρὸς στιγμὴν διὰ τὴν δύναμιν νὰ πράξουν ἐξ αὐτῶν, ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τις τὸ τηλεγράφημα τοῦ Μπενάζε πρὸς τὸν Μπριάν καὶ τὰ συγχαρητήρια τοῦ Μπριάν.

Εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων, ὁ λόγος Σέσιλ (31 Ὀκτωβρίου) ἔκαμεν ὑπαινιγτὸν περὶ τῆς πιθανῆς ἐλληνικῆς συντάξεως πρὸς τοὺς συμμάχους καὶ ἐδήλου: «Αἱ σύμμαχοι κυβερνήσεις κανένα δὲν ἔχουν λόγον

μέχρι τῆς στιγμῆς νὰ εἶνε δυσαρεστημένοι ἀπὸ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἐλληνικὴ κυβερνήσις εκπληροῖ τὰς ὑποχρεώσεις της. Ἄν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ὑφίστατο οἰαδήποτε ἀμφιβολία, αἱ σύμμαχοι κυβερνήσεις δὲν θὰ ἐδίσταζον νὰ λάβουν συλλογικὰ μέτρα.» Τῇ 9ῃ Νοεμβρίου ὁ λόγος Ἀσκουθ ἐξεφώνησε λόγον καὶ ἔλεγε: «Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα φθάνουν, λέγει, ἐλπίδες, αἱ ὁποῖαι θὰ μετατραποῦν εἰς λόγους πίστεως...»

Κατὰ τὴν διάσκεψιν τῆς Βουλῆς ἐξήτασε τὴν βαλκανικὴν κατάστασιν καὶ ἀπεδέχθη τὴν ἰταλικὴν ἀποφιν καθ' ἣν, ἡ ἀναγνώρισις τοῦ Βενιζέλου θὰ ἐπρεπε νὰ ποικιλοῖ καὶ ὅτι ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις τῆς Θεσσαλονίκης ἀποτελεῖ πρόσκομμα μᾶλλον ἢ ἀρωγὴν.

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ βασιλικοῦ κόμματος τοῦ κεκηρυγμένου ὑπὲρ τῆς εἰσόδου εἰς τὸν πόλεμον ἐδήλωσε: «Μετὰ τὴν ἐξομάλυνσιν τῶν μετὰ τὴν Δυνάμεων περεξηγήσεων, ἡ Ἑλλὰς θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν πόλεμον, τῇ θελήσει ὅμως τοῦ ἔθνους, ὅχι ὅμως τῇ θελήσει ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου.»

Τέλος, ὅπερ καὶ χαρακτηριστικόν, ὁ Τούρκος καὶ ὁ Βούλγαρος πρεσβευτὴς ἐν Ἀθήναις, συνεφώνουν μετὰ τῆς πρεσβείας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν νὰ ἀναλάβῃ αὕτη τὴν προστασίαν τῶν συμφερόντων τῶν συμπατριωτῶν των, καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ Ἑλλὰς εἰσῆρχετο εἰς τὸν πόλεμον.

Ἡ προσέγγισις αὕτη τῆς κυβερνήσεως τῶν Ἀθηνῶν πρὸς τὴν Ἀντάντ ἀπρησάκει τοὺς βενιζελικούς κύκλους, οἱ ὁποῖοι εἶχον προσεφλήσει τὴν ἀναγνώρισιν τῆς κυβερνήσεως τῶν ὑπὸ τῶν Δυνάμεων καὶ οἱ ὁποῖοι ἔβλεπον ἤδη ποῖον κίνδυνον διέτρεχον. Ἡ δράσις τοῦ Βενιζέλου ἐνετάθη τότε, ὅπως καὶ ἄλλας φορές, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ καταστήσῃ ἀδύνατον τὴν προσέγγισιν. Ὁ ὀνόματι Μακάς (εἰς τὸ βιβλίον του τὰ Γεγονότα τῶν Ἀθηνῶν) ἀποκαλύπτει τοῦτο διὰ τῶν ἑξῆς: «Ἡ δυσπιστία τῶν συμμάχων προήλθεν ἀπὸ τὰς ἀποκαλύψεις εἰς τὰς ὁποίας προέβη ὁ βενιζελικός Τύπος τῶν Ἀθηνῶν.» Καὶ διὰ τὴν περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἤρκει τὸ ἔργον τοῦ Τύπου προὔκληθη καὶ τὸ ἐπεισὸδιον τῆς Κατερίνης. Καθ' ὃν χρόνον ὁ ἐλληνικὸς στρατὸς, προκειμένου ν' ἀποστρατευθῇ, κατήρχετο ἐκ Θεσσαλίας εἰς τὴν Πε-

λοπόννησον, κατὰ τὴν συμφωνίαν Μπενάζε, τμήμα ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ κατέλαβε τὴν Κατερίνην, κεκμένην εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς Θεσσαλίας, ἐπιτιθέμενον κατὰ τῆς ἐξ ὀλίγων εὐζώνων ἀποτελουμένης φρουράς. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι τοῦτο συνέβη ὅχι μόνον ἄνευ διαταγῶν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὰς διαταγὰς τοῦ Στράτιγ, ὁ ὁποῖος ἐξωμολογήθη ἀργότερον ὅτι τὴν ἐναντίον τῆς Κατερίνης ἐπίθεσιν τὴν ἐπιπροφορήθη ἐκ Παρισίων καὶ Λονδίνου κατόπιν τῶν διαμαρτυριῶν τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου. Τὸ ἐπεισὸδιον τοῦτο καθίστα προφανέστερον τὸν σκοπὸν πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ πονηρὸς Κρῆς ἔτεινε.

«Τὸ πραξικόπημα διεκινδύνευε, σκοπίμως, ἀναμφιβόλως, τὴν ἐπιτυχίαν τῶν διεξαγομένων διαπραγματεύσεων.» (ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ ναυάρχου Φουρνέ.)

Πράγματι, μόλις ἐγνώσθη ἐν Ἀθήναις ἡ κατάληψις τῆς Κατερίνης, ἡ ἀντιτιθεμένη εἰς τὰς ὑποσχέσεις τῆς Ἀντάντ, ἐξέγερσις ἐσημειώθη πανταχόθεν. Ὁ Κωνσταντῖνος ἐν ἀγανακτήσει, ἀνέστειλε τὴν ἐκκένωσιν τῶν βαρῶν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. Ἀντιθέτως μάλιστα ἀπέστειλεν ἐνισχύσεις χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν Ἀντάντ, πρῶτον τὸ ὅποιοι, λαμβανόμενοι ὑπ' ὄψιν τῶν περιστάσεων, ἀπετέλει ἀποδείξιν θάρρους.

Εἰς τὴν ἐξέλιξιν αὐτὴν τῆς καταστάσεως ἀκριβῶς ὑπελόγιζεν ὁ Βενιζέλος. Ἀλλ' αἱ συνέπειαι δὲν ἀντεπεχρίθησαν πρὸς τὰς προσδοκίας του. Οἱ σύμμαχοι πρεσβεύται κατέκριναν τὸ πραξικόπημα τῶν ἐπαναστατικῶν καὶ παρεκάλουν τὸν Βασιλέα νὰ μὴ ἀποστείλῃ στρατεύματα διὰ νὰ μὴ χυθῇ ἐλληνικὸν αἷμα. Εἶνε ἀληθές ὅτι οἱ πρόθυμοι Γάλλοι ἀξιωματικοὶ τοῦ ἐλέγχου τῶν τηλεγράφων καὶ τῶν σιδηροδρόμων ἔκαμαν κάτι περισσότερον. Ἡμipόδιζαν ἢ προὔκαλον καθυστέρησιν τῆς μεταφοράς τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων καὶ τὰς

διαβάσεις τῶν ἐπισήμων τηλεγραφημάτων. Ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς δὲν ἐθεώρει τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἡττημένου. Ἀπὸ συγκυρίας μόνον πρὸς τὴν Ἀντάντ ἀνέστειλε τὰς διαταγὰς περὶ προσελάσεως, τὰς ὁποίας ἔδωκεν εἰς τὰ στρατεύματά του, ἐφ' ὅσον οἱ ἐπαναστάται ο' ἀπεσύροντο πρὸς βορρᾶν τῆς Βιστρίτσας καὶ ἡ Ἀντάντ θὰ ἐγγράτε ὅτι δὲν θὰ προὔχωρον πρὸς νότον. Ἐκτὸς αὐτοῦ, ὁ Βασιλεὺς οὐδὲ μίαν θὰ εἶχεν ἀντίρρησην, στρατεύματα συμμαχικά—ὅχι ὅμως ἐπαναστατικά—νὰ καταλάβουν τὴν Κατερίνην, τὴν ὁποίαν ἡ Ἀντάντ ἐθεώρει σπουδαῖον σημεῖον. Αἱ προτάσεις τοῦ Βασιλέως ἐγένοντο δεκταὶ καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας, ὅπως θὰ ἴδωμεν, καθωρίσθη οὐδέτερα ζῶνη ἡ ὁποία ἐχώριζε τὸ κράτος τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ κράτους τῆς Θεσσαλονίκης.

Τὸ γεγονός εἶνε ὅτι μετὰ Σαράιγ, Νταρτίξ ντὲ Φουρνέ, Γκυγμέν, Μπενάζε, τῶν ἐν Ἀθήναις πρεσβευτῶν τῆς Ἀντάντ, τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀντιπροσώπων, τῶν κυβερνητῶν τῶν πολεμικῶν μοιρῶν καὶ κάποτε τῶν κυβερνητῶν τῶν πλοίων, τῶν ἀξιωματικῶν τῶν ἐλέγχων καὶ τῶν ἄλλων συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν ὑφίστατο τισαύτη περιπλοκὴ ἀρμοδιότητων καὶ τισαύτη σύγκρουσις γνώμων καὶ ἐξουσίας, ὥστε νὰ μὴ γνωρίζῃ κανεὶς πῶς ἀντιπροσώπευε τὴν Ἀντάντ.

Λέγει ὁ Σαράιγ: «Ἡμῖν ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων ἐν Ἀνατολῇ, ἀλλ' ὅτι ἐξομάλυνσε ἐν Ἑλλάδι, πέραν τῆς Μακεδονίας, κατηνύμετο, ἐνεπνέστον, «ὡς ἐτελείτο ὑπὸ τοῦ Λονδίνου, τῆς Βώρης, τῶν Παρισίων, τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν τῆς Κερκύρας, τῶν ναυτικῶν μοιρῶν, τοῦ ἐν Παρισίῳ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν, ὅφ' ὅλου τοῦ κόσμου καὶ ὑπὸ οὐδενός.»

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ Τὸ Νοεμβριανόν.

ΝΙΚΟΛ. Α. ΤΡΑΚΑ

ΟΙ ΕΠΤΑ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΧΑΗΛ Η' ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΜΕΧΡΙ ΚΩΝΣΤΙΝΟΥ ΙΑ' ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Μετὰ ἔθνικὰς διακυμάνσεις διαιρέσεως εἰς βασιλεία τῆς Ἑλληνικῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἐπῆλθε καὶ ἡ πρώτη αὐτῆς κατάλυσις διὰ τῶν ἐπὶ σακαροφόρων ἐκστρατειῶν ὑπὸ

Εὐρωπαίων ἀπὸ τὸ 1096 ἀρχομένης τῆς πρώτης καὶ μετ' αὐτὴν τῇ 1147—1149 ἡ δευτέρᾳ ἐγένετο, τῇ 1189—1193 ἡ τρίτη, τῇ 1203—1204 ἡ τετάρτη δι' ἧς κατελήφθη ἡ

Κωνσταντινούπολις, διὰ δὲ τῆς πέμπτης (1, 228), τῆς ἑκτῆς (1248), καὶ τῆς ἑβδόμης (1270) οὐδὲν ἀποτελεσματιστικὸν γενικώτερον ἐπατεύθη ὑπὲρ τῶν Λατίνων πλὴν τῆς εἰς τὴν ἀνατολὴν κατάληψος ἐκ τοῦ Βυζαντινοῦ τῆς Ἑλλάδος κράτους τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ καταργήσεως συνεπὶς τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας ἐν αὐτῇ οὕτως.

Οἱ τῆς τετάρτης σταυροφορίας Ἑνετοὶ καὶ Γάλλοι συναθροισθέντες ἐν Ἑλβετίᾳ τῷ 1203 κατέλαβον τῷ 1204 τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἰσακίου Ἀγγέλου τοῦ τυφλοῦ ἀποδιώσαντος τῷ αὐτῷ ἔτει 1204 ἐν γερωνικῇ ἡλικίᾳ.

Οἱ Λατίνοι ἀπολέσαντες τὰς ἄλλας ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ κτήσεις τῶν κατεῖχον μόνον τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τοῦ 1204.

Καὶ πρῶτος ὡς ἰσχυρότερος προεχειρίσθη αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ κόμης Βαλδουῖνος Α' ὁ Φλανδρινὸς ἀπὸ τοῦ 1204—1205. Οἱ Λατίνοι κατώκουν εἰς τὸ Λάτιον τῆς Ἰταλίας κείμενον μεταξὺ τοῦ Τιβέρεως ποταμοῦ καὶ τοῦ Κιρκίου ἀκρωτηρίου ἐκ πολλῶν δὲ συνιστάμενον πόλεων καὶ τὸ ὅποιον εἶχον κυριεῖται πάλαι οἱ Ρωμαῖοι ἐπὶ τοῦ τετάρτου βασιλείου τῆς Ρώμης Ἀγκου Μαρκίου βασιλεύσαντος ἀπὸ τοῦ 640—616 π. Χρ.

Μετὰ τὸν Βαλδουῖνον Α' ἐγένετο αὐτοκράτωρ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἑρρίκος τῷ 1206—1216, τῷ 1217—1220 ἡμινοτατόρησεν ἐν Κων(σταντι)πόλει ὁ Πέτρος Κουρτεναῖος ἐξάδελφος τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου Β', τῷ 1221—1228 ὁ ἀδελφὸς τοῦ Πέτρου Κουρτεναῖος Ροβέρτος Κουρτεναῖος καὶ τῷ 1228—2261 ὁ τρίτος τῶν ἀδελφῶν Κουρτεναῖον Βαλδουῖνος Β' ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας οὕτως κατελύθη ἡ Λατινικὴ αὐτοκρατορία τὴν 26 Ἰουλίου 1261 ἐπὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καταληφθεῖσης ταύτης ὑπὸ τοῦ Μιχαήλ Η' Παλαιολόγου βασιλεύοντος ἐπὶ τῆς Βιθυνίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ Βαλδουῖνος Β' ἐκδιωχθεὶς ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατέφυγεν εἰς Εὐβοίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἑνετίαν ἔνθα τῷ 1272 ἀπεβίωσεν. Τῶν Λατίνων ἐπὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ κατοχὴ διήρκεσε πενήντην ὀκτὼ ἔτη ἀπὸ τοῦ 1203—1261, ὅτε ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπανεκτήθη ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν καὶ πάλιν τῷ 1453 ἔπεσεν ἐπὶ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου ΙΑ' Παλαιολόγου (ἑβδόμου δὲ Παλαιολόγου αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινου-

πόλεως) ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ Β' (ἑβδόμου Σουλτάνου τῶν Μωαμεθῶν).

Π ρ ῶ τ ο ς Π α λ α ι ο λ ό γ ο ς α ὐ τ ο κ ρ ά τ ω ρ. Ὁ Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος. Οὗτος ἦτον υἱὸς τοῦ μεγάλου δομεστίκου Κομνηνοῦ Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου, ἐξ ἐπισήμου τῆς ἐνδεκάτης ἐκατονταετηρίδος οἴκου, τὸν ὅποιον ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης Δούκας Βατάττης ἐπιστρέψας ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν ἐν Ἀσίᾳ βασιλείαν τοῦ τῷ 1224, κατέλιπεν ἐπίτροπον αὐτοῦ πληρεξούσιον ἐν Εὐρώπῃ καὶ ὁ Κομνηνὸς Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος εἶχε μεθ' ἐαυτοῦ τὸν υἱὸν τοῦ Μιχαήλ Α' Παλαιολόγου. Ἀποθανόντος τοῦ βασιλέως Ἰωάννου Δούκα Βατάττης τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1255 διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον (1255—1259) ὁ υἱὸς τοῦ Θεόδωρος Δούκας Λάσκαρης Β' εἰς ἡλικίαν τριάντα τριῶν ἐτῶν καὶ ὁ βασιλεὺς οὗτος παρέλαβε στρατηγὸν τοῦ τὸν Μιχαήλ Η' Παλαιολόγον ἐπιστρέψας αὐτῷ τὴν διοίκησιν τῆς ἐν Ἀσίᾳ Νικαίας καὶ τῆς Βιθυνίας ὁ πατὴρ τοῦ Κομνηνῶν Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος εἶχεν ἀποθάνει, ὡς καὶ ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος Δούκας Λάσκαρης Β' ἀπέθανε τὸν μῆνα Αὐγούστου ἐν ἔτει 1259 καταλιπὼν οὗτος τέσσαρας θυγατέρας καὶ ὀκταετὴ τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωάννου Λάσκαρη, οὗ τὴν ἀνατροφὴν καὶ διαπαιδεύωσιν ἀνέθεσεν εἰς τὸν στρατηγὸν τοῦ Μιχαήλ Η' Παλαιολόγου, ὅστις τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1260 προεχειρίσθη ἐν Μαγνησίᾳ δούξ καὶ ἔπειτα αὐτοκράτωρ μετὰ τῆς συζύγου τοῦ Θεόδωρος σιμφθῆς ἀντὶ τοῦ ἀνγλικῶν Ἰωάννου Λατκάρως θέσας αὐτὸν ἐκπεδῶν ἐπὶ τῶν ἐν Ἀσίᾳ Βυζαντινῶν κτήσεων παραμείνας μόνος αὐτοκράτωρ αὐτῶν. Ὁ Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος εὐθὺς ἐπέστρεψε τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπὶ τῆς ἀνακτήσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀπέστειλεν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην τὸν στρατηγὸν τοῦ Ἀλέξιον Στρατηγόπουλον, ὅστις ἐν Ἀσίᾳ διὰ τὰ στρατιωτικὰ πολεμικὰ κατορθώματά του ἀνεκηρύχθη καίσαρ καὶ ὅπως αὐτὸς ἐμπειρότατος καὶ γενναϊότατος στρατηγὸς τοῦ κυριεύει ἀπὸ τοῦ Λατίνους τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἀναδειχθεὶς δὲ τὴν ὑφίστην ταύτην ἐκτέλεσιν ἠδυνήθη κατὰ τὴν 26 Ἰουλίου 1261 ὁ καίσαρ Ἀλέξιος Στρατηγόπουλος καὶ ἐπέτυχεν διὰ πολεμικοῦ τεχνάσματος νὰ διέλθῃ διὰ τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἰσῆλθε μετὰ τοῦ στρατοῦ

ποῦ ἐκ Βυζαντινῶν εἰς τὴν πόλιν κυριεύσας αὐτὴν ἀπὸ τοῦ Λατίνους.

Εὐθὺς τότε ὁ αὐτοκράτωρ Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος, ὡς ἔμαθεν ἐν Βιθυνίᾳ τὸ εὐχάριστον γεγονός αὐτό, ἔφθασε μετὰ τῆς βασιλίδος συζύγου τοῦ Θεόδωρος καὶ τοῦ διετοῦς υἱοῦ αὐτοῦ Ἀνδρονίκου Β' τῇ 14 Αὐγούστου 1261 εἰς Κωνσταντινούπολιν παραμείνας τὴν νύκτα εἰς Κοσμίδιον καὶ τὴν ἐπομένην 15ην Αὐγούστου φέροντες οἱ Βασιλεῖς ἐπὶ χειρὶ προπορευόμενοι μετὰ τὸν κληρὸν τὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος Παναγίας τῆς ὀνομαζόμενης Ὁδηγητρίας εἰσῆλθον ἐν θριάμβῳ διὰ τῆς ἀνοιχθείσης (κλειστῆς ὑπὸ Λατίνων) Χρυσῆς Πύλης εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πεζῇ διαβάντες τὴν Χρυσὴν πύλην καὶ ἀσκεπτεῖς, εἰπετο δὲ τοῖς βασιλεῦσι ὁ νικητὴς καίσαρ Ἀλέξιος Στρατηγόπουλος πρὸς τὸν ὅποιον θαυμασίως ἐστρέφοντο τὰ ὀπλοεῖματα τοῦ λαοῦ καὶ ἐκεῖθεν ἀποβίσαντες εἰς τὴν μονὴν τοῦ Στουδίου τὴν εἰκόνα μετέβησαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας εὐχάριστήσαντες τῷ Θεῷ καὶ εἶτα εἰς τὸ μέγα παλάτιον. Οὕτω ὁ Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος ἔστρεψε πάλιν τὸν θρόνον τοῦ Κωνσταντίνου ἐπὶ τῆς ἑπταλόφου μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν Λατίνων καὶ ἐγένετο ὁ ἀρχηγὸς τῆς τελευταίας βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας καὶ ὁ ἰδρυτὴς τῆς τῶν Παλαιολόγων δυναστείας βασιλεύσας ἀπὸ τοῦ 1261—1281 ἡ δὲ βασιλεία τοῦ τελευταίου Παλαιολόγου ἔληξε τῷ 1493. Ὁ Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος ἀμείνων τὸν καίσαρα Ἀλέξιον Στρατηγόπουλον, ἐκτὸς τῶν κτηματικῶν πλουσιῶν παροχῶν δωρηθέντων αὐτῷ, διέταξεν ἔτι νὰ μνημονεύεται εἰς ἀπάσας τὰς ἐκκλησίας τοῦ Κράτους τὸ ὄνομα τοῦ καίσαρος Ἀλέξιου Στρατηγόπουλου ἐπὶ ἐν ἔτος καὶ εὐθὺς μετὰ τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὸν Πατριάρχην εἰς τὰ ὑμνητήρια ἄσματα καὶ ἐπέστρεψε νὰ διέλθῃ τὴν πόλιν ἐν θριάμβῳ φέρων βασιλικὸν στέμμα. Διὰ τῆς αὐτῆς Χρυσῆς πύλης χρησίμου εἰς τὰς πομπικὰς εἰσέλσεις τῶν αὐτοκρατόρων ἡ τῶν θριαμβεύοντων στρατηγῶν, ἐπιχρυσωθείσης δὲ πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου, ὅτε, κατατρεπόμενος τὸν Μαξέντιον τῷ 389 εἰσῆλθεν θριαμβευτικῶς ἐπὶ ὀχήματος συρμένου ὑπὸ ἐλεφάντων εἰς τὴν πόλιν διὰ τῆς Χρυσῆς πύλης δι' αὐτῆς ὁ Βελισσάριος κατήγαγε τὰ ἀπὸ τῶν Περσῶν καὶ τῶν Γόθων καὶ τῶν Βανδάλων τρόπαια τῷ 552 ὡς στρατάρχης ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἀποδιδώ-

ξας τοὺς ἐχθροὺς ἐκ τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς αὐτοκράτωρ τὰ ἀπὸ τῆς Κρήτης καὶ τῆς Συρίας ἀνενεκτήσας. οἱ αὐτοκράτορες Ἰωάννης Τσιμισκής, ὁ Λακαπηνὸς, Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος ἐπὶ τεθρίππου λευκοῦ ἐπιστρέψας ἐκ τοῦ κατὰ τῶν Περσῶν θριάμβου τῷ 628. Ὁ Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος ἀπέθανε τὴν 11 Δεκεμβρίου 1282 μὴ ἀξιώθεις τῆς σπληνούς βασιλικῆς ὡς μισθῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ, διότι τὸν πάπαν Οὐρβανόν Δ' ἀνεγνώρισεν ὡς κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν Λοιγδοίνῃ σύνοδον, ἐν ᾗ διὰ τὴν ἐνωσιν ταύτην τῶν ἐκκλησιῶν Ἀνατολικῆς καὶ Καθολικῆς ὅτε λαὸς καὶ οἱ κληρικοὶ ἄντε στάθησαν, ὡς καὶ ἡ σύζυγός του Θεοδώρα.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ς Π α λ α ι ο λ ό γ ο ς α ὐ τ ο κ ρ ά τ ω ρ. Τὸν ἀποθανόντα Μιχαήλ Η' Παλαιολόγον διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδρονίκου Β' αὐτοκρατορήσας ἀπὸ τοῦ 1281—1327, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἀνδρόνικος Α' ὑπολογίζεται ὁ πάππος τοῦ καὶ τοῦ Μιχαήλ Η' ὁ πατὴρ Κομνηνῶν Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος ὁ Ἀνδρόνικος Β' Παλαιολόγος ἦτο πεσπαιδευμένος καὶ δεινότητος εἰς τὴν φιλοσοφίαν, τὴν φιλολογίαν, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὴν Θεολογίαν καὶ ἐκ τῆς ἀσχολίας τοῦ ταύτης κατέλιπε τὴν διεξγωγὴν τῶν πολιτικῶν καὶ πολεμικῶν υποθέσεων τοῦ Κράτους τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Μιχαήλ Θ' Παλαιολόγου παραλαβὼν αὐτὸν ἐν αὐτοκράτορα κατεστήσας αὐτὸν κοινὸν καὶ εἰς τοὺς περὶ αὐτόν. Ὁ Ἀνδρόνικος Β' ἦτον ὁ πρεσβύτερος καὶ ἵνα ἐλκυστὴ τὸν λαὸν ὑπὲρ ἐαυτοῦ σιμωνεῖ καὶ πρὸς τὴν θέλησιν τῆς μητρὸς τοῦ Θεόδωρος ἀντισταμένης πρὸς τὰς θορυκατικὰς ἀποφάσεις τοῦ συζύγου τῆς Μιχαήλ Η' ἠκύρωσε τὰς πράξεις τοῦ πατρὸς τοῦ τῆς ἐν ὁπῶς Ἀνατολικῆς Ὁ θρόνον καὶ Δυναστείας. Προσθέτως δὲ ἡ Θεοδώρα ὑπεχέθη εἰς τὸν λαὸν καὶ τὸν κληρὸν ὅτι οὐδέποτε ἐξῆται νὰ τιμῇ ὁ νεκρὸς τοῦ συζύγου τῆς Μιχαήλ Παλαιολόγου διὰ τελέσεως τῆς νεκρωτικῆς ἀσχετοῦς δὲν ἤθελον τοῦτέστιν νὰ ἀναγνωρισθῇ ὡς πάππος κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὤμωσαν ὁ Οὐρβανὸς Πάππος τῆς Φυλῆς τῶν Τούρκων ἡ Ταρκαμάνων κατὰ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας εἰς τὴν Φρυγίαν, Καρίαν καὶ Βιθυνίαν ἔτι δὲ

καὶ εἰς τὴν Νίκαιαν, κατ' αὐτῶν δὲ ἐπεισε μετὰ στρατοῦ τὸν υἱὸν τοῦ Μιχαήλ Θ' καὶ δύο στρατηγοὺς τὸν Ἀλέξιον Φιλανθρωπινὸν καὶ τὸν διοικητὴν τῆς Λυδίας Λιθαδάριον συνηκολούθουν δὲ καὶ 3000 Κρήτες ὑπὸ τὸν Κρήτα Χορτάτην. Μετὰ τὸν Τούρκων συνέπρᾶπτον καὶ οἱ Ἰσπανοάραβες Καταλάνοι οἵτινες μετὰ τὸν Τούρκων καθυπτάξαν τὴν Μακεδονίαν Θεσσαλίαν, τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Ἀχαΐαν ἰδρύσαντες τῷ 1312 τὸ ἱπποτικὸν κράτος διατηρηθὲν ὑπὸ ἰσίους ἡγεμόνας 150 ἔτη. Ἐξ ἑτέρου οἱ Τούρκοι ἐδῆουν τὰς ἐλληνικὰς χώρας, ὅτε ὁ Φίλιππος Παλαιολόγος συγγενὴς τοῦ βασιλέως Ἀνδρόνικου Β' κατεδίωξεν αὐτοὺς περιορίσας εἰς τὴν Χερσονήσον καὶ οὕτως ὁ Φίλιππος Παλαιολόγος ἐξαφανίσας αὐτοὺς ἤλευθερώσε τότε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ Τούρκου ἐπὶ μικρὸν. Ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Ἀνδρόνικου Β' Μιχαήλ Α' Παλαιολόγος εἶχε δύο υἱοὺς ἐκ τῆς συζύγου Ἐλένης τὸν Ἀνδρόνικον Γ' καὶ τὸν Μανουήλ καὶ μίαν θυγατέρα τὴν Ἄνναν Παλαιολογίνου γενομένην σύζυγον τοῦ Θωμᾶ ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀγγέλων υἱοῦ τοῦ δεσπότη Νικηφόρου Α' ἐπὶ τῆς Ἡπείρου (1296—1318) καὶ τελευταίου τοῦ Θωμᾶ ἀρχόντος ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀγγέλων καὶ τὴν ἀδελφὴν τοῦ Θωμᾶ Θάμαρ ἔλαβε σύζυγον, ὁ υἱὸς τοῦ Κηρόλου Φίλιππος πρίγκιψ τοῦ Τάραντος λαβὼν προίκα τὴν Ναύπακτον, τὸν Βλοχὸν τὸ Ἀγγελόκαστρον καὶ τὴν Βόνιτσαν.

Τὸν Ἀνδρόνικον Γ' τὸν νεώτερον ὁ πάππος τοῦ Ἀνδρόνικου Β' ἡγάγα μετ' ἐξαίρετον στοργῆς, ἀλλὰ τὸν ἕτερον ἑγγονὸν τοῦ Μανουήλ τέκνα ἀμφότεροι τοῦ Μιχαήλ Θ' οἱ φύλακες τοῦ Ἀνδρόνικου Γ' ἐφάνεισαν ἐξ ἀγνείας τὸν σουλτάνον τὴν οἰκίαν εἰς ἣν μετέβη ὁ Μανουήλ ἵνα ζητήσῃ τὸν ἀδελφόν τοῦ Ἀνδρόνικου Γ' καὶ ἐξ ἐρωτικῆς ἀνιζηλίας πρὸς γυναῖκα ὑπόπτων ἡθῶν, ἥτις κατὰ τὴν ἐκ σουλτανομένη οἰκῇ ἐφρονεῖτο ὁ Μανουήλ ἐκ τῆς λύπης τοῦ δὲ διὰ τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἀπέθανεν ὁ πατὴρ τοῦ Μιχαήλ Θ' τῷ 1320.

Τρίτος Παλαιολόγος Ἀυτοκράτωρ. Ὁ Ἀνδρόνικος Γ' ὁ νεώτερος βασιλεύει (1327—1340). Ἐνῶ τὸ Βυζαντινὸν κράτος ἐδῆουν Τούρκοι, Λατῖνοι, Βούλγαροι καὶ Σλαῦοι. Ὁ Ἀνδρόνικος Γ' ἐνισχυόμενος εἰς τὰς σκέψεις τοῦ περὶ καταλήψεως τῆς ἀρχῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ κατὰ τοῦ πάππου τοῦ Ἀνδρόνικου Β' ἐκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Ἀ-

δριανουπόλεως κατ' ἀρχάς. Συνεπὺς εἶχε διαβεβῆ εἰς δύο μέρη ἡ ἐλληνικὴ αυτοκρατορία καὶ το ἥμισυ ταύτης ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως μέχρι Φιλιππουπόλεως ὁ ἑγγονος Ἀνδρόνικος Γ' ἐκράτησε, τὴν δὲ Κωνσταντινουπόλιν, νήσους τινὰς ἐλευθέρως, τὴν Μακεδονίαν μέχρι τοῦ Δυρρεχίου, τὴν Φιλαδέλφειαν καὶ Σμύρνην κατὰ προηγηθεῖσαν συμφωνίαν ἔλαχον νὰ μένωσιν εἰς τὸν πάππον τοῦ Ἀνδρόνικου Γ' τοῦ νεώτερου Ἀνδρόνικου Β' αὐτοκράτορα. Ἀλλ' ἡ συνθήκη τὴν αὕτη διελύθη ἀνέτως ἐκ φιλοδοξίας ἀρεθείας τοῦ ἑγγόνου Ἀνδρόνικου Γ' πρὸς τὸν πάππον τοῦ Ἀνδρόνικου Β' καὶ μετὰ ἐκφυλίου πολέμου κατὰ τοῦ πάππου τοῦ Ἀνδρόνικου Β' καταλαμβάνει ὁ ἑγγονος τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἐκθρονίσας ἐκεῖνον ἐκ τῆς αυτοκρατορίας, εἰς ἣν ἀνῆλθεν ὁ Ἀνδρόνικος Γ' ὁ νεώτερος στεφθεὶς ἐπιτήκως ἐν τῷ ναφ τῆς Ἀγίας Σοφίας αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς διασωζομένης μικρᾶς ἐλληνικῆς αυτοκρατορίας εἰσελθὼν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει τὴν 24 Μαΐου 1327. Ὁ τῶς αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος ἐκβλήθεις τοῦ θρόνου ἐνεδύθη τὸν μοναχὸν ἀποσώζων ὡς τοιοῦτος τὴν 13 Φεβρουαρίου 1332. Εὐθὺς μετὰ τὴν στέφιν τοῦ ὡς αὐτοκράτορος ὁ Ἀνδρόνικος Γ' ὁ νεώτερος ἦλθεν εἰς δεῦτερον γάμον μετὰ τῆς Ἰωάννης τῆς Σαβαϊδίας ἢ καὶ Ἄννης λεγομένης οὗτης θυγατρὸς Ἀμεδίου Ε' κόμητος τῆς Σαβαϊδίας καὶ Μαρίας τῆς Βραβαντινῆς ἡ τῆς τῆς τοῦ Ἀνδρόνικου Γ' ὡς αὐτοκράτορος εἶχε γίνε τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1325.

Ἐκ τῶν τοιούτων ἐθνικῶν σπαραγμῶν ὠφελομένοι οἱ Τούρκοι ἐκυρίευσαν ἐν Ἀσίᾳ τὴν Εἰθυνίαν, Νίκαιαν, Ἀβυδὸν, Νικημήδειαν, Προύσαν τὴν ὁποίαν τῷ 1326 ὁ Ὁ μὲν κατέλαβεν πρωτεύουσιν τῆς Ὀθωμανικῆς μοναρχίας. Ὁ Ἀνδρόνικος Γ' ὁ νεώτερος ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Θράκης τὸν βασιλέα τῶν Βουλγάρων Ἀλέξανδρον καὶ πρᾶξις κατὰ τὸν Τούρκων ἐπανέκτησε πολλὰς ἐν Ἀσίᾳ ἀπολεσθεῖσας πόλεις, ἀλλὰ μετὰ μάχην εἰς Νίκαιαν ἐν ἣ ἐτραυματίσθη ὁ βασιλεὺς Ἀνδρόνικος Γ' ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ Οὐρχάν υἱοῦ τοῦ Ὁσμάν ἡττηθεὶς ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν καὶ ἀσθενήσας ἀπέβλεπεν τὴν 15 Ἰουλίου 1341 ἀφῆκας δύο υἱοὺς πύδας τὸν Ἰωάννην Ε' Παλαιολόγον καὶ τὸν Μανουήλ ὁ πρῶτος ἦτο ἐννεαετής κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τοῦ.

(Ἀκολουθεῖ)

Ν. Α. ΤΡΑΚΑΣ

ΑΝΑ ΤΑΣ ΚΥΚΛΑΔΑΣ

Η ΣΕΡΙΦΟΣ

Ἡ Κάτω καὶ Ἀνω Χώρα—Οἱ Νεοὶ καὶ τὰ ἐκκλησιδία Ὁ ἀρχαῖος οἶκος τῶν Μικιέλη (1433)—Ἡ μικροσυνοικία Λαγκάδι—Ἡ βλάστησις καὶ ἡ παρχαυγὴ—Ὁ Ἄσπρος Πύργος—Τὰ Μεταλλεῖα Χάλαρα—Ἡ θέσις Ἀκομιδία—Τὸ Ἑκαστὸ τῆς Γρηῆς.—Ἡ κορυφὴ Τροῦλος—Ἡ θέσις Σμιασκούλος.—Τὸ χωρίον Γαλκνή—Τὸ ποτάμιον Ἰμάριον Σουκιά.—Τὰ χωρία Παναγία καὶ Πύργος—Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῶν Ταξιαρχῶν κλπ. κλπ.

Β'

Ἀπέχει ἀπὸ τοῦ Λεβαδίου ἡ Κάτω Χώρα ἡμίσειαν ὥραν, τρία τέταρτα δὲ ἡ Ἀνω. Ἀμφότεραι ἡνωμέναι ἀποτελοῦν τὴν πρωτεύουσιν τῆς νήσου, κτισμένην εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας πόλεως, εἰς τὴν θραχὴν ἀκρόπολιν, τῆς ὁποίας οἰκοδομήθη τὸ φραγκικὸν κάστρον κατὰ τὴν μεσαιωνικὴν ἐποχὴν. Πορευόμεθα ἐκ Λεβαδίου βορείως ἐπ' ὀλίγον δι' ἀμαξιτοῦ, διερχόμενα ἐπὶ γεφύρας τὸ ρεῦμα Νότια. Διπλῶς εἰς τὸ βάθος, εἰς τὰς ὑπαίρειας τοῦ βουνοῦ, τὸ λευκὸν κοινοβουλῶδες ἐκκλησιδίων τῆς ἀγ. Αἰκατερίνης. Λήγει ἡ ἀμαξιτὸς πέντε λεπτὰ ἀπὸ τοῦ Λεβαδίου, ὅτε ἀρχίζει ἡ σκαλωτὴ ἀνοδος πρὸς τὴν Χώραν.

Παρὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Σκάλας τὸ θολωτὸν ἐκκλησιδίων τοῦ ἀγ. Ἰσιδώρου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀναβλύζει σιδηροῦχος ὕδωρ (ἀγίασμα). Ἐκτίσθη τὸ 1837 παρὰ γυναικὸς, ὀνόματι Σοφίας Μακρή, ἡ ὁποία ὠνευρεῖτο τὴν ἱερὴν εἰκόνα εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἐκτὸς τοῦ ἐκκλησιδίου κρήνη, χρησιμεύουσα πρὸς ποτισμὸν τῶν ὑποζυγίων. Θέα ἀνατολικῶς τοῦ κάτωθεν ὁρμου τῆς ἐναντι Σίφνου. Ὑψηλότερον τὸ ἐκκλησιδίων τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου, λεγόμενον τῆς Ἀπεκουράσεως, διότι χρησιμεύει ὡς μικρὸς σταθμὸς τῶν κουρασμένων ἐκ τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως. Εἶνε ἀριστερὰ τοῦ δρόμου παρὰ τὴν Κάτω Χώραν λευκόχρυστον μνημεῖον ἰδιοκτητοῦ, κατὰ τὴν πα-

ΣΕΡΙΦΟΣ. — Νοτιοανατολικὴ ἀπομικρὴ τῆς Μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν. (Φωτογραφία «Ἀττικῆ»).

λαίων συνθήθειαν, ἡ ὁποία ἐπεκράτει καὶ εἰς τὴν Πάρον, νὰ θάπτονται πολλοὶ νησιῶται εἰς τὰ ἐκτὸς τῶν συνοικισμῶν κτήματά των, ὅπως ἐθάπτοντο εἰς τὴν Μύκονον εἰς ἰδιόκτητά των ἐκκλησιάσια ἐντὸς τῆς πόλεως. Ἀπὸ γορεῦθι σήμερον ἡ συνθήθεια. Λέγεται ἡ Κάτω Χώρα, ἀποτελοῦσα τὸ νότιον τμήμα, «Στοῦ Βάρδα», ἡ δὲ Ἐπνω, τὸ ὄρειον «Στοῦς Λάκκους.» Ἀντικρῦζον ἀμφότεροι τὴν θάλασσαν, ἡ μὲν Κάτω πρὸς τὸν ὄριον τοῦ ἁγ. Ἰωάννου, ἡ δὲ δευτέρα πρὸς τὸν τοῦ Λειβαδίου. Εἶνε μικρὰ τὰ οἰκήματα, πολλὰ τῶν ὁποίων ἀληθῆ κοινολόγηται, μὲ κομψὸν μικροσκοπικὸν ταρτασάκι, ὅπου γλαστρίτσες μὲ ἀνθάκια. Καθίσταται παιγνιωδέστερα ἡ ἀπὸ ψίς των ἐκ τῆς προσθήκης κάποιου κυπαρισιοῦ, περικαλίου. Τοιχοειδῶς κατὰ φρουρικῶν τρόπον εἶνε κτισμένα τὰ τῆς Ἀνω Χώρας κατὰ μῆκος τῶν βράχων τοῦ κάστρου καὶ ἐπ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ ἐρρίζωσαν κάτωθεν τούτων. Στενοὶ οἱ δρομίσκοι καὶ ἀνώμαλοι, πλινθίστρωται, ἀσβεστόχριστα δὲ τὰ πεζοδρομιάκια καὶ τὰ ρεῖθρα των. Παρ' ὅλην τὴν στενότητά των εἶνε καθαροί, ὅπως καὶ τὰ οἰκήματα, ἐπικρατησάσης τῆς συνηθείας τώρα νὰ μανδρίζωνται οἱ χοῖροι τοῦ συνοικισμοῦ. Σιμβάλλει εἰς τὴν καθαριότητα καὶ τὸ ἄφθονον διοχετευθὲν ὕδωρ, ρέον ἐκ πολυκρούων κτιστῶν κρηνῶν. Μικροσκοπικὰ ἐπίσης τὰ μαγαζάκια καὶ τὰ καφεενεδάκια. Ἐχει ἡ Κάτω Χώρα ἐκκλησίαν τὴν τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἐγκαινισθεῖσαν τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1907, τὸν ἁγ. Γεώργιον καὶ μικρότερα ἐκκλησιάσια, ἡ δὲ Ἀνω τὴν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, μετακοινοδομηθεῖσαν, τὴν καὶ μητρόπολιν, εὐρισκόμενην εἰς μικρὰν ὑψηλὴν πλατεῖαν πλινθίστρωτον, ὅπου καὶ τὸ δημαρχεῖον. Ἀναβαίνει τις ἐκεῖ διὰ σκελικοῦ δρομίσκου. Ἐκεῖθεν ἡ ἀνοδος πρὸς ἀνατολὰς ἐκ τοῦ κάστρου, τοῦ ὁποίου τὸ ὑψόμετρον 250 καὶ ὅπου ἦτο τὸ παλαιόν τῶν μεσαιωνικῶν βαρῶνων τῆς νήσου. Κατέχει τὸ φρούριον τὴν ἑκτατὴν ἐπιμήκειον ὁδὸς γρᾶνιτώδους βράχου, κατεσθυνομένου ἐκ δασμῶν πρὸς ἀνατολὰς. Σώζεται ἡ χαμηλὴ πύλη, ἀπλῆ, τετράγωνος, διὰ τῆς ὁποίας εἰσέρχεται τις κύπριον. Ἐντὸς τοῦ κάστρου ὀλίγα μικροοικήματα. Φέρει βραχέως δρομίσκος πρὸς τὰ παρὲν ἑρείπια. Διετηρήθη ἐκ τοῦ τείχους τοῦ κάστρου, οἰκοδομημένου κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ μικρῶν τετραγώνων λίθων, τὰ ἀνατολικὰ καὶ νότιον

μέρος εἰς ἀρκετὸν ὕψος, παρέμειναν δὲ τὰ παλαιὰ ἐκκλησιάσια τοῦ κατεσθυσμένου. Τὸ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἔχει εἰς τὸ ὑπέρθυρον τοῦ μικροῦ ἀνάγλυφον καλίου μὲ ἀνοικτὰ τὰ ἱστία του. Πρὸ αὐτοῦ τρεῖς κορμοὶ ἀγαλμάτων τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων, κακῆς ἐργασίας. Ταῦτα, ὡς καὶ τινὰ ἀσήμαντα ἄλλα λείψανα, διεσκορπισμένοι τετράπεδοι, θραύσματα κινῶν, προέρχονται ἐκ τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἡ ὁποία ἐπέξετειναιτο ὑψηλότερον πρὸς τὸ ὄρος. Δυτικῶς τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εἶνε ἐρεπωμένον οἶκημα, τὸ ὁποῖον ἀνῆκε ἄλλοτε εἰς τὸν Καρλὴν Ρώταν, τώρα δὲ εἰς τὸν Ἰωάννην Κώστα Παλαιόν, ἔχον εἰς τὸ ὑπέρθυρον τοῦ τοιχομένου τὸ οἰκόσημον τῶν εὐγενῶν Μικιέλη μὲ χρονολογίαν 1433. Ἐρειπωμένη εἶνε ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου, κάτωθεν δὲ βορείως ἐπίσης «βουλισμένη» ἡ τῆς Παναγίας. Ἀπολήγει τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τοῦ κάστρου εἰς βράχον, εἶνε δὲ κάτωθεν του εἰς προεσχὴν αἱ δύο λευκὴ ἐκκλησίαι τῆς ἁγ. Βαρβάρας ὑψηλότερον, τῆς τοῦ Χριστοῦ χαμηλότερον. Ὑπὸ πῆν πρώτην ἀνεμόμυλον καὶ ἐκεῖθεν κατωτέρω γυμνοὶ βράχοι εἰς ὁδὸν κατωφέρειαν. Περιβάλλει τὸ κάστρον κάτωθεν τοῦ ἡ κοινόπολις σχεδὸν κυκλικῶς, βορειοδυτικῶς τῆς δὲ κεῖται ἡ μικροσυνοικία Λαγκάδι. Εἶνε ἐλευθέρᾳ ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους ἡ θέα τοῦ λιμένος τῆς νήσου, τῆς νησίδος Βορδίου, τῆς Σίφνου, τῆς Κωῦ, τῆς Μήλου, τῆς Πάρου, τῆς Νάξου. Κατερχόμενοι εἰς τοὺς ἐπὶ αὐχένος ἐπτὰ κυκλικούς ἀνεμόμυλους, κτισμένους εὐθυγράμμως καὶ πλησίον ἀπὸ ἀλλήλων, ὁπότεν ἡ ἀνοδος εἰς τὴν Ἀνω Χώραν καὶ τὸ κάστρον, ἀναπαυόμεθα ὀλίγον εἰς καφεενεδάκι εὐρισκόμενον εἰς τὸν πρῶτον τούτων. Πλησίον κρήνη. Εἶνε πολὺ καλὸν τὸ ὕδωρ τῆς πολίχνης, σιδηροῦχον. Ὅπως ὅλοι οἱ ἀνεμόμυλοι τῶν Κυκλάδων ἔχουν καὶ οἱ τῆς Σερύφου τὴν σκεπὴν των ἀπὸ βοῦρλα. Φαίνεται, ὅτι δὲν ἐπαρκούν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν οἰκῶν οἱ ἐπτὰ ἀνεμόμυλοι, διότι ἐπιδιορθοῦνται τώρα καὶ ὁ δυτικώτερος ὄγδος, κρημνισμένος. Ἐννατος εἶνε ὁ ἀνατολικώτερος εἰς τὸ κάστρον. Εἶνε οἱ κάτοικοι ἀφελεῖς, ἡρέμου χαρακτῆρος, ἀποδημοῦν δὲ ἀρκετοί, μὴ δυναμένου τοῦ βραχέως ἐδάφους τῆς νήσου νὰ ἐκτρέψῃ ὀλόκληρον τὸν πληθυσμόν. Ἐχουν καὶ οἱ σερύφιοι τὴν κρητικὴν προφοράν, ἀντηχεῖ δὲ συχνάτα εἰς τὴν ὁ-

μιλίαν των τὸ «ἦντα» (τι.) Μεταχειρίζονται τὴν αἰτιατικὴν ἀντὶ τῆς γενικῆς καὶ χρησιμοποιοῦν τὴν ἰωνικὴν αὐξήσιν «ἤφερα», «ἤκαψα».

Φέρουν ἐκ τῆς Χώρας δύο ἡμιονικαὶ ὁρεῖναι ὁδοὶ πρὸς διεσθύνσεις ἐναντίας ἀνὰ τὴν νήσον. Ἡ πρὸς βορρᾶν κατεσθύνεται εἰς τὰ πρὸ καὶ μετὰ τὴν μονὴν τῶν Ταξιάρχων χωρία, ἡ δὲ πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ εἰς τὸν Κουταλᾶν, τὸ Μέγα Λειβάδι καὶ τὰς περιοχὰς ταύτων. Ἀκολουθήσωμεν τὴν πρώτην διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν διὰ τῆς δευτέρας. Ἀνωφερίζομεν δυτικῶς τῶν Ἀνεμόμυλων διὰ τῆς θέσεως «τοῦ Βίγλη συκιῆς» πρὸς τὴν Ἰλλᾶκα ἐπὶ τοῦ βραχέως ὄρους Πειριά, ὅπου βαίνει ἡ ἐκ τοῦ λιμένος κάτω ὁρατὴ ὁδὸς καὶ πολὺ λιθόπετρος εἰς τοὺς βράχους. Ἀλλὰ συνηθισμένοι καὶ οἱ ἐδῶ νησιῶται εἰς τὴν κακοποιάν. Γυμνὸν εἰς δένδρα τὸ ὄρος, ἔχον ἀραιὸς χαμωθάμους, φρύγανα καὶ χόρτα. Θὰ εἶχε ὁ βοτανολόγος καὶ εἰς τὴν Σέρφον βενδιαφέρουσαν μελέτην εἰς τὴν χαμηλὴν ἐλαστήσιν τῆς. Φύονται ἡ ἀκαραθιά (λοκίνι), ἡ ἀσιφή (ἀφάνι), τὰ ἀγκάθια, τὸ ἀλίφανο, ἡ καλομυτιά, ὁ ἀσπάλαθος, ἡ καραμπάσκα ἡ μονοσφίχτης, ἡ μαστιχιά, χαμώφυτος ἡ κωνοκάρφω, τὸ ἀχινάγκαθον, ἔχον ἄνθος ὡς ἀχι-

νόν, ἡ κεφαλάγκαθον, τὸ γαῖδουράγκαθον, τὸ σπυράγκαθον, ἡ ἀσκέλλα (ἀσφόδελος), τὸ μαστάγκαθον, τὸ λάπαθον, ἡ ἀπερονιά, τὸ περονόχορτον, ἡ σπαραγκιά, ὁ σταφυλῆνικος, ὁ ἀπάληρος, τὸ σχινοπόδι, ἡ ὑδρηλὴ ἀκονιδιά. Χρησιμοποιοῦν τὰ περισσότερα ὡς καύσιμον ὕλην, δῆμα δὲ ἀπὸ ὅλα τὰ καίμενα εἰς τοὺς φούρνους θαμνώδη λέγεται «ἄξονιά.» Ὅπου εἶνε ὀλίγον πηγαῖον ὕδωρ ἡ φρεάτειον γίνεται μικρὰ καλλιέργεια λαχανικῶν, τὰ ὁποῖα ὅμως βλάπτονται πολὺ ὑπὸ τοῦ ἐντόμου κρεμμυδοφάγου, τοῦ καὶ «πρατίγγουρα.» Καταφεύγουν εἰς τὸ ἐξῆς ἐπιτυχὲς μέσον πρὸς καταπολέμησιν του. Ρίπτουν εἰς τὴν δεξιὰ μὴν ὕδατος πρὸς ἄρδυσιν τὸ χόρτον φλώμον, τοῦ ὁποίου τὸ γαλάκτωμα εἰς τὸ ὕδωρ εἶνε φονικὸν τοῦ ἐντόμου. Εἶνε ἡ ὁδὸς ἐπὶ τῆς ἀριστάρως κρημνώδους πλαγίως τοῦ Πειριά τοιχισμένη καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς μέχρις ἐπάνω εἰς τὸν αὐχένα. Συναντᾷ τις χωρικούς, χωρικὰς ἐρχομένας ἀπὸ τὰς ἐρημικὰς ἀγροκατοικίας τὰ μακρινὰ χωρία. Βαίνουν περὶ με φορτωμένα τὰ ζῶα των, ἡμίονους καὶ τὰ πλεῖστον, τὰ ὁποῖα συνηθίζουν νὰ τὰ πετρώουν εἰς τὴν Σέρφον. Φοροῦν αἱ γυναῖκες τὸ θέρος «ραχιόλι», ὅπως λέγουν τὴν νησιωτικὴν καλύπτραν τῆς κεφαλῆς, καὶ χει-

ΣΕΡΙΦΟΣ.— Οἰκόσημον τῶν Μικιέλη εἰς τὸ ὑπέρθυρον τῆς εἰς τὴν ἀνοδόπολιν τῆς Χώρας ἐγκαταλειμμένης οἰκίας τοῦ Ἰωάν. Κώστα Παλαιῦ (πρώην Καρλῆ Ρώτα) (1433) (Φωτογραφία «Ἀττικῆς»).

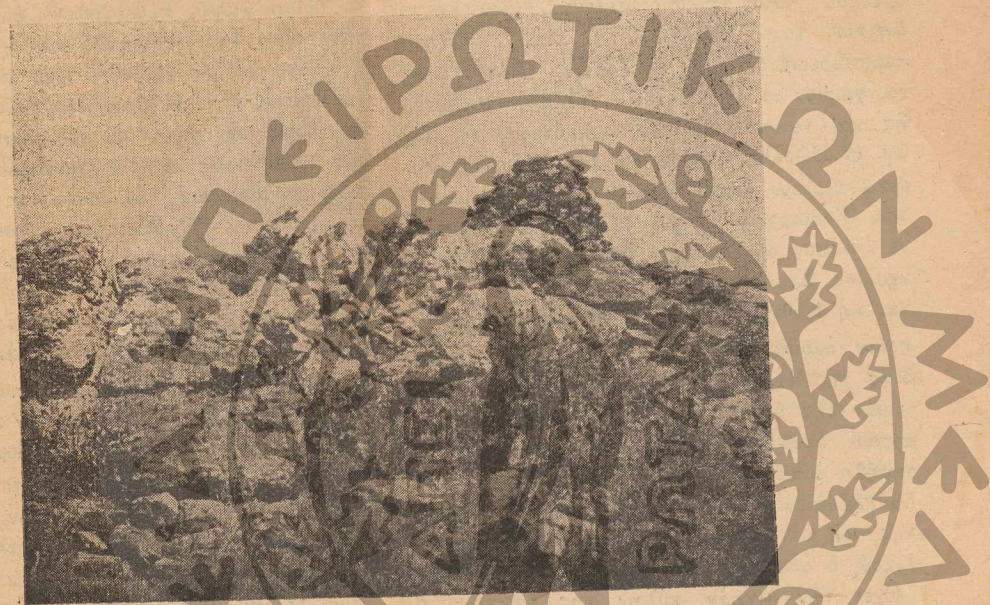
ρόκια. Πού και πού άραιά άμπελάκια εΐς τὸ βουνόν. Κατὰ παρόμοιον σκορπιστὸν τρόπον άπαντῶνται εΐς ὅλην τὴν ὀρεινὴν νήσον. Εἰς τὸν αὐχένα τὸ ἐκκλησιδίου τοῦ ἁγ. Γεωργίου, ἀπέχον τῆς Χώρας ἡμίσειαν ὥραν. Ἐκεῖ βαρεῖως ὁ Πετριᾶς, νοτίως τὰ κρημνά ἢ Πόρτες, νοτιώτερον τὸ προαναφερθὲν Ὅρος, ὑπὲρ τὸ Λειβάδι. Συνεχίζεται ὁπωσούν ἴσως τώρα ὁ δρόμος, περνῶν ἀπὸ μανδρωμένα ἀμπελάκια μὲ ὀλίγας σικᾶς. Διχάζεται ἐκ τοῦ ἁγ. Γεωργίου καὶ ὁ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ πηγαίνει πρὸς τὸν Σκλαβογιάννην, ὁ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ πρὸς τὸν Ἄσπρον Πύργον. Ἀκολουθοῦντες τὸν δεύτερον κατωφερίζομεν εἰς τὸ ρευματικὸν τῆς «Μαριᾶς ποταμός» καὶ ἀνωφερίζομεν πρὸς τὴν Βουνιάν, εἰς τῆς ὁποίας τὸ μαλακὸν ὄροπέδιον εἶνε δύο δρόμοι. Ἐκ τούτων κατευθύνεται ὁ δεξιὸς πρὸς τὸν Ἄσπρον Πύργον, ὁ δὲ ἀριστερὸς διὰ τῆς πλησίον θέσεως Λειβαδερὰ πρὸς τὰ μεταλλεῖα τοῦ Κουταλά. Διασκορπισμένα τελλιά εἰς τὴν περιοχὴν, ὅπως λέγονται χαμῶσπιτα ἀγροτικά. Ἀνωθεν μας δεξιὰ ἡ ἐκκλησία τοῦ προφ. Ἡλία. Τὸ ὑψηλότερον τοῦτο τμήμα τῆς νήσου, ἔχει δὲ μαλακώτερον ἔδαφος. Κατάλληλος βοσκοτόπος διὰ γιδωπόδοις. Θέα τῆς Μήλου καὶ τῆς Ἐρμημόηλου. Ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ ἔχει ὑπογεῖως στοάς, σωροὺς σιδηρολίθων, ἐγκαταλειμμένη δὲ εἶνε καὶ ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμούλα προηγουμένης ἐκμεταλλεύσεως. Κάτω νοτίως τὰ μεταλλεῖα Χάλαρα, φαίνεται δὲ καὶ ὁ λιμενίσκος τῶν ἀνήκων εἰς τὸν Κουταλᾶν. Μερικὰ μανδριά εἰς τὸ ὄροπέδιον. Κατωφερίζομεν εἰς τὴν ρευματικὴν Ἀγγοριές, ὅπου πηγάζει, μικρὰ πηγὴ, τῆς ὁποίας τὸ ρέον εἰς τὸ ρεῦμα νερὸν ἔχει βδέλλας. Ἀρδεύονται δι' αὐτοῦ ὀλίγα περιβολάκια εἰς τὸ μέρος, ἀπέχον ὥραν ἐκ τῆς Χώρας, εἶνε δὲ ἀγαπητὴ καὶ ἐδῶ ἡ καλλιέργεια τῶν νησιωτικῶν μικρῶν μαύρων φασολιῶν. Κατέρχεται τὸ βραχώδες ρεῦμα εἰς τὸν ὄρμον τοῦ Κουταλά παρὰ τὴν ἀμμουδιὰν Γάνεμα, ὁρωμένην κάτωθεν, ἔχουσαν πολλὰς ἀμπέλους καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν περιοχὴν θὰ διέλθωμεν ἄλλην ἡμέραν. Ἡ κρημνώδης ἀριστερὰ πλευρὰ τοῦ ρεῦματος λέγεται Μυκόνι. Γραφικώτατα διαγράφεται κάτω ὁ πεταλοειδὲς ὄρμος τοῦ Κουταλά μὲ τὸν ἀνωθεν τοῦ πελώριον κωνοειδῆ βραχώδη βουνόν «Κάστρον τῆς Γρηᾶς», χωρὶς νὰ ἔχη κάστρον. Διερχόμεθα τὴν θέσιν Ρεῖκη, ὅπου

τὰ ἐκκλησιδίου τῆς ἁγ. Μαρίνης καὶ κατερχόμεθα εἰς τὴν ρευματικὴν Μερτιές, ἐνθα κάποια βλάστησις χάρις εἰς ὀλίγον ὕδωρ, διὰ τοῦ ὁποίου φύονται ροδοδάφνες, δούρλα καὶ γίνεται ἐλαχίστη ἀραβοσιτοκαλλιέργεια. Ἀνωρῆσαν πρὸ 1925 εἰς τὴν περιοχὴν Μερτιές δύο ἀρχαῖα μάρμαρα. Θέα τῆς νηίδος Γαρμπᾶ καὶ ἐσωτερὸν τοῦ παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Γλαρονησιῦ. Περνῶντες κάτωθεν τοῦ Κάστρου τῆς Γρηᾶς ἔχομεν ἀποπτον τὸν Ἄσπρον Πύργον μὲ τὸ εὐρὺ πέλαγος εἰς τὸ βάθος. Ἐπειτα ἡ θέσις Ἀκομιδιά, εἰς τὴν ἵσταν ἐδικοιρεῖ ἡ καλλιέργεια τῆς κριθῆς. Πηγάζει παρακάτω σιδηροῦχον ὕδωρ, εἶνε δὲ καὶ ἐκεῖ ἀμπελάκια. Μετὰ ἐπὶ τὰ τέταρτον ἐκ τῆς Χώρας φθάνομεν εἰς τὸν Ἄσπρον Πύργον, κειμένην εἰς μικρὸν ὀμαλὸν λόφον, κάτωθεν τοῦ ὁποίου τὸ Μεγάλο χωριό, ἔχον δέκα μικροκλήματα, εἰς τὰ ὅποια μένουσιν ἐργάται τῶν ἐκεῖ μεταλλείων, ὅπου καὶ νοσοκομεῖον τούτων. Νοτιοδυτικῶς τοῦ τὸ Ἀκρωτήρι, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ «Ψαρὸς πύργος». Εἶνε ἀπὸ τοὺς ὡραιότερους ἀρχαίους, ἐλληνικοὺς νησιωτικούς ὁ «Ἄσπρος Πύργος», δυστυχῶς μὴ διατηρηθεὶς ὁλόκληρος. Κυκλικὸς μὲ ἀρίστην οἰκοδομικὴν ἐκ τετραπέδων καλῶς λαξευμένων λευκοῦ μαρμάρου, σώζονται δὲ 7—8 σειραὶ δόμων, ὕψους περίπου 30 ποδῶν. Φύεται ἀγριοσυκὴ εἰς τὴν νότιαν πλευράν του. Κατάκεινται πλεῖστοι λίθοι του, ἄλλοι δὲ ἐτοιχίσθησαν εἰς τὸν νοτιοδυτικῶς παρακείμενον περίβολον τοῦ νεκραταφείου τοῦ παραλίου σιναισμοῦ τοῦ Μεγάλου Λειβαδίου. Εἶνε τὸ ἐσωτερικὸν του πλήρες ἀπὸ κατακρημνισμένων λίθους του, ἔχει δὲ τὴν εἰσοδὸν του πρὸς τὸ νοτιόλας, ὅπου θυρίς. Κάτωθεν τῆς πλησίον ἐκτίσθη χαλασμέλλα, τῆς ὁποίας τὸ πρὸν ὄριον ἐκ λίθων τοῦ πύργου. Εὐωδιάζει πυκνὴ δάστησις θύμου περὶ τὸ ὄχρωμα, ὅπερ ἔχρησιν ὡς φυλκτικόν. Δὲν διακρίνονται ἄλλα ἐρείπια πρὸ αὐτοῦ, ἀναφέρει δὲ ὁ ὁλλανδὸς Κρεῖνεν, ὅτι ἀνέσκαψε τὸ 1772 τρεῖς τάφους ἐκεῖ. Δυτικῶς τοῦ ἡ θέσις «Στῆς Σκωριές» πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἀβεσταλοῦ, κειμένου κάτωθεν καὶ ἀποτελουμένου ἐκ δέκα οἰκημάτων τῆς μεταλλευτικῆς ἐπιτερείας, κλειστῶν σήμερον. Ἦσαν «Στῆς Σκωριές» τὰ ἀρχαῖα μεταλλεῖα.

Πρὸς ἀνωθεν εἰς τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς νήσου, τὴν κορυφὴν τοῦ Τρούλλου, ἀνωφερίζομεν βαρεῖως πρὸς τὴν περιφέρειαν «Σιμα-

σκόπουλος», ὁπόθεν θεᾶται ὁ ὄρμος τοῦ Μεγάλου Λειβαδίου μετὰ τοῦ συνουκισμοῦ του. Βαίνομεν ἀνωφερικώτερον πρὸς τὸ ἐκκλησιδίου τοῦ προφ. Ἡλία καὶ διερχόμεθα ἀπὸ καταγέμνους βουνούς, ἀποκλειστικῶς βοσκοτόπους. Μόνον εἰς τὸ ὄροπέδιον ἐπάνω τὸ λεγόμενον «Νερούτσικον» εἶνε διότι τρεῖς ἀγροικίαι καὶ ἀμπελοι, τῶν ὁποίων ἔρπουσιν τὰ κλήματα ἀρκετὰ καὶ εἰς τὴν Σέριφον. Θέα τῆς Κύθου καὶ τῆς Κέας. Πορευόμεθα διὰ τῶν μεγάλων ὄροπέδιων τοῦ πρ. Ἡλία, τῶν ἀποτελούντων τὴν ὑψηλότεραν κορυφογραμμὴν. Καμμία ἄλλη τῶν Κυκλάδων ὅπως ἡ Σέριφος δὲν ἔχει εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη τόσο πολὺ ἐκτεταμένους ὀμαλοὺς βοσκοτόπους. Περνῶμεν τὴν θέσιν Σκλαβοῦνια, διασταυρόμεθα τὸν δρόμον πρὸς τὸν Σκλαβογιάννην, ὅπου ἐκκλησιδίου τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Τρία τέταρτα ἡ ἀπόστασις ἐκ τοῦ Ἄσπρου Πύργου εἰς τὸν προφ. Ἡλίαν. Πάντατε βαρεῖως πορευόμενοι διὰ τῶν ὑψηπέδων φθάνομεν, ἀφοῦ διασταυρώσωμεν τὸν πρὸς τὸν ὄρμον Καραβά κατερχόμενον δρόμον, εἰς τὴν ἔχουσιν ὑψόμετρον 600 ἀνωτέραν κορυφὴν Τρούλλον. Λέγονται μὲ τὸ ἴδιον ὄνομα καὶ αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ ἄλλων τινῶν ἐκ τῶν Κυκλάδων. Θέα τοῦ χωρίου Γαλανή. Εἶνε εἰς τὸ ὄροπέδιον τοῦ Τρούλλου ἀνωρυγμένα

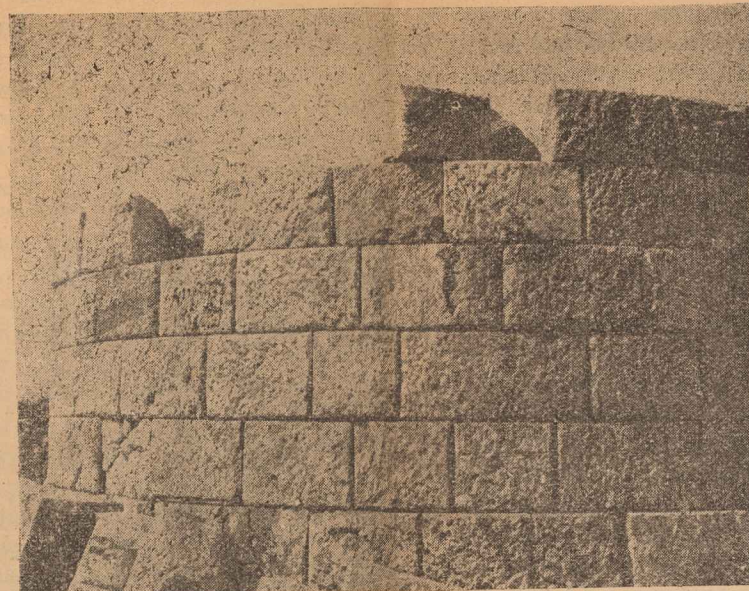
μεταλλευτικὰ φρέατα. Δεξιὰ κάτω εἰς χώνην, ὅπου ἡ θέσις Πλαγιὰ μὲ ἀμπελάκια, εὐρίσκεται ἡ πηγὴ, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ διωχέται εἰς τὴν Χώραν. Ἀνατολικῶς κάτωθεν τοῦ Τρούλλου τὸ ποτάμι «Μαύρη Σουκιὰ» ἔχον ὕδωρ τὸν χειμῶνα καὶ ἐκβάλλον εἰς τὴν ἀκτὴν Αὐλόμονα τοῦ ὄρμου Λειβαδίου. Τέταρτον ἀπὸ τὸν πρ. Ἡλίαν εἰς τὸν Τρούλλον, εἰς τὴν ὀμαλὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου εἶνε φαῖν ἰθιολόγημα μὲ δοκοὺς σταυροειδῶς τοποθετημένας. Χαίρεται κανεῖς ἐκ τοῦ ὑψώματος διὰ μίαν φορὰν ἀκόμη τὸ ἐκλαμπρον ὄραμα τοῦ κυανοῦ Αἰγαίου. Κατέρχεται ἐντὸς εἴκοσι λεπτῶν εἰς τὸ ὑπὸ τὴν κορυφὴν χωρίδιον Παναγία, ἔχον τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ἐκκλησίας του. Φύονται ἀμπελοι εἰς τοὺς γύρω του κήτους καὶ ἀνηφόρους, κάτωθεν του δὲ νοτιοδυτικῶς εἶνε ὁ ὄρμος Σουκιὰ, ὅπου ἐφορτόντο ἄλλοτε σταφυλαὶ τῆς νήσου ἐξαγόμεναι, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Σκάλα. Ἐξήκοντα τὰ οἰκήματά του καὶ εἰς τὴν μικρὰν πλατεῖαν του, ὅπου δύο ἐλατιόδενδρα, ἡ παλαιὰ ἐκκλησία τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μεσαρᾶς μὲ δύο ὀρθίους λείους κίονας πρὸ τῆς εἰσοδοῦ τῆς, πανηγυρίζουσα τὴν 15ην Αὐγούστου. Αἱ τοιχογραφίαι ἐντὸς κατεστραμμένα, ἐκ τῶν ὁποίων σώζονται κεφαλαὶ ἁγίων εἰς τοὺς τοίχους καὶ θόλους τοῦ ἱεροῦ. Εἶνε πα-

ΣΕΡΙΦΟΣ — Ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ «Τρούλος», (600 μ.) τῆς νήσου (Φωτογραφία «Ἀττικῆς».)

λαϊά μοναστηριακή εκκλησία, ὁ δὲ συνοικισμὸς περὶ αὐτὴν νεώτερός τῆς, κτισθεὶς ἀπὸ τὸν 16ον αἰῶνα. Εὐνοεῖται ὑπὸ ἀρχαίων ἐλαιόδένδρων, βερυκοκίων, δαμασκηνίων, ροδιῶν, μηλιῶν, συκῶν, κορομηλιῶν καὶ ἐλαχίστων βαλανιδιῶν, λειψάνων ἀλλοτινοῦ δάτους. Σκαλωτοὶ οἱ κριθαγροί, γίνεται δὲ καὶ καλλιέργεια φασολίων. Ἐχει τὸ ἔδαφος ἐδῶ τῆς Σεριφου, οἱ βουνοὶ τοῦ, ἡ διάπλασίς τοῦ, ἡ κῆμη καὶ οἱ δρόμοι τοῦ, τὴν φυσιογνωμίαν τῆς Αἰγίνης. Νατίως ἐπάνω τὸ χωρίον Πύργος. Κατωφερίζομεν εἰς τὴν ἀρχὴν ρευματιᾶς ὅπου συναντῶμεν ἀνεπιείκτως δροσερὸν μέρος. Δεξιὰ τοῦ δρόμου ἀναβλύζει νερὸν λεγόμενον Ἀξιῶτης. Ὑπάρχει βλάστησις ἐλαιῶν, συκῶν, ἰτηῶν καὶ ἀμυγδαλῶν. Ἐπακολουθεῖ ἡ δεινὴ κατηφόρα τῆς Ποταμιᾶς, καλομένης ἐκ ρεύματος νατίως τῆς, ὅπου ὑπάρχουν ἀρχαῖα ὀπωροφύρα δένδρα. Κάτω τὰ κρημνισμένα οἰκήματα (καταστήματα) τοῦ παρχαίου μένου μεταλλείου Μούτουλα. Εἶνε τρία τέταρτα ἡ ἀπόστασις ἀπὸ Παναγίας μέχρι τῆς Γαλανῆς, ἕνεκα τοῦ ἀνωμαλοῦ ἀνωφεροκατωφερικαῦ ἑδάφους, καίτοι κείνται πλησίον τὰ δύο χωρία. Κατέρχεται καὶ ἐκ τῆς Γαλανῆς, μικρὸς τῆς Παναγίας, ρευματιὰ μὲ βλάστησιν ροδοδαρῶν πρὸς τὸν ὄριον Συκαμιᾶς. Ὑδρεύεται ὁ μικροσυνοικισμὸς ἐκ τοῦ μοναδικοῦ τοῦ φρέατος «Στὸν Ἐλιὸν» κειμένου πέντε λεπτὰ δυτικῶς τοῦ. Ὑπάρχουν καὶ ἐδῶ οἱ τυπικοὶ περισσότερων τῶν Κυκλάδων, Ἀνατολικῶς τοῦ χωρίου τὸ ἐξωκκλήσιον τῆς ἀγ. Παρασκευῆς καὶ νατιοανατολικῶς ὑψηλότερον τὸ τῶν ἀγ. Θεοδώρων. Ἀπέχει ἐκ τῆς Γαλανῆς δώδεκα περίπου λεπτὰ βορειοανατολικῶς ἡ μονὴ τῶν Ταξιαρχῶν, ὑψηλὰ δὲ εἰς τὸν δρόμον εἶνε παλαιὸς ἀνεμόμυλος, ὁπόθεν θῆα πρὸς τὰς νησίδας Σεριφόπουλον, Καλαπόδι καὶ τὴν ἐπιμήκη Κύνον. Ἐχει ἡ μονὴ φρουριακὴν ἀποφιν, ὁμοιάζει δὲ κάπως μὲ τὴν τῆς Σκαφιδιᾶς τῆς Ἡλείας. Τὸ ὑψόμετρόν τῆς 100. Κάτωθεν τῆς βορειοδυτικῶς τὸ λιμανάκι Πηρορειῶ, ὅπερ τὸ πιάνει δυνατός βορηᾶς. Διετηρήθη ὁ παλαιὸς ὑψηλὸς περίβολος τῆς, ἀλλὰ ἐξέλιπον οἱ τρεῖς ἀκροῖοι κυκλικοὶ πύργοι τῆς, μὴ κατεδαφισθέντος μόνου τοῦ νοτιοανατολικοῦ, ὁ ὁποῖος μετεβλήθη εἰς περισσότερεῶνα. Ἐχει τὴν μικρὰν πύλιν τῆς δυτικῶς, ὁπόθεν εἰσέρχεται τις εἰς μικρὰν αὐλὴν τῆς, ἐντὸς τῆς ὁποίας φαίνεται στενοχωρουμένη ἡ

μεγάλῃ κατάλευκος ἐκκλησία, θολωτὴ, κτισθεῖσα κατὰ πρότυπον τῆς προηγουμένης μικρᾶς, ἡ ὁποία ἦτο τοῦ 14ου αἰῶνος. Εἰς τὸ ὑπέρθυρον τῆς ἡ χρονολογία 1447 ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀνοικοδομήν τῆς. Εἰς τὸ κατώφλιον τῆς εἰσόδου εἶνε ἡ χρονολογία 1659 καὶ εἰς τὸν παραστάτην τῆς πύλης ἡ 1690, ὅποτε θὰ ἔγινε ἄλλη ἀνοικοδομὴ τῆς ἐκκλησίας. Αἱ ἐσωτερικαὶ τοιχογραφίαι τῆς κατεστράφησαν καὶ ἐχρίσθησαν. Γύρω εἰς τοὺς τοίχους ὑπάρχει ζωὴ παραστάσεων ἀγίων, ἐπιδιορθωθέντων. Ὁ Παντοκράτωρ εἰς τὸν θόλον εἶνε νεώτερος. Τοιχογραφίαι τινὲς εὐρίσκονται εἰς τὸ ἱερὸν. Προέρχεται ὅλη ἡ διατηρηθεῖσα ἀγιογράφησις ἐκ τοῦ κρητὸς ζωγράφου Ἑμμανουὴλ Σκορδυλλίου ἱερέως. Ὑψοῦται ἐπὶ τῆς ἀγίας τραπέζης μαρμάρινον κοινούκλιον στηριζόμενον ἐπὶ τεσσάρων κιόνων ἐκ παρίου μαρμάρου μὲ θυζαντινὰ κιονόκρανα. Ἐχουν οἱ δύο ἔμπροσθεν κίονες γλυφὰς Πάραπλεύρως ἄλλο μικρότερον κοινούκλιον. Εἰς τὸ μέσον τοῦ δαπέδου τῆς ἐκκλησίας εἶνε πλάξ μὲ γλυπτὸν δικέφαλον ἀετὸν καὶ χρονολογίαν 1690. Παρόμοιος μὲ χρονολογίαν 1781 εὐρίσκεται εἰς τὸ δάπεδον τοῦ ἁπλοῦ ὑψομενείου. Ἐντὸς τῆς μονῆς δεξιὰ μενῇ, τῆς ὁποίας δὲν ἐπαρκεῖ τὸ ὕδωρ τὸ θέρος δι' ὃ καὶ ὑδρεύεται ἐξ ἐξωτερικοῦ φρέατος κειμένου ἀνατολικῶς. Πλησίον τῆς δεξιᾶς μενῆς δύο ὄρθιοι κίονες, προερχόμενοι ἐκ τῆς παλαιᾶς ἐκκλησίας. Παρὰ τὴν κλίμακα τῆς πύλης, δι' ἧς κατωφερίζει τις εἰς τὴν αὐλὴν καὶ τὴν ἐκκλησίαν, εἶνε μεγάλη πασχαλιὰ καὶ δάφνη. Διατηροῦν οἱ τοῖχοι τοῦ ὀρθογωνίου περιβόλου τὰς τυφεκίθρας των, διηνοίχθησαν δὲ εἰς αὐτοὺς παραθυράκια. Ἐκ τούτων καὶ τῶν ἀνωθεν τῶν κελλίων ἀνδρῶν, τῶν χρησιμευόντων ὡς στέγη των ἡμύνοντο οἱ μοναχοὶ εἰς τὰς παντὰς εἰδεῖς ἐπιθέσεις πειρατῶν κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας, διότι ἦτο ἡ μονὴ εὐπρόσβλητος ἐκ θαλάσσης κειμένη εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ κάτω Πλατυαλοῦ. Ἐπάλξεις δὲν ὄνουν εἰς τὰ χεῖλη τοῦ τοιχώματος τῶν ἀνδρῶν. Ὑπῆρχε ὑπὲρ τὴν ἀσφαλῶς κλειομένην πύλιν ξηματῆστρα πρὸς περιχρῶσιν ζέοντος ἐλαίου κατὰ τῶν πλησιάζοντων ἐπιδρομῶν. Σήμερον εἶνε ἐντελὲς ἔρημος καὶ ἔχει γαλήνιον χαρὰ κτῆρα ἡ ἐρημικὴ μονή, ἀριθμοῦ ἅπαντε μοναχοὺς μὲ ἡγούμενον τὸν κ. Ἀγάπιον Χαλίζαν ἐκ τῆς Χώρας τῆς Σεριφου, ἐνῶ εἶχε κατὰ ἑγγράφους πληροφορίας ἱεραποστόλων, οἱ δὲ

ΣΕΡΙΦΟΣ — Βορειοανατολικὴ ἄποψις τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ κυκλικοῦ
Φωτογραφία "Ἀττικοῦ,"

ποιοὶ τὴν ἐπεσκέφθησαν τὸ 1700 καὶ τὸ 1715 ἐξήκοντα μέχρις ἑκατὸν μοναχοὺς. Καίτοι θὰ προέρχεται ἡ μικρὰ ἀρχικὴ ἐκκλησία ἐκ τοῦ 14ου αἰῶνος, ἐν τούτοις θὰ ἐκτίσθη ἡ μονὴ κατὰ τὸν 17ον ὑπὸ τὰς ἐξῆς περιπτώσεις. Κατέπλευσε εἰς τὸν Πλατυαλὸν ἐκ τῆς τουρκοκρατομένης Κύπρου καρὰβι φέρον τὴν ἀργυρὰν εἰκόνα τοῦ Ταξιαρχοῦ Μιχαήλ, τὴν ὁποῖαν ἀνέθεσαν εὐσεβεῖς κύπριοι εἰς τὸ ἀρχικὸν ἐκκλησιδίου. Προεκάλεσε ἡ ἱερὰ εἰκὼν τὴν προσοχὴν τῶν νησιωτῶν, διὰ τῶν ἀφιερωμάτων τῶν ὁποίων ἐκτίσθη βραδύτερον ἡ μονή. Σὴ

μερον ἔχει ἀρκετὰ κτήματα εἰς τὴν νῆσον. Νατίως τῆς τὸ μικρὸν νεκραταφεῖον μὲ ἐκκλησιδίου τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ ὅστεο θύκην παραπλεύρως. Πέριξ τῆς εἶνε ὀλίγαι μουριές, συκιές, ἀμυγδαλιές καὶ δυτικῶς τῆς πρεῖς δρύες. Γίνεται εἰς τοὺς ἀγρούς καλλιέργεια φασολίων. Ἐκ τοῦ ἀνδρῶν τῶν κελλίων ἔχει τις δυτικῶς ὡραίαν ἀποφιν τῆς Ἀττικῆς. Ἐργάζεται ἀγγειοπλαστεῖον παρὰ τὴν μονήν, προμηθεύον πῆλινα ἀγγεῖα εἰς τοὺς κατοικοὺς τῆς νήσου.

Ο ΑΤΤΙΚΟΣ

ΝΑΥΤΙΚΗ ΥΠΕΡΟΠΛΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΟΠΛΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὑποβρύχιον. Καὶ τοῦ ὅπλου τοῦ τοῦ ἡ χρησιμοποίησις ἀνεφάνη κατὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον καίτοι ἀπὸ πολλὰ ἔτη πρῶτον ἀπετέλουν τὰ πλοῖα ταῦτα μέρος τῶν πολεμικῶν στόλων. Ὡστόσο διὰ τὰ ὑπερύχλια, ἀκριβῶς ὅπως διὰ τὰ ἀεροπλάνα, πλεῖσται ὁσαι ναυτικαὶ προσωπικότητες τῶν ξένων κρατῶν, ἐν αἷς καὶ ὁ ἀποθανὼν Ἀγγλος ναύαρχος.

Ὁννεσὶ ὁ ἀρχὴς καὶ μετὰ τὴν ἀποφιν τῶν καὶ δογματικῶς ἀπεφαινόντο ὅτι θὰ ἐκπαιδεύουν τὸν θαλάσσιον ἐκπαιδίζοντα τὰ ὁρᾶν πλοῖα. Ἐν τούτοις τὰ ἐξαγόμενα τῆς πείρας κατὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸν Πόλεμον ἐν μέρει μόνον ἐδικαίωσαν τὰς προσδοκίας των, οὐδὲ εἶνε πιθανόν ὅτι ἡ μελλοντικὴ ἐξέλιξις καὶ τελειοποιήσις τῶν ὁ ἀνατρέψουν τοὺς παράγοντας ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ ἔννοια τῆς θαλασσίας δυνάμεως.

Ἡ μεταπολεμικὴ ἐξέλιξις τοῦ εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ προσηλώνεται εὐρὺ μέλλον καὶ τοῦτο διότι τὸ ὅπλον τοῦτο ἔχει ὠρισμένους μὴ ἐπι- δεκτικούς βελτιώσεως τεχνικούς περιορισμούς δηλ. τὴν μικρὰν ταχύτητα ἐν καταδύσει καὶ τὴν εὐκολίαν μεθ' ἧς δύναται νὰ προσδελιθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ ἀσθενέστερου πολεμικοῦ. Ἀνεξαρ- τήτως τῆς μεγίστης δαπάνης πρὸς ναυπηγήσιν καὶ συντήρησιν ἡ ἀξία τοῦ ἔγκειται εἰς τὴν καταδύσιν, ἥτις ἀποτελεῖ καὶ τὴν μόνον του ἄμυναν, ἔχον δὲ ὡς κύριον ὅπλον τὴν τορπίλ- λην καὶ βοηθητικὴν τὴν νάρκην καὶ τὸ πυροβό- λον ἀποτελεῖ σοβαρὸν ἀντίπαλον τοῦ πλοίου ἐ- πιφανείας, χωρὶς ὅμως νὰ δύναται νὰ ἐξαλεί- ψῃ ἢ ὑποκαταστήσῃ αὐτό. Ταῦτα εἶνε ἤδη ἀ- ξιόλογα ὥστε νὰ μὴ δύνανται οἱ θιασῶται τοῦ νὰ στηρίξουν τὰς ἐλπίδας των διὰ τὴν μέλλον- τικὴν ἐξ ὁλοκλήρου ἐπικράτησιν του. Καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ τις ἵνα ἀντιτάσῃ εἰς τὰ ὑπὲρ τοῦ εὐνοουμένου ὅπλου τῶν ἐπιχειρήματα τὸ ὅτι δὲν νὰ λαμβάνηται πάντοτε ὑπ' ὄψιν κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἡ θέλησις τοῦ ἀν- τιπάλου, τοιαύτη δὲ εἶναι ἐν προκειμένῳ τὰ ἀνθυποβρυχιακά ὅπλα, ὡς κατεδείχθη ἐκ τοῦ Μεγ. πολέμου. Ἀφ' ἧς ἐφευρέθησαν αἱ ἐξόδοι θυθοῦ καὶ ἐτέθησαν ἐν χρήσει διάφορα μέτρα ἀνθυποβρυχιακῆς ἡγεμονικῆς στηριζομένης ἡ- κριδῶς ἐπὶ τῶν ἀναγραφέντων ὡς ἄνω ἀσθε- νῶν σημείων, δηλ. τῶν περιορισμῶν τοῦ ὑπο- βρυχίου, τὸ μέλλον αὐτοῦ καθωρίσθη πλέον ὡς ὅπλου βοηθητικοῦ ἐν τῇ συνθέσει τῶν συγχρό- νων στόλων καὶ οὐδέποτε ἄλλοτε ἢ σήμερον τ ἀπλοῖα μάχης μετὰ τὴν ἀνθυποβρυχιακὴν των προστασίαν καὶ τὴν ἐκ προστασμάτων ἐξ ἐ- λαφρῶν σκαφῶν ἄμυναν δύναται νὰ φοβηθῶν τὸν υποβρύχιον ἐχθρὸν των.

Κατὰ τὸν Μ. πόλεμον τότε οἱ σύμμαχοι ὤ- σον καὶ οἱ Γερμανοὶ εὐρεῖαν ἐποιήσαντο χρῆ- σιν τῶν υποβρυχίων, ἰδίᾳ οἱ τελευταῖοι. ἔκτοτε δὲ ἐξετάσθη τις λεπτομερὴς τὴν κατὰ τὰς διαφό- ρους φάσεις τοῦ πολέμου δράσιν των (1) πολ- λά θ' ἀποκρίνεται συμπεράσματα ὅμοια μετὰ τὰ ἀνωτέρω. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης ἐμφαί- νεται ὅτι οἱ Γερμανοὶ διὰ δύο κυρίως πολεμικοὺς σκοποὺς ἐχρησιμοποίησαν τὰ καινόφροντα ταῦτα σκάφη.

1ον) Δι' ἐπιχειρήσεις κατὰ πολεμικῶν πλοί- ων. Παρ' ὅλην τὴν αἰσθητὴν τῶν διατεθέντων

(1) Ἰδε ἄρθρον Α. Cayer εἰς «N. Ἐπιθεώρη- σιν». Μαίον - Οκτωβρίου 1927.

πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἵπαρ' ὅλας τὰς ἐ- θέσεις διαφόρων πολεμικῶν, ἰδίᾳ βοηθητικῶν, οὐδὲν ἐπετεύχθη θετικὸν ἀποτέλεσμα ὥστε νὰ ἐξαπογκάσῃ τὸν Μέγαν Ἀγγλικὸν Στόλον ὥ- στε ν' ἀποκλεισθῇ εἰς τὰς βάσεις του χωρὶς νὰ δύναται νὰ διασχίῃ τὴν βόρειον θάλασσαν ὑποτεθήσῃ ἢ ἤθελε. Ὅσακις ἐπεχειρήθησαν ὑ- πὸ τῶν Γερμανῶν συνδεδυσμένοι ἐπιχειρήσεις ὑποβρυχίων μετὰ τοῦ στόλου των αὐτοὶ ἐλά- χιστα ἢ εἰς οὐδένυναισέφερον. Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ναυμαχίαν τῆς Ἐλπιολάνδης, ὅτε δε- κάς υποβρυχίων εἶχεν ἐξαποσταλῇ ὅπως κατα- λάβῃ καταλλήλους θέσεις δι' ἐπιθέσεις κατὰ τῶν Ἀγγλικῶν πλοίων, καὶ ὅτε οἱ Γερμανοὶ τὸ πᾶν διεκύβευσαν, ἐν τούτοις τὰ υποβρυχία των οὐδὲν κατώρθωσαν. Τοῦναντίον τὰ ἀνθυποβρυ- χιακά μέτρα τῶν Ἀγγλῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου ἦσαν τοιαῦτα ὥστε οὐ μόνον αἱ κατὰ τῶν πολεμικῶν καὶ ἐμπορικῶν πλοίων ἐπιχει- ρήσεις τῶν υποβρυχίων ἐνεκρώθησαν σχεδὸν εἰς τὴν Μάγχην ἀλλὰ καὶ αἱ ἀπώλειαι αὐ- τῶν ἡξήσαν σημαντικῶς. Ἀλλὰ θὰ ἀντίσπου- οἱ ὅσοι τοῦ νέου ὅπλου ὅτι ἡ ἐξέλιξις αὐτοῦ θὰ καταστήσῃ δυνατὴν ἐν τῷ μέλλοντι οὐ μόνον τὴν σύμπραξιν αὐτοῦ μετὰ τῶν πολεμι- κῶν πλοίων ἐπιφανείας ἀλλὰ θ' ἀντικαταστή- σῃ καὶ αὐτὸ ἐν τῷ βαρὺ πλοίον. Ἰσως ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰ μεγάλα Γερμανικά υποβρυχία τοῦ τέλους τοῦ πολέμου καὶ τὸ ἐν χρήσει σήμερον Ἀγγλικὸν τοιοῦτον X-1, ὅπερ εἶνε τὸ μεγάλυ- τερον τοῦ κόσμου, προβλέπουν ὅτι ἐκτός τοῦ καταδρομικοῦ υποβρυχίου θὰ εὐρεθῇ ὁ τύπος τοῦ θωρηκτοῦ τοιοῦτου ἢ μᾶλλον τοῦ ἡμικατα- δρυμένου θωρηκτοῦ. Ἀλλὰ ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, πῶς θὰ ὑπερνικηθῇ τὸ μειονέκτημα τῆς ἐν καταδύσει ταχύτητος ἥτις δὲν ὑπερβαί- νει τὰ 10 μίλλια, καὶ πῶς θ' ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῶν διωκτῶν του καὶ τῶν ἄλλων ἀνθυ- ποβρυχικῶν ὅπλων ἅτινα περιορίζουν τὴν δρά- σιν του; Καὶ ἵνα συμπράξῃ μετὰ στόλου μήπως δὲν ὑπαινέται ὅτι εἶνε ὅπλον βοηθητικόν, διότι ἵνα δράτῃ διὰ τῆς τορπίλλης του ἐν ναυμαχίᾳ ἀπαιτεῖ τὴν ὑπαρξιν ἀγώνος πυροβολικοῦ; Ἢ θὰ ἀναλάβῃ καὶ ταῦτο ἄγωνα διὰ τῶν πυροβό- λων του ἐν ἡμικαταδύσει ἢν; Ἀλλὰ μήπως τὸ ἐν δὲν γίνεται ἰδιότυπον πλοῖον ἐπιφανείας; καθ' οὗ ἡ τορπίλλη καὶ τὸ πυροβόλον δύναν- ται νὰ ἐπιτελέσωσιν; Ἰδοὺ ἐρωτήματα ἅ- τινα μέχρι σήμερον μένουσιν ὄνεια ἀπάντησεως. Δὲν κρίνομεν ἀσκοπον νὰ δώσωμεν ἐνταῦθα τὰ κύρια χαρακτηριστικά τοῦ προαναφερθέντος κα

ταδρομικοῦ X-1. (1) Ἐκτόπισμα ἐπιφανείας 2780 τόννοι, ἐν καταδύσει 3600 τόννοι. Τα- χύτης ἐπιφανείας 22 κόμβοι. Ἀκτὶς ἐνεργεί- ας 23000 μίλλια. Φέρει θώρακα 5' εἰς τὸν πυρίσκον καὶ τὰ ὑπερκατασκευάσματα. Ὡ- ταύτως δύο πυροβόλα τῶν 20,5 ἐκ. καὶ 4 τῶν 77 χιλ. Α.Α. ὡς καὶ 10 τορπιλλοβλητικούς σωλήνας.

2ον) Κατ' ἐμπορικῶν πλοίων. Ὁ ἀπεριό- ριστος υποβρυχιακὸς ἀποκλεισμός τοῦ 1917 χρησιμοποίηθαι ὡς κύριος ἀντικειμενικὸς σκο- πὸς ἵνα ἀφού πλήρῃ καιρίως τὸν ἕτερον παρά- γοντα τῆς θαλασσίας ἰσχύος τὸν ἐμπορικὸν στόλον ἐπιφέρῃ τὸν ἐξαναγκασμὸν τοῦ ἐχθροῦ πρὸς συνθηκολογίαν, κατορθώθῃ νὰ ἐξοδε- τερωθῇ βραδέως μὲν ἄλλ' ἐπιτυχῶς.

Οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ ὅτι ἡ τοιαύτη χρησιμ- ποιήσις τοῦ υποβρυχίου δι' ἐμπορικῶν ἀποκλει- σμὸν αἰφνιδιαστικῶς εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ πολέ- μου ἐφαρμοζομένη ἴσως εἶχεν ἄλλαῖα ἀποτελέ- σματα εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ, ἀλλ' εὐθὺς ὡς τὰ ἀνθυποβρυχιακά μέτρα, ἰδίᾳ αἱ συνοδεῖαι τῶν νηοπομπῶν καὶ αἱ ἐντατικαὶ ναυπηγήσεις καὶ ξυλίνων ἐπὶ πλοίων ἐτέθησαν εἰς ἐνεργεῖαν ἀμέσως ἡ ἀποτελεσματικότης τοῦ ὅπλου τοῦτου πρὸς τὴν νέαν χρῆσιν ἐμειώθη ἐπαισθητῶς.

Οὐδέποτε πλέον ὁ μηνιαῖος ἀπολογισμὸς τῶν θυθιζομένων πλοίων ἔφθασε τοὺς 1 ἑκατομ- μύριον τόνους ὡς κατ' Ἰούνιον 1917. Αἱ ἐξ Ἀμερικῆς καὶ ἐξ Ἀγγλίας μεταφοραὶ εἰς τὸ Ἀπαιτικὸν μέτωπον οὐδὲ πρὸς στιγμὴν διεκόπη- σαν παρ' ὅλην τὴν ἐντατικὴν καὶ ἰδιαίτην δρᾶσιν τῶν Γερμ. υποβρυχίων. Τὸ ἀντίδοτον εὐ- ρέθη λυσitelές κατὰ τοῦ κακοῦ ὅπερ περιορί- σθη.

Δὲν θὰ ἀπαριθμήσωμεν τὰ διάφορα ἀνθυπο- βρυχιακά μέτρα τῶν Συμμάχων, οἷδε τὰς δι- αφόρους βοηθητικὰς χρήσεις τοῦ υποβρυχίου ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Συμμάχων. Ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι τὰ Ἀμερικανικά υποβρυχία ἐχρησιμοποιήθησαν ἀκόμη δι' ἀνθυποβρυχιακὰς πρὸς πλοῖα εἰς τὰς γραμμὰς συγκοινωνιῶν Ἀγγλίας καὶ Ἰρλανδίας.

Ἀλλ' ἐξ ὅλων τούτων ἂν καὶ καταδεικνύε- ται ἡ σπουδαιότης τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ ὑ- ποβρυχίου ὡς βοηθητικοῦ ὅπλου ἐν τινὶ στόλῳ ὡς σοβαροῦ παράγοντος τοπικῆς ἄμυνας καὶ ὡς κατ' ἐξοχὴν ἀμυντικοῦ ὅπλου τῶν μικρῶν κρατῶν οὐδόλως συνάγεται ὅτι τοῦτο θὰ ἐξαφ-

νίσῃ ἐν μέλλοντι τὰ πλοῖα ἐπιφανείας ἢ θ' ἀν- τικαταστήσῃ αὐτὰ ὡς παράγοντας τῆς θαλασ- σίας δυνάμεως. Τὸ υποβρύχιον τορπιλλοφόρον ἢ ναρκοδόλλον, μικρὸν ἢ καταδρομικόν, εἶνε ἀπαραίτητον διὰ κάθε κράτος. Ἀναλόγως δὲ τῶν στρατηγικῶν σκοπῶν οἷς ἐπιδιώκῃ θὰ ἐκ- λέξῃ τὸν κατάλληλον τύπον καὶ αἰσθητὸν ἐξ αὐτῶν. Ἀλλὰ δὲν εἶνε τὸ πᾶν. Δὲν δύναται νὰ προστατεύσῃ ἀποτελεσματικῶς τὸν ἐμπορικὸν στόλον, ἐνῶ τουναντίον δύναται νὰ ἐνοχλήσῃ σοβαρῶς τὰς θαλασσίας συγκοινωνίας. Δύν- ται νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν κυριάρχων τῆς θαλά- σσης πλοίων, ἀλλ' ἀφ' ἧς στιγμῆς βάλλῃ τὴν τορπίλῃν του ἀνεκαλύφθῃ καὶ θὰ καταδιωχθῇ ὥστε μόνον ἡ τύχη ἀπομένει εἰς αὐτό, ὅπως ὡσώτως καὶ εἰς τὴν τύχην θὰ ὀφείλεται ἐὰν ἐπιτύχῃ ἡ ἐνεδρά του. Ἀλλ' ἐν πολέμῳ δὲν βασίζονται εἰς τὴν τύχην. Δὲν δύναται ὡσαύ- τως ν' ἀποκλείσῃ ἐχθρικοὺς στόλους συγκείμενον ἐξ ὑπερτέρων δυνάμεων, οὐδὲ δύναται νὰ ἀντι- καταστήσῃ αὐτὸν οὔτε εἰς τὸν κύριον οὐδὲ εἰς τοὺς δευτερεύοντας σκοποὺς των, ἀλλὰ μόνον νὰ συμπληρώσῃ καὶ βοηθήσῃ αὐτόν.

Καὶ ἵνα καταλήξωμεν ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν περὶ τῆς μελλοντικῆς χρησιμοποίησεως τοῦ τῆς ἐξῆς γνώμην τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ Ο. Φλάμ διαπρεποῦς Ναυτικοῦ καὶ ἰδιικοῦ περὶ τὰ υποβρυχία. «Ἡ κατάλληλος ἀποφῆς εἶνε ὅτι τὸ θωρηκὸν, τὸ καταδρομικόν καὶ τὸ ἀντιτορπιλ- λικόν θὰ παραμείνουν καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα καὶ δι' ἀπροσδιόριστον εἰσέτι χρόνον. Πρέπει ὅμως νὰ ἐπιτευχθοῦν τοιαῦτα τεχνικὰ πρόδοι ὥστε νὰ θέσωσιν τὸ υποβρύχιον εἰς τὴν κατάλ- ληλον θέσιν τῆς ἱεραρχίας τῶν πολεμικῶν ὅ- πλων, ἣν σήμερον οὐδόλως κατέχει». (1)

Εἰς τὸ προσεχές: Πλοῖα μάχης.

ΑΘΑΝ. Χ. ΣΙΩΚΟΣ
Πλωτάρχης Π. Ν.

Ἐλάθεμεν τὰ νέα φύλλα τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἐκδομένων ἐβδομαδιαίων φιλολογικῶν περιο- δικῶν «Σολῆ», «Μαλέσ» καὶ «Ἰσις». Ἐπί- στα τοῦ περιοδικοῦ «Παναγύπτιαν» μετὰ περὶ- χόμενα εἰδικὰ δι' ἐρηθῆς. Ἐπίσης τῶν ἐν Ἀθήναις ἐκδομένων περιοδικῶν «Ἐπιστημο- Ἑγκυκλοπαιδείαν» καὶ «Σοσιαλιστικὴν

(1) Iene's. Fightingships 1927.

(1) U. S. N. Proceedigs Μάρτιος 1925.

ΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ Κ. Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΙΤΗΤΕΩΣ ΤΟΥ ΕΚ ΤΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Ο κ. Γ. Καφαντάρης παραιτούμενος της αρχηγίας του κόμματος των «Προοδευτικών Φιλελευθέρων» ανακοίνωσε τὰ ἐξῆς πρὸς τοὺς φίλους του.

«Κατὰ τὴν τετραετὴ περίοδον, ἣτις διέρρευ-
σεν ἀφ' οὗτο ἰδρύθη τὸ κόμμα τῶν Προοδευτικῶν
Φιλελευθέρων πνεῦμα βαθύτατης συμποίας καὶ
ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης καὶ ἀπόλυτος συν-
αἰσισ ἰδανικῶν καὶ βλέψεων καὶ σκοπῶν ἐκυ-
ριάρχησεν εἰς ὅλας ἡμῶν τὰς σχέσεις καὶ προ-
σέδωκε δύναμιν καὶ κύρος εἰς τοὺς ὑπὲρ
τῆς τάξεως καὶ τῆς κοινῆς εὐημερίας ἀγῶνάς
του. Τὴν ἀποσφαίριζεν αὐτὴν τῆς ἐγκαρδιότη-
τος καὶ τῆς συμποίας δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ
διατηρήσῃ ἀναλλοίωτον τὸ κόμμα καὶ κατὰ
τὴν σημερινὴν του σύσκεψιν, τὴν τελευταίαν.
Δὲν προφέρω ἄνευ ὁδύνης τὴν λέξιν τούτην, οὐ
δὲ προήλθον εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀποχωρή-
σεώς μου ἐκ τῆς ἡγεσίας τοῦ κόμματος, πρὸς
ὃ συνυφάνθησαν οἱ εὐγενέστεροι τῆς ψυχῆς μου
παλμοί, ἄνευ δεινῆς καὶ μακρᾶς ἐσωτερικῆς
ἀντιστάσεως. Κανὲν πείσμα, οὐδὲ ἐγωϊτικὴ
ἀντίληψις οὐδὲ πικρόχολος σκέψις δὲν ἐπέδρα-
σεν εἰς τὴν ἀπόφασίν μου τὴν ὁποίαν ὑπεγρά-
ψα ἢ ἰδέα ὅτι μόνον σαφεῖς καταστάσεις
δύνανται νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸν τόπον καὶ νὰ
προαγάγουν τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων του.

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΤΩΝ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΩΝ

»Τὸ κόμμα τῶν Προοδευτικῶν Φιλελευθέ-
ρων δὲν ἐσχηματίσθη ἐν τῇ προθέσει του το-
λάχιτον ὡς συνέχεια καὶ διαδοχὴ τοῦ ἀρχαίου
Φιλελευθέρου κόμματος. Κατὰ τὸν χρόνον ἄλ-
λως τε τῆς ἰδρύσεώς του αἱ περιστάσεις ἐλά-
χιστα συνέτρεχον ὅπως τοιαύτην συλλάβω τολ-
μηρὰν φιλοδοξίαν. Ἡ πολιτικὴ τὴν ὁποίαν ἐκ-
θύμως εἶχον ὑποστηρίξει ἐπὶ τοῦ πολιτικικοῦ
ζητήματος ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι δι' αὐτῆς τὸ
δημοκρατικὸν καθεστὼς θὰ ἀπληρώσαστο ἀπὸ
τὰς προφάσεις τῆς ἀντιδράσεως καὶ τὸν κίν-
δυνον τοῦ ἐκφυλισμοῦ του εἰς ὑποδόσκουσαν ἢ
ἀπροκάλυπτον σιρατοκρατίαν, εἶχεν ἤδη προ-
σφάτως ναυαγήσῃ, ἢ δὲ ἀπρόοπτος παραιτήσις

τῆς ὑπ' ἐμὲ Κυβερνήσεως μετὰ τὴν εὐνοϊκὴν
τῆς Βουλῆς ψήφον μὲ εἶχε μεταβάλλει εἰς στά-
χον ἐπιόντων διςμαρτυριῶν κοινῆς σχεδὸν ἀντι-
παθείας καὶ ποταπῶν συκοφαντιῶν.

»Δὲν εἶχον ὄντως κατορθώσει νὰ πράττω
εἰς πᾶσι τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον καὶ τὴν
Κοινὴν Γνώμην σαφεῖς περὶ τῶν πραγματικῶν
τῆς παρατηρήσεώς μου αἰτίων ἐξηγήσεις ὅταν
δὲ μετὰ τινος ἡμέρας τὸ ἔπραξα, οἱ λόγοι
μου οὐδεμίαν ἔσχον ἀπήχησιν καθόσον ἡ ἐκμε-
τάλλευσις μιᾶς ἀθλίας συκοφαντίας εἶχεν ἤδη
βαθύτατα δηλητηριάσει τὴν Κοινωνίαν.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Κ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ

»Οἱ ἐξ ὑμῶν παρακολουθήσαντες τὰ γεγονό-
τα γνωρίζουν διατὶ ἠναγκάσθην νὰ ἐγκαταλεί-
ψω κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὴν Ἀρχὴν. Ἡ
πολιτικὴ ἣν ἠκολούθουν συνήντα ὡς ἐνθυμίσθη-
λουσώδῃ ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν ἀντίπραξιν, συ-
νεχῆς δὲ καλλιέργεια τῶν πνευμάτων ἀπὸ τοὺς
πολεμικοῦς τῆς τότε Κυβερνήσεως εἶχε γεννή-
σει τὸν φόβον εἰς πλείστον καὶ αὐτῶν τῶν ἐν
θερμοτέρων τῆς φίλων ὅτι τὸ δημοφίλημα
καθ' ὃν ἐμελλε νὰ διενεργηθῇ παρ' ἡμῶν τρό-
πον θὰ ἐστημείωνε μίαν νέαν πρώτην Νοεμβρί-
ου καταστρεπτικωτέραν τῆς τοῦ 1920. Αἱ ἐμ-
φανισθεῖσαι δυσχερεῖαι δὲν ἦσαν ἀπρόοπτοι δι'
ἐμὲ καὶ ἐν τῇ προβλέψει των κατ' ἐπανάληψιν
εἶχον ἀρνηθῇ τὴν γενομένην μοι τιμητικὴν
προσφορὰν τῆς προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως.
Ἀφ' ἧς ἐν τούτοις ἐκ λόγων ἀσχετῶν πρὸς
τὰς ἀντιλήψεις μου περὶ τῆς καταστάσεως ἐ-
δέχθην τὴν Κυβέρνησιν, ἐνόμισα ὅτι ὡρεῖλα
νὰ φέρω παλαιῶν μέχρις ἐσχάτων κατὰ τῶν
ἀντιδράσεων εἰς πέρας τὸν ἀρξάμενον ἀγῶνα
καὶ νὰ ἐπιτύχω τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μόνου προ-
γράμματος, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπαγίωνε τὴν γα-
λήνην εἰς τὸν τόπον καὶ θὰ ἐξητάλιζε τὴν
ἀπρόσκοπον λειτουργίαν τοῦ νέου πολιτεύμα-
τος.

Ἡ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Κ. ΕΛ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

»Εν τῷ μέσῳ τῶν προσπαθειῶν τούτων εἰς
τὰ νέφη τὰ ὁποῖα ἐκάλυπτον τὸν ὁρίζοντα, πρα-

σετέθη ἐν νέον νέφος, ἀπειλητικώτερον τῶν
λοιπῶν. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων μορ-
φώσας τὴν γνώμην, ὅτι ἡ τηρουμένη πολιτικὴ
δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τελεσφορήσῃ λόγῳ κυρίως
τῆς βαθείας διαιρέσεως τῆς δημοκρατικῆς πα-
ράταξεώς μου ἀπὸ τῆς ἀπὸ πρώτης Μαρ-
τίου ἐπιστολῆς του ἐν τῇ ὁποίᾳ μοῦ ἔγραφε:
«Δὲν ἤμπορῶ νὰ ἀποκρύψω ὅτι ἡ κατάστασις
μοῦ ἐμπνέει ζωηρὰς ἀνησυχίας. Ἡ στάσις
τῶν ἄκρων δημοκρατικῶν εἶνε ἀπελπιστικὴ.
Ἡ ἐντεῦθεν δὲ ἐξακολούθησις ἢ μᾶλλον ἐπί-
τασις τῆς διαιρέσεως τῆς δημοκρατικῆς πα-
ράταξεως ἐνθαρρύνουσα τοὺς ἀντιπάλους καὶ
ἀποθαρρύνουσα τοὺς φίλους δὲν εἶνε προσωρι-
σμένη νὰ διευκολύνῃ τὴν νίκην.»

»Ἐκτεθειμένος ἤδη εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ θέ-
λων νὰ πιστεύω, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Βενι-
ζέλου, ὑποδεικνύοντος ὡς μόνον ἄκραν καὶ,
κατ' αὐτὸν, ἐπισημῶν καὶ οὐχὶ ἀκίνδυνον δι-
έξοδον τὴν αὐτοδιάλυσιν τῆς Συνελεύσεως καὶ
τὴν προκήρυξιν νέων ἐκλογῶν, ἦτο ἀποτέλε-
σμα στιγμιαίας ἀθυμίας, προσεποιεῖται ὅτι
μικρὰν ἀπέδωκε προσοχὴν εἰς τὸ ἐκ Κη-
φισίας μῆνυμα καὶ ἐξηκολούηται τὰς ἐ-
νεργείας μου, στρεφόμενος ἰδίως κατὰ τὰς
ἡμέρας ἐκείνας εἰς τὴν ἀποτυχούσαν ἀπόπειραν
ὅπως πείσω τοὺς ἡγουμένους τῆς ἀντιπάλου
παράταξεως νὰ ἀποδεχθῶν τὴν σύμπτωσιν τῶν
ἐρωτημάτων τοῦ δημοψηφίσματος.

Ἡ ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

»Ὅταν μετὰ τινος ἐν τούτοις ἡμέρας ἔλα-
θον δευτέραν ἀπὸ 4 Μαρτίου ἐκ Κηφισίας
ἐπιστολὴν δι' ἧς ὁ ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέ-
ρων πικρῶς ἐκφραζόμενος κατὰ τῶν ἐντεῦθεν
καὶ ἐκεῖθεν ἀδιαλλάκτων στοιχείων καὶ ἐκδη-
λῶν τὴν ἀπόφασιν του ὅπως ἀποσυρθῇ τε-
λειωτικῶς τῆς κοινότητος εἰς τὴν ὁποίαν, ὡς
ἔγραφε, κατήλθε προσωρινῶς «ὑπὸ τῇ νηπί-
σιν τῆς πολλαχόθεν καὶ τόσον ἐπιμόνης ἀ-
πειθυνθείσης πρὸς αὐτὸν προσκλήσεως» μοῦ
ἐκμήνησιν.
Ἐνῆγγεκε τὴν πρόθεσίν του ὅπως ἀπέλθῃ
ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἔσπευσα
νὰ μεταβῶ παρ' αὐτῶ καὶ ἐπεζήτησα νὰ τὸν
πείσω νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν ἀπόφασίν του ταύ-
την, ἰσοδύναμον πρὸς ἀποκήρυξιν καὶ ὀριστι-
κὴν καταδίκην τῆς ἀκολουθουμένης πολιτι-
κῆς, πλητομένης οὕτω θανασιμῶς. Οἱ λόγοι
μου εἰς οὐδὲν ἴσχυσαν καθόσον ὁ κ. Βενιζέ-
λος παρέμεινεν ἀμετάπειστος εἰς τὰς ἀντιλή-
ψεις του καὶ τὴν περὶ ἀμέσου ἀναχωρήσεως

του ἀπόφασιν δι' ἣ καὶ ἠναγκάσθην νὰ ἐκ-
λώσω ὅτι ἤμην ὑπόχρεως νὰ προκαλέσω κυ-
βερνητικὴν κρίσιν ὅπως μὴ κατηγορηθῶ ὅτι
τὸν ἄφροντα νὰ ἀπομακρυνθῇ τῆς Ἑλλάδος κα-
τόπιν τῶν δύο τοῦ ἐπιστολῶν χωρὶς νὰ τοῦ
παράσχω τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν
προσφορωτέραν κατὰ τὴν γνώμην του διεξο-
γήσιν τοῦ μέλλοντος ἀναποδράστως νὰ πρα-
κτῇ εἰς σιγῆς λίαν χαλεπὰς κυβερνητι-
κοῦ ζητήματος, καὶ ἔσπευσα ὄντως νὰ ὑποβά-
λῃ αὐθημερὸν, ἂν μὴ ἀπατώμαι, τὴν παραι-
τησιν τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ἀποδοχὴ ὅμως
τῆς παρακλήσεως, ἣτις προφορικῶς καὶ ἐγ-
γράφως μοῦ διατυπώθη παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ
τῶν Φιλελευθέρων ὅπως μὴ προδῶ εἰς οὐ-
δεμίαν περὶ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἀντανα-
σιν μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς πραγματοποιήσεως
αὐτῆς δὲν μοῦ ἐπέτρεψε νὰ ἐκθέσω εὐθὺς ἐξ
ἀρχῆς ἐν ἀκριβείᾳ τοὺς λόγους οἵτινες μοῦ
ἐπέβαλλον τὴν ἀπότομον μεταστροφὴν. Ἐγαν-
νήθησαν δὲ οὕτω ἐν τῇ ἀσφαλείᾳ καὶ τῇ συγ-
χύσει ἡλίθιοι φῆμαι ὡς κατὰ κόρον ἐξεμμεταλ-
λεύθη ἐκτοτε εἰς ἔαρος μου ἡ μικροπολιτικὴ
ἐμπάθεια.

ΟΜΟΓΕΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΠΥΡΗΝ

»Δὲν ἐξετάθην κύριοι, εἰς τὰς λεπτομε-
ρεῖς ταύτας διὰ νὰ ἀνασκαύσω οἰκτρά
μυθεύματα καθ' ὃν δὲν κατεδέχθην ποτὲ νὰ
ἀντιτάξω ἄλλο τι πλὴν τῆς περιφρονήσεως
μου ἀλλὰ διὰ νὰ σῶς ὑπομνήσω ὅτι ὑπὸ τὰς
κρατούσας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δυσμε-
νεῖς συνθήκας δὲν ἦτο εἰς ἐμὲ ἐπιτετραμμένον
καὶ ἂν ἀκόμη τὸ ἐπαθῶμιον νὰ ἀποδελθῶ εἰς
τὴν ἀνάληψιν τῆς ἀρχηγίας τῶν Φιλελευθέ-
ρων καὶ ὅτι ἡ ἰδρυσις τοῦ κόμματός μας σκο-
πῶν εἶχε τὸν σχηματισμὸν ἐνός νέου καὶ ὅ-
ταν ἐκλήθη ὁμογενεὺς πολιτικὸς πυρῆς ἐκα-
νοῦ νὰ ἐπιβληθῇ σὺν τῷ χρόνῳ διὰ τῆς πολι-
τείας του καὶ νὰ ριζοβολήσῃ εἰς τὴν κοινὴν
ἐκτίμησιν.

»Τὴν ἐννοίαν ἀκριβῶς ταύτην ἐνεῖχε τὸ
δοθέν εἰς τὸ νεοσύστατον κόμμα ὄνομα, τὴν ἐν-
νοίαν τῆς ἀπὸ τοῦ παλαιῦ φιλελευθέρου κόμμα-
τος διαστολῆς τὴν ὁποία δὲν ἐπαισταντοιοτε-
ρῶς νὰ διαδηλώνω καὶ ἰσχυρῶς νὰ τονίζω εἰς
τοὺς φίλους. Κατὰ τὴν τελευταίαν προσέλα-
γικὴν μου περιοδείαν ὁμιλῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ
κατηγορηματικῶς ἐδήλωσα ὅτι τὸ κόμμα τῶν
Προοδευτικῶν Φιλελευθέρων δὲν ἦτο δυνατόν

να βαρύνη ή σύγκρισις μιᾶς παρελθούσης μεγαλουργίας τὴν ὁποίαν καθίστα τοῦ λοιποῦ ἀδύνατον ἡ μεταβολή τῶν προσώπων καὶ τῶν περιστάσεων, ὅτι ἐξ ἄλλου τὰ ἀτυχήματα καὶ τὰ ἀφάσματα ἡμῶν δὲν ἔπρεπε οὔτε στιγμήν νὰ ἐπισκιάσουν τὴν λάμψιν μιᾶς μεγάλης ιστορικής πολιτικῆς μερίδος καὶ ὅτι τέλος συστηματικῶς διέφερον ὁ προανατολισμὸς καὶ αἱ ἐπιδιώξεις τοῦ νέου κόμματος ἀπὸ τὰς τοῦ παλαιοῦ κινουμένων ἐντὸς τῶν πλατυτέρων ἐθνικῶν ὁρίζοντων. Τὸ κόμμα τῶν Προοδευτικῶν Φιλελευθέρων ὀφείλει νὰ κρίνεται ἐκ τῶν ιδίων τῶν ἔργων καὶ ἐντὸς τῶν σημερινῶν ἀναλογιών. Τὸν χαρακτήρα τοῦτο νῆθέλῃς νὰ προσδώσω εἰς τὸ κόμμα τῶν Προοδευτικῶν Φιλελευθέρων. Ὡφείλει, ἔλεγον, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι, ὅσον καὶ ἂν τὸ γενικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐνεψύχωνε μακρὸς καὶ περιλήπτους ἀγῶνας κατὰ τὸ παρελθόν, δὲν ἦτο ὁρθὸν οὐδὲ καὶ συμφέρον νὰ ἀπονεκρωθῇ εἰς τοὺς νέους κομματικούς σχηματισμούς, ἡ ἀμεσὸς σχέσις καὶ συνταύτισις ἐνὸς οὐδὲν ἑξ αὐτῶν πρὸς τὸ παλαιὸν φιλελευθέρων κόμμα θὰ ἠδύνατο νὰ ἀγάγῃ εἰς βαρεῖας πλάνας παρεμποδίζουσας τὴν τελείαν τοῦ πολιτικοῦ βίου προσαρμογὴν πρὸς τὰς μεταπολεμικὰς ἀνάγκας.

Η ΕΠΙΣΤΗΡΣΙΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΩΣ

»Αλλ' ἐνῶ τοιαῦτα ἦσαν αἱ πρωτοπικαί μου ἀντιλήψεις, δύναμαι νὰ ὑποστηρίξω ὅτι κατ' ὁρθεὶς νὰ μεταδώσω αὐτὰς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Θὰ ἤμουν ἀνείλικρινὲς ἐὰν ἰσχυρίζομην ὅτι τὸ πέτυχον. Τὸ κόμμα τῶν Προοδευτικῶν Φιλελευθέρων ταχέως ἀναπτύχθη εἰς ὄγκον καὶ ἠθικὴν ἐπιβολήν, τείνει διαρκῶς νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τὸ παλαιόν, τυπικὴ δὲ ἀναμφιβόλως παραμένει ἡ διαφορὰ τοῦ ὁνόματος ἐν τῇ συνειδήσει τῆς μεγάλης πλειονότητος καὶ αὐτῶν τῶν προσεχόντων μελῶν. Αἱ βαρεῖαι πρὸς ἐπίλυσιν ζωτικωτέρων προβλημάτων ἀσχολοῦν ἀπέκλειον τὴν συστηματικὴν ἐκστρατεῖαν πρὸς ἐμπέδωσιν διαστολῆς τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο ἀποστέρουσα ἡ δημοσιὴ γνώμη. Καὶ θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ παραταθῇ ἐπὶ τινα εἰσέτι χρόνον ἡ ὑφισταμένη ἐμπειρία κατὰστάσις καὶ νὰ ἀναμεινῶμεν νέας εἰθετωτέρας στιγμὰς ὅπως διαλύσωμεν κατὰ ευκρινέστεως Ἡ ἀποχὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων δὲν ἐπ-

έβαλλε τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ἐπιβεβλημένης διευκρινίσεως. Ἡ ἀποχὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων ἀπὸ τῆς ἐνεργοῦ ἀναμίξεως εἰς τὴν πολιτικὴν θὰ ἦτο τερατῶδες νὰ ὑποτεθῇ ὅτι στερεῖ αὐτὸν γνώμης ἐπὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων ἢ ὅτι εἶνε ἱκανὴ νὰ μειώσῃ καὶ ἐπ' ἐλάχιστον τὸ κύρος καὶ τὴν ἐπίδρασιν, τὴν ὁποίαν ἀσχοῦν αἱ γνώμαι τοῦ ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τοῦ φιλελευθέρου ἰδίου κόσμου. Τοῦτο τεθέντος δὲν κατορθῶναι νὰ ἐννοήσω πρὸς τί τὴν τόση ματαία πολυπράγμοσύνη ὅπως καθορισθῶν ἐν ταῖς λεπτομερείαις ἡ ἀρχὴ καὶ αἱ ἐκδηλώσεις τοῦ προκληθέντος ζήτηματος. Δὲν ὑπάρχει τίποτε εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο τὸ ὁποῖον νὰ μὴ εἶνε ἀπλοῦν καὶ αὐτονόητον.

Η ΔΙΑΦΩΝΙΑ

»Ἡ σύμπτωσις γνωμῶν δὲν εἶνε πάντοτε κατορθωτὴ οὐδὲ ἐπὶ τῶν θεμελιωδῶν σημείων. Ἡ διαφωνία εἶνε ἐνδεχομένη καὶ μεταξὺ ὁμοφρόνων, δὲν εἶνε δὲ ἐπιτετραμμένον νὰ ἀποκρύψω ὅτι καὶ ἐκδηλώθη ἤδη ὑπὸ ἡμῶν ὄντως μορφήν, ἀλλ' ἐπὶ σημαντικῶν τῆς πολιτικῆς μας κεφαλαίων. Τί θὰ ἠδύνατο νὰ προκύψῃ ἐκ μιᾶς τοιαύτης ἐνδεχομένης δυσαρμονίας; Ποῖος θὰ ἦτον ὁ ἀντίκτυπος αὐτῆς ἐπὶ τῆς συνοχῆς καὶ τῆς ἐνότητος τοῦ κόμματος, ἀπαρατήτου πρὸς ὁμαλήν καὶ λυσιτελεῖ διαξυμωγὴν τῶν δημοσίων ὑποθέσεων, ὅταν ἐν τῇ ἐκτιμήσει καὶ αὐτῶν τῶν στελεχῶν τοῦ, κατὰ τὴν μεγάλην τῶν πλειονότη-τα τὸ κόμμα ἐννοεῖται ἀδιάσπαστον εἰς τὴν παλαιότεραν καὶ τὴν νέαν του μορφήν, ὅταν μόνον χάρις εἰς τὴν συνάντησιν ταύτην ἐν μέγιστον τῶν φίλων μέρος παρέχει τὴν συνεργασίαν τοῦ; Εἶνε φανερόν ὅτι ἡ ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους διατήρησις παρ' ἐμοῦ τῆς ἡγεσίας θὰ ἦτον ἐφήμερος καὶ θὰ καθίστατο πηγὴ προστριβῶν ἀπολύτως δυσάρεστων καὶ ἀνωμαλῶν ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου, ἡμῖς ἐξυπηρετικῶν τῶν δημοσίων συμφερόντων. Ἡ ἀποχώρησίς μου ἐκ τῆς ἀρχηγίας τοῦ κόμματος ἀπέτελε καθήκον, δὲν ἐσκέφθην δὲ ποτὲ νὰ ὁρρωδῶ πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως, ὅσον καὶ ἂν εἶνε αὕτη πικρά, οἰουμένη κατὰ τὴν φύσιν.

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ κ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ

»Θὰ ἀποχωρήσω ἀπὸ τῆς ἡγεσίας τοῦ κόμματος μὲ τὸ ὑπερήφανον συναίσθημα ὅτι ἡ τετραετής του δράσις ὑπῆρξεν ὑπόδειγμα ἀν-

διοτελοῦς ἀφοσιώσεως εἰς τὰ κοινά, ὅτι ἂν οἱ ἀγῶνες διὰ τὸν τρόπον τῆς διαμορφώσεως τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος ἐτελεσφόρουν θὰ ἀπηλάττετο ἡ χώρα ἐκ πολλῶν περισπειῶν καὶ τὸ καθεστὼς ἐκ πολλῶν κινδύνων, ὅτι μετ' αὐταπαρνήσεως ἐπεζήτησε νὰ ἐπαγορθῇ ἐκ τῶν ὑτέρων τὰ ἀλλότρια σφάλματα καὶ νὰ προικίσῃ τὸν τόπον μὲ σταθεράν Κυβέρνησιν, ὅτι πρῶτον αὐτὸ ἔρριψε τὰ σπέρματα τῶν συμφιλιωτικῶν τάσεων, καταρχῶς ἤδη παρὰ τὰς ἀναποφύκτους διακυμάνσεις εὐδοκίμων, ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης ἑως τῆς ἐσχάτης στιγμῆς πρωτηγωνίστησε μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις εἰς τὴν κατὰ τῆς δικτατορίας πάλιν, ὅτι ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν μετεκλογικῶν Κυβερνήσεων καὶ ὑπῆρξεν ὁ κύριος παράγων τοῦ ἀξιοθαυμάστου ἔργου τῶν. Διότι, παρ' ὅλας τὰς μοχθηρὰς διαφισθητικὰς περὶ τοῦ ἔργου τούτου, σύγκρισις ἀπλὴ τῆς θέσεως εἰς ἣν διετέλει ἡ Ἑλλάς πρὸ ἐνός καὶ ἡμίσεος ἔτους πρὸς τὴν σημερινήν, πείθει πάντα μετὰ πόσης καταπλησσοῦσης ὄντως γοργότητος κατορθώθην ἀνασυρθῇ αὕτη ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς κατατροφῆς καὶ νὰ ἔχῃ σήμερον ἐδραῖα τὰ ἐρείσματα τῆς μελλούσης ἀναπτύξεως. Θὰ ἤρκει αἱ Κυβερνήσεις τοῦ μέλλοντος νὰ κατορθώσουν νὰ ὑψοῦν εἰς ἰδίαν παράλληλον καὶ νὰ ἔχουν παραπλησίαν ἀπόδοσιν πρὸς τὴν μετεκλογικὴν διὰ τὴν ἐξασφαλισθῇ πραγματικὴ εὐημερία εἰς τὸν Λαόν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΑΓΩΝΑ

»Ὅπως τὸ κόμμα τῶν Προοδευτικῶν Φιλελευθέρων ἀναπτύχθη τὴν εὐρείαν, τὴν φωτεινὴν καὶ πολύμορφον ταύτην δρᾶσιν καὶ στερεωθῇ ἀπαρασάλευτος εἰς τὴν κοινὴν ἐκτίμησιν, ἐχρειάζετο ἀγαπητοὶ φίλοι, ἀρχαῖς καὶ παραδειγματικὴ συνοχή, ἣν τοῦτο εἰς πᾶσαν ἐπέδειξε περίστασιν, ἐχρειάζετο ἡ ἠθικὴ ἑξαρσις, εἰς τὴν ὁποίαν ὑψώθησαν οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὸ παράγοντες, ἐχρειάζετο ἡ ἡλικία ἢ ὁμορφὴ καὶ ἡ πίστις πρὸς τὰ ἰδεώδη τοῦ κόμματος καὶ τὸ ἀναληφθὲν παρ' αὐτοῦ ἔργον. Αποχωρῶν ἐκ τῆς ἀρχηγίας τοῦ κόμματος, δὲν προτίθεμαι νὰ ποσυρῶ καὶ ἐκ τῆς ἐνεργοῦ πολιτικῆς ζωῆς. Θὰ ἐμμένω εἰς αὐτὴν ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ νὰ ἐξακολουθήσω συμβάλλων τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθόν, ἡ δὲ συμμετοχὴ μου θέλει ἐκδηλωθῇ πρα-σεως ὑπὸ τὴν μορφήν, ἣν θεωρῶ περισσώτε-

ρον συνάδουσιν πρὸς τὰς ὁλοκλήρας ἐπὶ νέων βάσεων ἐξελισσόμενας πολιτικὰς, κοινωνικὰς, καὶ οἰκονομικὰς τῆς Ἑλλάδος συνθήκας. Δὲν σκέπτομαι βεβαίως νὰ ἀποξενωθῶ τῶν δημοκρατικῶν πεποιθήσεων, μὲ τὰς ὁποίας ἀπὸ παιδικῆς ἐγαλουρήθην ἡλικίας, οὐδὲ νὰ λησμονήσω τὰς μεγάλας φιλελευθέρους παρὰδύσεις, αἱ ὁποῖαι ἀναπτέρωνουν τὰς ἀρχὰς πρὸς πλατυτέρας ὁρίζοντας. Ἐντὸς τοῦ πλαισίου οὐχ' ἦντον τῶν γενικῶν τούτων κατευθύνσεων εὐρύ, κατὰ τὴν γνώμην μου, διαφυγίμαι στάδιον εἰς κομματικὰς διαμορφώσεις, τεινούσας εἰς τὴν τόνωσιν τῶν προοδευτικῶν καὶ ἠθικῶν ροπῶν, εἰς τὴν καταπράυνσιν τῶν παθῶν καὶ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ Κράτους εἰς ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν δύναμιν, ἀσφαλίζουσιν τὴν κοινωνικὴν γαλήνην καὶ τὴν εὐημερίαν τῶν πολιτῶν. Δὲν γνωρίζω ἂν αὐριοι θὰ εὐρεθῶμεν συμπαράσταται, εἰς τὴν νέαν ταύτην προσπάθειαν, δὲν ἠθέλησα καὶ νὰ ἐρωτήσω ποῖα εἶνε αἱ προθέσεις ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν. Διότι ἐπιθυμῶ εἰλικρινῶς νὰ διατηρήσων αἱ τέως συνεργάται μου πραγματικὴν ἐλευθερίαν ἐκλογῆς μετὰ τὴν νέαν τῶν πραγμάτων τροπὴν, ἥτις ἀπαλλάσσει αὐτοὺς πάσης ὑποχρεώσεως ἐκ τοῦ μέχρι τοῦδε ὑφισταμένου συνδέσμου. Πιστεύω μὲ, ἀγαπητοὶ φίλοι—ὅτι μοι ἐπιτρέψετε νὰ σὰς ἀποκαλῶ ἀκόμη τοιοῦτοτρόπως—ὅτι εἴτε συνκλιθῶμεν πάλιν οὐριοι, εἴτε εὐρεθῶμεν εἰς διάφορον ἢ παράλληλον ὁδόν, εἴτε μᾶς χωρίσῃ τις οἶδεν εἰς τὸ μέλλον οἰκὸς ποτε ἀντίθεσις, ἡ πρὸς ὅλως εὐγνωμοσύνην μου θὰ μένῃ διὰ πάντος ἐν τῇ ψυχῇ μου ζῶσα, βαθεῖα καὶ εἰλικρινὲς ὡς εἰλικρινὲς καὶ ἀδιάσπαστος διτηρηθῇ πάντοτε ἡ πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνη σας ἐν τῷ μέσῳ τῶν τραχέων ἀγώνων, δι' ὃν τὸ κόμμα τῶν Προοδευτικῶν Φιλελευθέρων κατ' ὁρθεὶς νὰ ἀναχθῇ εἰς ἐθνικὴν δύναμιν καὶ νὰ καταλάβῃ θέσιν περιδλεπτον εἰς τὴν πρόσφατον ἐξελίξιν καὶ εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ἔθνους.

Εἰς τὸν κ. Καφαντάρην παρέμειναν πιστοὶ οἱ ἐξῆς βαρλεῖται :

Ι. Τσιγγόλης, Γ. Τσακινίκης, Χ. Ἀλ-
μανής, Σ. Χατζηγάκης, Α. Μιλωνάς, Α. Με-
λῆς, Γ. Μπαγῆς, Εὐθ. Βαλλιαντίτης, Ε.
Γκαλαβάνης, Α. Μάρκου, Π. Μερόπουλος,
Διον. Μπενάκης, Κ. Πετράκης, Π. Εὐριπί-
ος, Σ. Κρεμλῆς, Χ. Στεργιόπουλος, Εὐστ.
Μολαΐδης, Μιχ. Κίρκος, Μ. Μουτάκος, Με-
σαν. Ζηρ, Δημ. Παπαῖς, Παναγ. Παπαῖς, Σταυρ.

ΗΜΕΡΑΙ ΔΟΞΗΣ ΚΑΙ ΘΡΙΑΜΒΩΝ

Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ 1912

ΥΠΟ ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΕΝ

(άνταπκριτοῦ τῆς «Ἰλουστράσιόν»)

(4)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

Εἰς ἓνα δρόμον συναντῶμεν τὸν κόμητα Τσέρνοβιτς, σταυλάρχη τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος. Τὸν χαιρετῶμεν καὶ μένομεν νὰ φλυαρήσωμεν ὀλίγον μαζί του.

— Τὶ θρίαμβοι, μᾶς λέγει χαρωπὸς, ἐνῶ τὸ πρόσωπόν του κοπτόμενον ἀπὸ ἓνα ὠραῖον λευκὸν μύστακα ἐκτελῶς εὐθὺν ἐφώτιζεν ἀγαθὸς γέλως εἰλικρινῆς καὶ ἁδολος. Πῶς θὰ φανῇ τὸ πρᾶγμα εἰς τὰς Μεγάλας Δυνάμεις!... Θεέμου! Τὶ χρεωκοπία... Ὁ Βασιλεὺς ξέρετε εἶνε κατευχαριστημένος. Εἶνε ἀληθινὸν ὄνειρον δι' αὐτὸν νὰ περιπατῇ σήμερον ὡς ἡγεμὼν φρενιτωδῶς ἐπευφημούμενος εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη τὰ πρὸ πολλοῦ δοῦλα, τῶν ὁποίων τὴν ἀπελευθέρωσιν κανεῖς δὲν ἐτόλμα νὰ ἐλπίζῃ ἱεράν σύνταξιν... Καὶ ἀπὸ Λάρισαν ἕως ἐδῶ δὲν ἠμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε πόσον θριαμβευτικὴ ὑπῆρξεν ἡ διέλευσις τοῦ Βασιλέως. Εἰς τὴν Ἑλασσῶνα καὶ τὰ Σέρβια οἱ κάτοικοι ἐξῆλθον εἰς προϋπάντησίν του μετὰ τὰ ἑορτάσματά των. Οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων καὶ τὰ κοράσια ἐνδεδυμένα μετὰ τὰ ἐθνικὰ χρώματα ἀπετέλουν τὴν παράταξιν... Καὶ οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι συνωθοῦντο διὰ νὰ ἠμπορέσουν νὰ πλησιάσουν τὸν Βασιλέα των, νὰ τοῦ φιλήσουν με θρησκευτικὴν εὐλάβειαν τὰς χεῖρας ἢ καὶ ἀπλῶς νὰ ἐγγίσουν τὰ πορρέματά του. Σὰς θεβαιῶνας ὅτι τὰ θεάματα αὐτὰ μετὰ τὴν ἀπολοκότητά καὶ τὸ αὐθόρμητον ποῦ παρουσίαζαν, ἦσαν συγκινητικώτατα... Εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Ἑλασσῶνος ἡ Μεγαλειότης τοῦ ἑργεῖνε δεκτικὴ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Θεοφιλεστάτου Νεοφύτου, ὑπὸ τοὺς ἤχους τῶν κωδῶνων τοῦ μεγάλου μοναστηρίου τῆς Παναγίας καὶ ὄλων τῶν ἐκκλησιῶν. Κατόπιν ὁ μητροπολίτης ὠδήγησε τὸν Βασιλέα εἰς τὴν Μητρόπολιν ὅπου ἐψάλλε δοξολογία. Καὶ τότε διὰ πρώτην φοράν ἀφ' οὗτο ἐπέσε τὸ Βυζάντιον ἡ Μητρόπολις τῆς Ἑλασσῶνος ἤκουσεν ἀντηχοῦν ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς τὸ Πολυχρόνιον... Α! τὸ

θέαμα ἦτο ἱερόχως ὠραῖον. Ὁλος ὁ κόσμος ἔκλαιε, καὶ ἐγὼ μαζί με τοὺς ἄλλους. Ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους! Τὶ ἀνομνήτεις... πῶς;... Καὶ ἐδῶ ἐπίσης ἡ ὑποδοχὴ δὲν ἦτο ὀλιγώτερον λαμπρά... Α! ἡ Διπλωματία, ἡ ἐξαιρετικὴ αὐτὴ γηραιὰ κυρία δὲν προσεῖδε πίπτει, ὦ! τι χρεωκοπία! Τὶ χρεωκοπία...

Μετὰ ἐπισκεφθὲν εἰς τὸν Σὸν Μητροπολίτην διασταυρούμεθα μετὰ μίαν τούρκισσαν καθισμένην ἐπάνω εἰς ἓνα ὄναριον. Κρατεῖ εἰς τὴν χεῖρά της μίαν λευκὴν σημαίαν, πρᾶγμα ποῦ σημαίνει ὅχι μόνον τὴν ὑποταγὴν της εἰς τὸν νικητὴν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐννοεῖ νὰ καταστήσῃ γνωστὸν τὸ πρᾶγμα διὰ νὰ μὴ πῇν μεταχειρισθῶν ὡς ἐχθράν.

Φοβεῖται φοδερὰ τοὺς Ἕλληνας στρατιώτας, τοὺς Ἀπίστους αὐτοὺς, τοὺς ὁποίους τῆς ταριέγραψαν πάντοτε ὡς ἀνθρώπους ἀποτροπαίους. Τὶ ἄδικον ποῦ εἶχε νὰ φοβῆται. Οἱ στρατιῶται οὕτε τὴν κυττάζουν καὶ.

Εἰς μίαν κλειστὴν θύραν μαγαζείου εἶνε κολλημέναι μικραὶ διακηρύξεις, τὰς ὁποίας πληθος στρατιωτῶν καὶ πολιτῶν ἀναγινώσκει καὶ σχολιάζει μετὰ πολλὴν προσοχήν.

Ἡ πρώτη εἶνε προκήρυξις τοῦ Διαδόχου πρὸς τοὺς Μακεδόνας. Ἰδοὺ τί λέγει:

«Ἀδελφοὶ Μακεδόνες.

«Καταλύοντες τὴν τουρκικὴν διοίκησιν εἰς τὰς κατεχόμενας χώρας, φέρομεν τὴν ἐλευθερίαν, τὴν πρόδον, τὸν πολιτισμὸν εἰς πάντας τοὺς κατοίκους τῆς Μακεδονίας. Αἱ πιέσεις, τὰ κακὰ ποῦ ἤγον τὴν χώραν εἰς τὴν καταστροφὴν θέλουν παύσει.

«Ὅλοι οἱ Μακεδόνες εἶνε ἀδελφοί μας. Τὸ ἴδιον αἷμα ρεεῖ εἰς τὰς φλέβας μας.

«Ὅποιανδὴπατε γλώσσαν καὶ ἂν λαλοῦν ἐποιανδὴπατε θρησκείαν καὶ ἂν πρεσβεύουν, θ' ἀπολαύσουν τὰ αὐτὰ δικαιώματα ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν διοίκησιν.

«Οἱ μουσουλμᾶνοι οἰασθήπατε ἀποχωρήσεως θὰ εἶνε ἴσοι πρὸς τοὺς χριστιανοὺς καὶ θὰ ἔ-

δοῦν τὴν ἀληθινὴν πρόδον τὴν ὁποίαν ἡ Τουρκία δὲν ἠδυνήθη νὰ τοῖς ἐξασφαλίσῃ.

«Καλοῦμεν ὅλους τοὺς κατοίκους νὰ ἐπαναλάβουν τὰ εἰρηνικὰ ἔργα των. Δὲν ἔχουν νὰ φοβηθῶν καμμίαν τιμωρίαν, ἐφ' ὅσον δὲν ἀπειθοῦν εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ἐλληνικῶν ἀρχῶν.

«ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Διάδοχος».

* * *

Μία ἄλλη προκήρυξις, τὴν ὁποίαν ἀναγινώσκει μεγαλοφώνως ὄνας δημόσιος κήρυξ μετὰ ἡχηρὰν φωνήν, εἶνε τοῦ Δημάρχου Κοζάνης.

Πρόκειται περὶ ἐκκλήσεως εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν κατοίκων, ἀποφασισθέντος τοῦ σχηματισμοῦ ἐνὸς Λόχου τῆς Κοζάνης, μέλλοντος νὰ διοικῆται ὑπὸ ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ, ὅλοι οἱ δυναμένοι νὰ φέρουν ὅπλα, παρακαλοῦνται νὰ προσέλθουν εἰς τὸ Δημαρχεῖον τὸ ταχύτερον διὰ νὰ ἐγγραφοῦν ὡς ἐθελονταί. Ἡ γνώσις ποῦ ἔχουν τοῦ τόπου θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτοὺς νὰ συγκρατήσουν εὐκόλως τοὺς τουρκικοὺς πληθυσμούς των πέριξ χωρίων, εἰς τοὺς ὁποῖους θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ ὁ πειρασμὸς τῆς ἐξεγέρσεως. Τοιοῦτοτρόπως οἱ ἄνδρες τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ποῦ θ' ἀπησχολοῦντο διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν (καὶ θὰ ἔπρεπε ν' ἀφισθῶν πολλοί, ἕνεκα τοῦ ἀγνώστου τῶν μερῶν) θὰ εἶνε ἐλεύθεροι διὰ νὰ βαδίσουν ἐμπρός.

Τοιοῦτοτρόπως οἱ Κοζανῖται θὰ ἔχουν τὴν ἐνδοκαίριαν ν' ἀρχίσουν πληρώνοντες ἀμέσως εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ὀφειλὴν τῆς εὐγνωμοσύνης μετὰ τὴν ὁποίαν τοὺς ἐδέσμευσεν πρὸς αὐτὴν ἡ ἀπελευθέρωσις των.

Πηγαίνοντες εἰς τὴν Δημ.ρχίαν νὰ ἴδωμεν τὴν ἐνεργουμένην κατάταξιν.

Εὐρίσκομεν ἐκεῖ πλείους νέους ὁμιλοῦντας γαλλικὰ—αὐτὸ δὲν μᾶς ἐκπλήσσει πλέον—οἱ ὁποῖοι πρῶτα-πρῶτα μᾶς ἐρωτοῦν πῶς εὐρίσκουμεν τὴν πόλιν των... Χωρικοί, ἔμποροι, νέοι καὶ ἄνδρες ὄρμοι ἔρχονται ἡσύχως διὰ νὰ καταταχθῶν. Τοὺς δίδεται ἓνα σημεῖον μετὰ τὸ ὁποῖον ἀναχωροῦν μεταβαίνοντες εἰς τὸ φρουραρχεῖον διὰ νὰ πάρουν ἓνα ὅπλον καὶ μίαν ξιφολόγησιν καὶ φυσίγγια.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ τοὺς δοθῶν στρατιωτικὰ ἐνδύματα ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ἀφῆκαν οἱ Τούρκοι ἀπὸ τῆς Ἑλασσῶνος καὶ ἐντέθεν. Θὰ ἐβάλουν μόνον ἐπάνω εἰς τὸ φέσι, διπλούμενον ἐν εἰδεί σκούφου, ἓς λεκὸν σταυρὸν. Ἰνέτοι μάλιστα σκέψις νὰ δοθῶν περιβραχιόνια φέρον

τα τὴν λέξιν «Κοζάνη» με λευκὰ γράμματα.

Ἐπὶ τοῦ πρὸντος ἄμως γίνεται τὸ μᾶλλον ἐπείγον, τοὺς ὀπλίζου.

Δὲν εἶνε δύο ὥραι ποῦ ἤρχισεν ἡ κατάταξις καὶ ὁ λόχος ἀριθμεῖ ἤδη 200 ἄνδρας!..

Δειπνοῦμεν εἰς τοῦ δικηγόρου Τσιτσελίκου μέλλοντος ὑποψηφίου βουλευτοῦ.

Ἡ μητέρα του, γυναῖκα πολὺ ἀπλὴ μετὰ τρὸς ἀρχοντικούς, φέρει ἀκόμη τὸ ἐγγώριον ἐνδύμα. Ὁ υἱὸς ὅμως ἐσπούδασεν εἰς τὴν Εὐρώπῃ. Ἐμεινε ἐπὶ πολὺ εἰς Παρισίους καὶ γνωρίζει τελείως τὴν γαλλικὴν. Προστοίμαζε μάλιστα διὰ τὴν Ναυικὴν Σχολὴν μας μίαν διδασκαλίαν πραγματευομένην «τὸ ζήτημα τῶν ἐθνοτήτων ἐν Τουρκίᾳ», τὸ ὁποῖον τὰ σήμερον συμβαίνοντα θὰ μεταβάλλουν κατὰ πολὺ. Γνωρίζει καὶ τὴν Γερμανικὴν, διότι ἐσπούδασεν ἐπὶ σης εἰς τὴν Βιέννην.

Λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶνε υἱὸς ἐνὸς χωρικοῦ, γεννηθεὶς εἰς μίαν κομόπολιν 12.000 κατοίκων, εὐρισκομένην μέσα εἰς τὰ δάθη τῆς Μακεδονίας καὶ τρόπον τινὰ ἀπομονωμένην ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον.

Ἡ ζωτικότης αὐτῆς τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς δὲν εἶναι ἀξία θαυμασμοῦ;

Ἐνῶ τρώγομεν ἐγγώρια φαγητὰ, τὰ ὁποῖα ὁμολογῶ ὅτι μοῦ φαίνονται παράδοξα, λόγου χάριν φέτας τηγανητοῦ τυροῦ, ὁ κ. Τσιτσελίκης μᾶς διηγεῖται διάφορα ἀνέκδοτα περὶ τῆς τουρκικῆς διοικήσεως.

Ἡ μητέρα του, καθισμένη εἰς ἓνα διδάνιον τῆς αἰθούρας διότι κατὰ παλαιὰν ἑλληνικὴν συνηθειαν δὲν λαμβάνει μέρος εἰς τὸ τραπέζι, δὲν ἐννοεῖ γαλλικὰ. Θαυμάζει ἐν τούτοις τὸν υἱὸν αὐτὴν, διὰ τὸν ὁποῖον εἶνε υπερήφανος ὅτι κατορθώσῃ νὰ τὸν ἐκπαιδεύσῃ εἰς τὸν τρόπον ὥστε νὰ εἶνε σήμερον εἰς θέσιν νὰ ὁμιλῇ τὴν γλῶσσάν των εἰς ἕνους ἐλθόντας ἐκ τῆς Γαλλίας.

— Α! ἡ τουρκικὴ διοίκησις εἶνε πρὸ πάντων νεοτουρκικὴ, μᾶς λέγει ὁ νεαρὸς δικηγόρος. Τὰ μέσα ποῦ μεταχειρίζοντο διὰ νὰ βγάλουν ἀπὸ τὴ μέση τοὺς ἀνθρώπους ποῦ εἶχον τὸ ἀτύχημα νὰ μὴ τοὺς ἀρέσουν ἦσαν ἀπλοῦστατα. Ἐνθ' μείσθῃ τὸν πολυκροτὸν νόμον τοῦ δικαίου Περδίκου, ἐνδόξου ὀπλαρχηγοῦ κατὰ τὰ «Ἑλληνομακεδονικά»; Εἶχεν ἤδη πολλάκις ἀπειληθῇ οὕτως. Μίαν ἡμέραν ποῦ ἐπρόκειτο νὰ πάμμε μαζί εἰς ἓνα γειτονικὸν χωρίον, ἐφάνη δι-στάζων καὶ μοῦ ἔλεγεν ὅτι εἶχε σὺν ἓνα προαί-

σθημα δυστυχίματος. Ήλθεν ἐν τούτοις. Τὸ βράδυ εἰς τὸ χωρίον αὐτὸ εἶδομεν χωροφύλακας. Δὲν ἐδώσαμεν προσοχὴν εἰς τὸ πρᾶγμα καὶ ἀνεχωρήσαμεν τὴν νύκτα διὰ Κοζάνην. Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγον ὁ Περδίκας μού λέγει ὅτι προτιμᾷ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ χωρίον. Καὶ μὲ ἀφίνει. Μόλις εἶχε κάμει 60 ἢ 100 μέτρα καὶ ἀκούονται πυροβολισμοί. Ὁ Περδίκας σωριάζεται κατὰ γῆς, νεκρὸς. Οἱ χωροφύλακες ἐξέρχονται ἀπὸ τοὺς θάμνους ὅπου ἦσαν κρυμμένοι διὰ νὰ ἐβαιωθοῦν ὅτι τὸ θῦμα εἶχε μείνει εἰς τὸν τόπον. Κατόπιν ὁρμοῦν ἐπάνω μου μὲ κατηγοροῦν ὡς δράστην τοῦ φόνου μὲ κακοποιοῦν καὶ μὲ φέρουν σιδηροδέσιμον εἰς τὴν Κοζάνην. Δὲν ἤξεύρω πῶς ἔγινε καὶ μετὰ δύο ἡμέρας μὲ ἀπολύουν προσωρινῶς. Ἐννοεῖται ὅτι ἐπωφελήθη τῆς περιστάσεως διὰ νὰ δραπέτευσω εἰς τὸ ἐξωτερικόν, δὲν ἐπινῆλθον δὲ ἀπὸ τὴν Αὐστρίαν παρά ὅταν ἐξεργάγῃ ὁ πόλεμος. Εὐτυχῶς δι' ἐμὲ οἱ Ἕλληνες ἐφθάσαν ἐγκαιρῶς, διότι ἤξευρα ὅτι εἶμαι καταδικασμένος. Βλέπετε τι εὐχάριστον πρᾶγμα πού ἦτο νὰ ζῇ κανεὶς εἰς τὸν χαριτωμένον αὐτὸν τόπον.

ΑΠΟ ΚΟΖΑΝΗΣ ΕΙΣ ΒΕΡΡΟΙΑΝ

Πέμπτη 18)31 Ὀκτωβρίου 1912

Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Κοζάνης ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὁ Διάδοχος εἶχεν ἐνώπιόν του πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς προσλάσεώς του δύο λύσεις: ἢ νὰ βαδίσῃ κατὰ τοῦ Μοναστηρίου διὰ Καϊλαριών, Μπανικίου καὶ Φλωρίνης ἢ νὰ βαδίσῃ κατὰ τῆς Θεσσαλονίκης διὰ Βερροίας.

Χωρὸν πρὸς τὸ Μοναστήριον, θὰ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τοὺς Σέρβους οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ἀπὸ βορρᾶ. Οἱ Τούρκοι, τιθέμενοι τοιοῦτον τρόπον μετὰξὺ δύο πυρῶν, θὰ διεσπορίζοντο ἢ θὰ περιεδίδοντο. Ἡ Μακεδονία θὰ ἐκόπτετο εἰς δύο. Οἱ Σέρβοι θὰ ἐξηκολούθουν τότε ἐνεργούντες εἰς τὴν δυτικὴν Μακεδονίαν, οἱ δὲ Ἕλληνες θὰ ἐπιδύοντο πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην.

Ἀπὸ στρατιωτικῆς ἀπόψεως ἡ πρώτη αὕτη λύσις ἦτο προτιμότερα ἀπὸ τὴν δευτέραν, ἢ ὅποια δὲν παρουσίαζεν ἐξ ἴσου εὐκόλον τὴν ἐκμηδένισιν τῶν τουρκικῶν δυνάμεων τῆς δυνάμεως.

Ἀπὸ πολιτικῆς ὁμοῦς ἀπόψεως ἡ δευτέρα λύσις ἦτο προτιμότερα, καθόσον διὰ τὴν μέλλουσαν τελικὴν διανομὴν ἔπρεπεν ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς νὰ καταλάβῃ πρῶτος τὴν Θεσσαλονί-

κην, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης σπουδαιότητος τοῦ λιμένος αὐτῆς.

Ὁ διάδοχος, χωρὶς νὰ φήσῃ εἰς τὸν στρατὸν τοῦ οὔτε τὸν καιρὸν ν' ἀναπνεύσῃ καὶ, ἐστράφη ἀμέσως πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην. Συγχρόνως δὲ διέταξε τὴν Πέμπτην μεραρχίαν, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ συνταγματάρχου Ματθιοποῦλου, νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τῆς πρὸς τὸ Μοναστήριον ὁδοῦ, μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ κλύπτῃ τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν καὶ τὰ νῶτα τοῦ στρατοῦ.

Προχθὲς 16)29 ἡ ἐν λόγῳ Πέμπτη μεραρχία συνήψε πρὸς τοὺς Τούρκους πρὸ τῶν Καϊλαριῶν λυσσώδη μάχην, κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὑποίας ἐξετόπισεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Ἀλμπάνικιοῦ ἀλώσασα δύο σημαίας καὶ γενομένη κυρία μάχης ποσότητος ὕλικου.

Λοιπὸν ἡ Πέμπτη αὕτη μεραρχία ἐσττήριζε τὸ ἀριστερὸν τοῦ πρὸς τὴν Βέρροϊαν βαδίζοντος στρατοῦ, τοῦ δεξιῦ στήριζομένου ἀνατολικομεσημβρινῶς ὑπὸ τῆς Ἑξδόμης μεραρχίας.

Ἡ τελευταία αὕτη, ὁμηθεῖσα ἀπὸ τῆς Ἑλασσώνας, χωρὶς νὰ λάθῃ μέρος εἰς τὴν μάχην τοῦ Σαρανταπόρου, εἶχε διευθυνθῇ πρὸς τὴν Αἰκατερίναν, διὰ τοῦ στενοῦ τῆς Πέτρας. Ὡς φεῖλε δὲ νὰ ρυθμίσῃ τὴν πορείαν τῆς εἰς τὸν ὅτι νὰ μὴ εὗρεθῇ πολὺ μακρὰν πρὸ καὶ δεξιᾶ τῆς κυρίας δυνάμεως, ἡ ὁποία ἐμελλε μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ἀλιάκμονος ν' ἀλλάξῃ κατεύθυνσιν κατὰ 45ο πρὸς ἀνατολὰς διὰ νὰ βαδίσῃ πρὸς τὴν Βέρροϊαν.

Ἀλλὰ διὰ νὰ φθάσῃ τις εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν προερχόμενος ἐκ Σερβίων καὶ Κοζάνης, πρέπει νὰ διέλθῃ ἐνῶ νέον στενόν, τὸ στενὸν τοῦ Τριποτάμου, δυσκολώτατον εἰς διάβασιν καὶ πολὺ μακρόν.

Ὁ ἐχθρὸς εἶχε συγκεντρώσει εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ σημαντικὰς δυνάμεις.

Ὁ Διάδοχος ὥρισε τὴν Δευτέραν μεραρχίαν διὰ τὴν κατὰ μέτωπον ἐπίθεσιν, μὲ τὴν Τρίτην ὡς ἐφεδρείαν. Αἱ ἄλλαι παρέκαμψαν τὰ στενά διὰ τοῦ ὄρους. Ἡ Πρώτη μεραρχία δεξιᾶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἀλιάκμονος, ἡ Τετάρτη καὶ ἡ Ἑκτὴ ἀριστερᾶ.

Πρὸ τριῶν ἡμερῶν, τὴν 15)28 Ὀκτωβρίου τὸ ἀπόγευμα ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ τῆς Δευτέρας μεραρχίας κατεῖχε τὴν εἴσοδον τοῦ στενοῦ, τὴν ὁποίαν ὁ ἐχθρὸς εἶχεν ἐγκαταλείψει.

(Ἀκολουθεῖ)

“ΤΥΡΣΟΣ,” ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΥΠΟ: ΤΗΣ Α.Ε.Β.Ε. Π. Γ. ΜΑΚΡΗΣ & ΣΙΑ
ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: ΟΔΟΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 18
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ: ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 69

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΤΟΜΟΙ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ
(ΙΣΧΥΟΝΤΕΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 30ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1928)

ΜΕ ΔΡ. 3.000
ΕΙΣ 30 ΔΟΣΕΙΣ

ΟΙ ΔΩΔΕΚΑ ΠΡΩΤΟΙ ΤΟΜΟΙ
Α' - ΙΒ' ΧΡΥΣΟΔΕΤΟΙ
(ΗΤΟΙ ΤΟ ΗΜΙΣΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ)

ΑΝΑΝΕΩΣΙΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Οἱ ὀπωσδήποτε κατέχοντες τόμους Α', Β', Γ' καὶ Δ' εἴτε ὡς συνδρομηταὶ ἀπέκτισαν αὐτοὺς εἴτε ὡς ἀγορασταί, δύνανται νὰ ἐγγραφοῦν διὰ τοὺς λοιποὺς μέχρι τοῦ Τόμου ΙΒ'. ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δρ. 250 κατὰ τόμον, μὲ μηνιαίαν καταβολὴν δρ. ἑκατὸν (100) μέχρις ἐξοφλήσεως.

Ἐγκύκλιοι καὶ ὁδηγίαι παρέχονται προθύμως εἰς τοὺς αἰτοῦντας.

ΟΙ ΤΟΜΟΙ Α', Β', Γ' & Δ' ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ
Ο Ε΄ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΕΤΟΙΜΟΣ ΤΗΝ 15^{ΗΝ} ΙΟΥΛΙΟΥ
Ἀπὸ τοῦ ΣΤ' τόμου ἡ ἐκδόσις θὰ ἐπιταχυνθῇ ἀκόμη περισσότερον.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Ο "ΤΙΤΑΝ",

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3.000.000

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 6-54

Τηλεγραφική Διεύθυνσις :

"ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ ΑΘΗΝΑΣ,"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33 ΤΗΛ. ΑΡ. 5.77

Γραφεία φορτώσεων εν ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Τηλ. αριθ. 2-63

Τσιμέντα «Τιτάν» τύπου «Πορτλάντ» (Ciment artificiel Portland) ανταποκρινόμενα εις τους αυστηροτέρους επιτημούς κανονισμούς των πεπολιτισμένων Κρατών δι' έργα Μπετόν πάσης φύσεως.

Béton armé λιμενικά, Πλακοποιίτκ, επιστρώσεις, υποστρώσεις οδών, κατασκευή πλίνθων (τούβλων) και ογκολίθων (άγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Κέρκωψ». Ειδική κονία, κατάλληλος διά την κατασκευήν υδραυλικών άμμοκονιασμάτων διά συνήθεις λιθοδρομάς, ή πλινθοδρομάς, αντικαθιστώσα με πλείστα όσα προτερήματα τα άμμοκονιάσματα εξ ασδέστου.

Πολύ ταχύτερα πήξις. Άσυγκρίτως μεγαλυτέρα άντοχή, όθεν : Ταχύτης έκτελέσεως. Σημαντική έλάττωσις του πάχους των τοίχων, ήτοι : Κέρδος εις χρησίμον χώρον και οικονομία εις έργατικά και όγκον λιθοδομής.

Συνιστάται ιδιαιτέρως δι' έργα λιμενικά.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΤΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

33 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΕΙΣ ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑΣ ΠΟΛΕΙΣ
ΚΑΙ ΚΩΜΟΠΟΛΕΙΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Χημικά Λιπάσματα.— Ειδικά σύνθετα λιπάσματα διαφόρων τύπων διά πάντων έν γένει καλλιέργειαν και άπλά (άζωτοϋχα. υπερφωσφορικά, καλλισϋχα.)

Όξέα.— Θεικόν, Νιτρικόν, Υδροχλωρικόν. Θειικός σίδηρος Περιοπορίνη.

Είδη ύελουργείου.— Υελοπίνακες κοινοί (εζήμια) έπιτραπέζια είδη. Φιάλαι ταντός είδους Δαμιζάναι κτλ.

Η Έταιρεία έχει ιδιαίτερον τμήμα ΓΕΩΠΩΝΙΚΟΝ τò όποιον παρέχει δωρεάν, προφορικώς ή δι' άλληλογραφίας, πάνταν πληροφορίαν δι' όλα τα γεωργικά ζητήματα και ειδικώς διά την χρήσιν των λιπασμάτων της.